

Inter libros
Josephi Mariae Parascandot
Antecessoris Regii

A.

L.

X.

283
40

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III

XVIII

A

57
TAVOLI

PHÆDRI 3
AVG. LIBERTI

FABVLARVM
ÆSOPIARVM
LIBRI V.

NOVA EDITIO.

FESTI AVIENI
FABVLARVM LIBER.

PARISIIS, 1
Apud SEBASTIANVM CRAMOISY,
via Iacobæa, sub Ciconijs.

M. DC. XXX.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

ILLVSTRISSIMO VIRO
IAC. AVG. THVANO
SACRI CONSISTORII
CONSILIARIO SENATVSQ.
Parisiensis præfidi
NIC. RIGALTIVS S. D.

DHædri libellos, a
me nuper ad fidem
Pithœani codicis
& alterius item ve-
tustissimi, quem
nobis ex Remensi bibliotheca
doctissimi viri Iac. Sirmondi cu-
ra deprompsit, recognitos, vt
tibi, Præses amplissime, offer-
ã. ij.

rem, tuoque nomini deuouerem, fecit amicissimi tui Petri Pithœi non sine ingenti desiderio relicta bonis omnibus recordatio : fecit animus erga te meus, quem multis nominibus deuinctum iam habes : fecit solenne feriarum tempus, atque ipsa ridentis anni, vt verbo Varronis utar, autumnitas. Quæ postrema ratio fabulares liberti iocos, verpula vrbaniate amabiles argutias, placere tibi posse, sola mihi facile persuasit. Nam aliâs huiusmodi scripta curis publicis occupato intempestiue nimis obtulisset. Neque, opinor, displicebit quod libertum otij tui comitem fecerim, quando feriæ istæ quasi Saturnalia sunt, quibus & Mineruij quondam ciues, & Romani rerum

domini seruis suis velut precariam libertatem indulgere, vna cum ijs ludere, epulari, quin & aliqua etiam iubentibus gratiose parere consueuerant. Habe igitur imperatorium libertum, quem inter rusticandum, suauiter fabulantem, imo grauius, & quidem paucis, philosophantem admireris. Nec dubito quin ex animi tui sententia pronunties, parum cordatos videri, qui fabularum audito nomine statim fastidiunt, & tales pueris ab nutrice aut auia cum crepitacillis in aurem ganiri solere blaterant. adeo illis pueri, non intelligunt hisce fabulis vtilissima ciuili sapientiae capita contineri, quibus aut priuatorum vitia iucunde castigantur, aut Tiberij & quorun-

dám aliorum difficillima tempora figurate notantur. Hanc enim scribendi formam nasutissimus libertus adinuenit, qua impune in seculi sui mores, adeoque in procerum scelera luderet, ac sermone brutis attributo in homines quibuslibet feris efferatioris animaduerteret. Sic plerumque sub Agni pelle rapacem Lupum exagitat, & sub persona Lupi sæuissimum tyranni ingenium percellit. Siquidem iam tum depudescibat humanum genus, eaque vitia quæ vel in brutis damnanda esse omnes fatentur, ipsi inter se se maiore flagitio patrare non erubescabant. ut etiam præuaricante Rationis magistratu, tandem ad ipsius Naturæ tribunal fuerit prouocandum. Nam quis

in Cane fidem , in Agno simplicitatem , in Formica laboris assidui constantiam commendari audit , & continuo in Homine perfidiam , malignitatem , se-
gnitiam non redarguat ? Aut quis in Lupo rapacitatem , in Vulpe dolos & insidias , in Urso saevitiam damnat ; & hæc omnia in vnum plerumque hominem confluisse non indignatur ?
Quis denique feras ipsas in Naturæ velut ancora stare & contineri non reluctantes ; homines autem excusso rationis iugo , nullis legum frenis regi aut cohiberi posse non succenseat ? Sic igitur philosophus noster Æsopijs brutorum dialogis mores hominum brutescentes vaferrime tangit. ideoque forsan improbi nomen iocosæ sapientiæ artificii

Martialis imposuit : horridæ scilicet & improbatæ illo æuo libertatis , quam ille bestiarum fabulis subesse intelligebat , elogium potius quam vllius iniuriæ sensu concitatæ mentis remedium. Sed hoc fuit eximij Censoris fatum, vt diu latuerit ignobilis, fœdæ mancipatus incuriæ, abiectus inter purgamenta negligenter: vt quod ipse præfensisse videtur , margariti illius Æsopæi vicem sortitus in sterquilinio iacuerit, donec ab Francisco Pithœo repertus , ac postmodum à Petro fratre deterfus resplenduit. nostris antehac hominibus fere incognitus ; at non antiquis : certe non Martiali ; sed nec Auieno , quos indicauit sagacissimus ille Pithœus in præclara ad Franciscum fratrem
epistola

epistola, quam heic pro notore
locupletissimo subiecisse suffi-
ciet. Bene vale, vir amplissime;
& munusculø litterario, qua
soles litteras cura & humanitate
complecti, si meruisse videbi-
tur, faue. Lutetiæ Parisior. x.
Kal. Sept. Reb. prolatis. Anno
Chr. c10 1010.

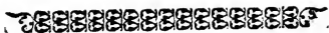

PETRVS PITHOEVS
FRANCISCO FRATRI.

REddo tibi, Frater, pro nouellis constitutionibus Imperatoris, veteres fabellas Imperatorij liberti, & quantum quidem conijcio, Tiberij, atque adeo post Seianum damnatum. nam quis istos deinceps laudauit vnquam? Eius scriptoris qui meminerit ex veteribus nullum dum reperi præter Martialem & Auienum, quem etiam Virgilij fabulas iambis scripsisse tradunt. Thracem se fuisse ipse innuit & Græciæ vicinum: vt nec ij libelli Senecæ fidei eleuent testantis Æsopios logos inventatum Romanis ingenijs opus. Senem admodum scripsisse præter seniles. de ætate querellas, vel illa

arguunt quod se D. Augustum iudicentem audiisse, & Cilnii Mæcenatis Bathyllum saltantem vidisse significat. Cuicui vero alapas & libertatem debuerit, tibi certe, Frater, iam vitam debet, quam temporum iniuria pæne sepulto exemplaris a te reperti beneficio restituere conatus sum. Ita tu patronus Phædro, ego adsertor ac vindex vel non idoneus, sine satisfactione tamen venio, & Augusti libertum, vel libertinum potius, priuatus hæc etiam parte testabilem publicique iuris facio: tu illi ad sis ac faueas modo, qui & poeticis voluptatibus aures a forensi asperitate respirare non ignoras, & hoc figmenti genus a veri professoribus vsque adeo non esse alienum, vt a Socrate ipso *Æsopi λόγος* versibus redditos Cebes apud Platonem in eos laudauerit. Haue, mi frater, & inter istam publicam luem salue atque. Tricassib. x. Kal. Septembres, rebus prolatis, anno CIO IO XCVI.

Martialis Epigr. xx. lib. 111.

*Dic Musa quid agat Canius meus Rufus.
Vtrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An amulatur improbi iocos Phædri?*

Auienus in Præfatione Fabularum
suarum Æsopicarum ad
Theodosium.

*Huius materiae ducem nobis Æsopum no-
veris, qui responso Apollinis monitus ridi-
cula orsus est ut legenda firmaret. Verum has
pro exemplo Fabulas & Socrates diuinis o-
peribus indidit, & poemati suo Flaccus apta-
uit, quod in se, sub iocorum communium spe-
cie, vita argumenta contineant: quas Gra-
ecis iambis Babrius repetens in duo volumina
coartavit; Phædrus etiam partem aliquam
quinque in libellos resoluit. De his ego usque
ad XLII. in unum redactas fabulas dedi,
quas rudi Latinitate compositas elegis sum
explicare conatus.*

FABVLAR.

FABVLARVM

INDEX.

LIB. I.

- I. **L** Vpus & Agnus.
- II. **L** Rana regem petierunt.
- III. **G**raculus superbus & Pavo.
- IV. **C**anis per fluvium carnem ferens.
- V. **V**acca & Capella Ovis & Leo.
- VI. **R**ana ad Solem.
- VII. **V**ulpis ad personam tragicam.
- VIII. **L**upus & Gruis.
- IX. **P**asser ad Leporem consiliator.
- X. **L**upus & Vulpis iudice Simio.
- XI. **A**sinus & Leo Venantes.
- XII. **C**ervus ad Fontem.
- XIII. **V**ulpis et Corvus.
- XIV. **E**x Sutore Medicus.
- XV. **A**sinus ad senem Pastorem.
- XVI. **O**vis Cervus & Lupus.
- XVII. **O**vis Canis & Lupus.
- XVIII. **M**ulier partur ens.
- XIX. **C**anis parturiens.
- XX. **C**anes famelici.
- XXI. **L**eo, senex, Aper, Taurus & Asinus.
- XXII. **M**ustela & homo.
- XXIII. **C**anis fidelis.
- XXIV. **R**ana rupta & Bos.

- XXV. *Canes & Crocodilus.*
 XXVI. *Vulpis & Ciconia.*
 XXVII. *Canis & Thesaurus & vulturius.*
 XXVIII. *Vulpis & Aquila.*
 XXIX. *Asinus irridens Aprum.*
 XXX. *Ranae metuentes Taurorum praelia.*
 XXXI. *Miluius & Columba.*

LIB. II.

- XXXII. *Iuuenius, & Leo & Predator.*
 XXXIII. *Anus diligens Iuuenem, item Puella.*
 XXXIV. *Æsopus ad quendam. De successu improborum.*
 XXXV. *Aquila, Feles & Aper.*
 XXXVI. *Cesar ad Atriensem.*
 XXXVII. *Aquila & Cornix.*
 XXXVIII. *Muli duo & Vectores.*
 XXXIX. *Cervus ad Boves.*

LIB. III.

- XL. *Anus ad Amphoram.*
 XLI. *Panthera & Pastores.*
 XLII. *Æsopus & Rusticus.*
 XLIII. *Lanius & Simius.*
 XLIV. *Æsopus & Petulans.*
 XLV. *Musca & Mula.*
 XLVI. *Lupus ad Canem.*
 XLVII. *Soror ad Fratrem.*
 XLVIII. *Socrates ad Amicos.*

- XLIX. De credere & non credere.
 L. Eunuchus ad Improbum.
 LI. Pullus ad Margaritam.
 LII. Apes & Fuci Vespa iudice.
 LIII. De Lusu & Sinceritate.
 LIV. Canis ad Agnum.
 LV. Cicada & Noctua.
 LVI. Arbores in Deorum tutela.
 LVII. Pavo ad Iunonem de voce sua.
 LVIII. Æsopus rp. Garrulus.
 LIX. Asinus & Galli.

LIB. IV.

- LX. De Mustela & Muribus.
 LXI. De Vulpe & Vua.
 LXII. Equus & Aper.
 LXIII. Testamentum patris inter liberos & Matrem.
 LXIV. Pugna & Murium & Mustellarum.
 LXV. Serpens ad Fabrum ferrarium.
 LXVI. Vulpis & Caper.
 LXVII. De vitijs hominum.
 LXVIII. Fur & Lucerna.
 LXIX. Malas esse Divitias.
 LXX. De Leone regnante.
 LXXI. De oris libidine.
 LXXII. De Tribadibus.
 LXXIII. De capreis barbatis.
 LXXIV. De fortunis hominum.
 LXXV. Canum legati ad Iovem.

- XXV. *Canes & Crocodilus.*
 XXVI. *Vulpis & Ciconia.*
 XXVII. *Canis & Thesaurus & vulturinus.*
 XXVIII. *Vulpis & Aquila.*
 XXIX. *Asinus irridens Aprum.*
 XXX. *Rana metuentes Taurorum prælia.*
 XXXI. *Milvius & Columba.*

LIB. II.

- XXXII. *Iuencus, & Leo & Prædator.*
 XXXIII. *Anus diligens Iuvenem, item Puella.*
 XXXIV. *Æsopus ad quendam. De successu improborum.*
 XXXV. *Aquila, Feles & Aper.*
 XXXVI. *Cæsar ad Atriensem.*
 XXXVII. *Aquila & Cornix.*
 XXXVIII. *Muli duo & Vectores.*
 XXXIX. *Cervus ad Boves.*

LIB. III.

- XL. *Anus ad Amphoram.*
 XLI. *Panthera & Pastores.*
 XLII. *Æsopus & Rusticus.*
 XLIII. *Ianius & Simius.*
 XLIV. *Æsopus & Petulans.*
 XLV. *Musca & Mula.*
 XLVI. *Lupus ad Canem.*
 XLVII. *Soror ad Fratrem.*
 XLVIII. *Socrates ad Amicos.*

- XLIX. *De credere & non credere.*
 L. *Eunuchus ad Improbum.*
 LI. *Pullus ad Margaritam.*
 LII. *Apes & Fuci Vespa iudice.*
 LIII. *De Lusu & Seneritate.*
 LIV. *Canis ad Agnum.*
 LV. *Cicada & Noctua.*
 LVI. *Arbores in Deorum tutela.*
 LVII. *Pauo ad Iunonem de voce sua.*
 LVIII. *Æsopus rp. Garrulus.*
 LIX. *Asinus & Galli.*

LIB. IV.

- LX. *De Mustela & Muribus.*
 LXI. *De Vulpe & Vua.*
 LXII. *Equus & Aper.*
 LXIII. *Testamentum patris inter liberos & Matrem.*
 LXIV. *Pugna & Murium & Mustellarum.*
 LXV. *Serpens ad Fabrum ferrarium.*
 LXVI. *Vulpis & Caper.*
 LXVII. *De vitijs hominum.*
 LXVIII. *Fur & Lucerna.*
 LXIX. *Malas esse Diuitias.*
 LXX. *De Leone regnante.*
 LXXI. *De oris libidine.*
 LXXII. *De Tribadibus.*
 LXXIII. *De capreis barbatis.*
 LXXIV. *De fortunis hominum.*
 LXXV. *Canum legati ad Iouem.*

- LXXVI. *Serpens. misericordia nociva.*
 LXXVII. *Vulpis & Draco.*
 LXXVIII. *De Simonide.*
 LXXIX. *Mons parturiens.*
 LXXX. *Formica & Musca.*

LIB. V.

- LXXXI. *Demetrius rex & Menander poeta.*
 LXXXII. *De Socio infido.*
 LXXXIII. *Calvus & Musca.*
 LXXXIV. *Asini & Porcelli.*
 LXXXV. *Scurra & Rusticus.*
 LXXXVI. *Calvus & quidam pilis defectus.*
 LXXXVII. *Procax Tibicen.*
 LXXXVIII. *Taurus & Vitulus.*
 LXXXIX. *Canis & Venator.*

Pag. 17. lege, Est Ardelionum quædam Romæ
 ratio

Pag. 37. lege, Quum victi Mures Mustelarum
 exercitu

Egerent, & artos circum trepidarent cauos,

PHÆDRI

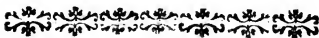
PHAEDRI AVG. LIB.

FABVLARVM

AESOPICARVM.

LIB. I.

AEsopus auctor quam materiam repperit,
Hanc ego polui versibus senarijs.
Duplex libelli dos est, quod risum mouet,
Et quod prudenti vitam consilio monet.
Calumniati si quis autem voluerit
Quod arbores loquantur, non tantum ferz,
Fictis iocari nos meminert fabulis.

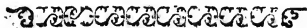

FABVLA I.

Ad riuum euadem Lupus & Agnus venerant
Siti compulsi : superior stabat Lupus,
Longeque inferior Agnus . tunc fauce improba
Latro incitatus iurgij causam intulit.
Cur, inquit, turbulentam fecisti mihi
Aquam bibenti? Laniger contra timens:
Qui possum quzso facere quod quereris, Lupe?
A te decurrit ad meos haustus liquor.

A

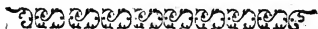
Repulsus ille veritatis viribus,
 Ante hos sex menses at maledixisti mihi.
 Respondit Agnus: Equidem natus non eram,
 Pater hercule tuus, inquit, maledixit mihi.
 Atque ita correptum lacerat iniusta nece
 Hæc propter illos scripta est homines fabula,
 Qui fictis causis innocentes opprimunt.

F A B V L A II.

Athenæ quum florerent æquis legibus,
 Procax libertas civitatem miscuit,
 Frenumque soluit pristinum licentia.
 Hinc conspiratis factionum partibus
 Arcem tyrannus occupat Pisistratus.
 Quum tristem securitatem fletent Attici,
 Non quia crudelis ille, sed quoniam graue
 Omnino insuetis onus, & cepissent queri,
 Æsopus talem tum fabellam rettulit.
 ¶ Ranae vagantes liberis paludibus,
 Clamore magno Regem petiere à Ioue,
 Qui dissolutos mores vi compesceret.
 Pater Deorum risit, atque illis dedit
 Paruum tigillum, missum quod subito vadis:
 Motu sonoque terruit pavidum genus.
 Hocmersum limo quum iaceret diutius,
 Forte vna tacite profert è stagno caput,
 Et explorato rege, cunctas euocat.
 Illæ timore posito certatim adnatant,
 Lignumque supra turba petulans insilit!
 Quod quum inquinassent omni contumelia,
 Alium rogantes regem misere ad Iouem,
 Inutilis quoniam esset qui fuerat datus.
 Tum misit illis hydium, qui deute aspero
 Corripere cepit singulas. frustra necem
 Fugitant inertes, vocem præcludit metus.

Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Iouem.
 Adflctis vt succurrat. Tunc contra Deus,
 Quia nolulistis vestrum ferre, inquit, bonum,
 Malum perferre. Vos quoque ô cœtes, ait,
 Hoc sustinete, maius ne veniat malum.

FABVLA III.

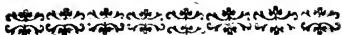
Ne gloriari libeat alienis bonis,
 Suoque potius habitu vitam degere,
 AEsopus nobis hoc exemplum prodidit.
 ¶ Tumens inani Gracculus superbia,
 Pennas Pauoni quæ deciderant, sustulit,
 Seque exornauit: deinde contemnens suos,
 Immiscuit se pauonum formoso gregi.
 Illi impudenti pennas eripiunt aui,
 Fugantque rostris. male mulcatus Gracculus
 Redite mœrens cepit ad proprium genus,
 A quo repulsus tristem sustinuit notam.
 Tum quidam ex illis quos prius despexerat:
 Contentus nostris si fuisses sedibus,
 Et quod natura dederat voluisses pati,
 Nec illam expertus esses contumeliam,
 Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

FABVLA IIII.

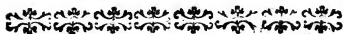
Amittit merito proprium, qui alienum adpetit.
 ¶ Canis per flumen carnem dum ferret natans,
 Lympharum in speculo vidit simulacrum suum:
 Aliamque prædam ab alio ferri putans,
 Eripere voluit: vetum decepta auiditas,
 Et quem tenebat ore dimisit cibum,
 Nec quem petebat adeo potuit attingere.

A ij

F A B V L A V.

Nunquam est fidelis cum potente societas:
 Testatur hæc fabella propositum meum.
 ¶ Vacca & Capella & patiens Ovis iniuriæ
 Socij fuere cum Leone in saltibus.
 Hi quum cepissent Ceruum vasti corporis,
 Sic est locutus partibus factis Leo:
 Ego primam tollo, nominor quia Leo;
 Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi:
 Tum quia plus valco, me sequetur tertia:
 Malo adficietur, si quis quartam tetigerit.
 Sic totam prædam sola improbitas abstulit.

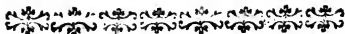
F A B V L A VI.

Vicini furis celebres vidit nuptias
 AEsopus, & continuo narrare incipit:
 ¶ Vxorem quondam Sol quum vellet ducere,
 Clamorem Ranæ sustulere ad sidera.
 Conuicio permotus querit Iupiter
 Causam querelæ: quædam tum stagni incola:
 Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
 Cogitque miseræ arida sede emori:
 Quidnam futurum est, si creabit liberos?

F A B V L A VII.

Personam tragicam forte vulpes viderat,
 O quanta species, inquit, cerebrum non habet.
 ¶ Hoc illis dictum est, quibus honorem & gloriam,
 Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.

FABVLA VIII.

Qui pretium meriti ab improbis desiderat
 Bis peccat: primum quoniam indignos adiuvat:
 Impune abire deinde quia iam non potest.

¶ Os deuoratum fauce quum hæretet Lupi,
 Magno dolore victus cepit singulos
 Inlicete pretio, vt illud extraherent malum:
 Tandem persuasa est iureiurando Gruis,
 Gulaque credens colli longitudinem,
 Periculosam fecit medicinam Lupo.
 Pro quo quum facto flagitaret præmium:
 Ingrata es, inquit, ore quæ nostris caput
 Incolumis abstuleris, & mercedem postulas.

FABVLA IX.

Sibi non cauere & aliis consilium dare,
 Stultum esse, paucis ostendamus versibus.

¶ Oppressum ab Aquila fletus edentem graues
 Leporem obiurgabat Passer: Vbi pernicitas
 Nota, inquit, illa est, quid ita cessarunt pedes?
 Dum loquitur, ipsum accipiter necopinum rapit,
 Questuque vano clamitantem interficit.
 Lepus semianimus mortis in solatio:
 Qui modo securus nostra inridebas mala,
 Simili querela fata deploras tua.

FABVLA X.

Quicumque turpi fraude semel innotuit,
 Etiam si verum dicit, amittit fidem.

Hoc adtestatur brevis Æsopi fabula.

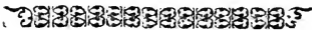
¶ Lupus arguebat Vulpem furti crimine;
Negabat illa se esse culpæ proximam.
Tunc iudex inter illos sedit Simius.
Vterque causam cum perorassent suam,
Dixisse fertur Simius sententiam:
Tu non videris perdidisse quod petis,
Te credo subripuisse quod pulcre negas.

F A B V L A X I.

Virtutis expers verbis iactans gloriam
Ignotos fallit, notis est derisui.

¶ Venari Afello comite quum vellet Leo,
Cõtextit illum frutice, & admonuit simul
Vt insueta voce terretet feras,
Fugientes ipse exciperet. hic aurículas
Clamore subito tollit totis viribus,
Nouoque turbat bestias miraculo:
Quæ dum pauentes, exitus notos petunt;
Leonis adficiuntur horrendo impetu.
Qui postquam cæde fessus est, Asinum euocat,
Iubetque vocem premere: tunc ille insolens;
Qualis videtur tibi opera hæc vocis meæ?
Insignis, inquit, sic vt nisi nossem tuum
Animum, genusque, simili fuisset in metu.

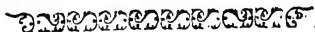

F A B V L A XII.

Laudatis vtiliora quæ contempseris
Sæpe inueniri, hæc exerit narratio.

¶ Ad fontem Cereus quum bibisset, restitit,
Et in liquore vidit effigiem suam.
Ibi dum ramosa mirans laudat cornua,
Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,

Venantium subito vocibus conterritus,
 Per campum fugere cepit, & cursu leui
 Canes elusit: silua tum excepit ferum,
 In qua retentis impeditus cornibus
 Lacerari cepit morsibus suis canum.
 Tunc moriens, vocem hanc edidisse dicitur;
 O me infelicem, qui nunc demum intellego
 Vt illa mihi profuerint quæ despexeram,
 Et quæ laudaram, quantum luctus habuerint.

FABVLA XIII.

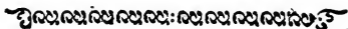
Qui se laudari gaudet verbis subdolis,
 Fere dat poenas turpi poenitentia.
 ¶ Quum de fenestra Coruus raptum caseum
 Comesse vellet celsa residens arbore,
 Hunc vidit Vulpes, dehinc sic ocepit loqui:
 O qui tuatum, Corue, pennarum est nitore!
 Quantum decoris corpore & vultu geris!
 Si vocera haberes, nulla prior ales foret.
 At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
 Emisit ore caseum, quem celeriter
 Dolosa Vulpes avidis rapuit dentibus.
 Tum demum ingemuit Corui deceptus stupor.
 Hac re probatur quantum ingenium valet,
 Virtute semper praeualet sapientia.

FABVLA XIII.

Malus quam Sutor inopia deperditus
 Medicinam ignoto facere cepisset loco,
 Et venditaret falso antidotum nomine,
 Verbosis adquisiuit sibi famam strophis.
 Hic quum iaceret morbo confectus graui,
 A liij

Rex urbis eius experiendi gratia,
 Scyphum poposcit, fusa dein simulans aqua.
 Antidoto miscere illius se toxicum,
 Hoc bibere iussit ipsum posito præmio.
 Timore mortis ille tum confessus est,
 Non artis vlla medicum se prudentia,
 Verum stupore vulgi factum nobilem.
 Rex aduocata concione hæc addidit:
 Quantæ putatis esse vos dementiæ,
 Qui capita vestra non dubitatis credere
 Cui calcandos nemo commisit pedes?
 ¶ Hoc pertinere vere ad illos dixerim,
 Quorum stultitiæ quæstus impudentia est.

FABVLA XV.

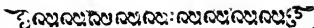
In principatu commutando, sæpius
 Nil præter domini nomen mutant pauperes.
 Id esse verum parua hæc fabella indicat.
 ¶ Asellum in prato timidus pascebat senex:
 Is hostium clamore subito territus,
 Suadebat Asino fugere, ne possent capi.
 At ille lentus, quæso num binas mihi
 Clitellas impositurum victorem putas?
 Senex negauit: Ergo, quid refert mea
 Cui seruiam, clitellas dum portem meas?

FABVLA XVI.

Fraudator nomen quum locat sponso improbo,
 Non rem expedire, sed mala videre expetit.
 ¶ Quem, rogabat Ceruus modium tritici
 Lupo sponso: at illa præmetuens dolum:
 Rapere atque abire semper adsuevit Lupus,

Tu de conspectu fugere veloci impetu;
Vbi vos requiram quum dies aduenerit?

FABVLA XVII.

Solent mendaces luere pœnas malefici.

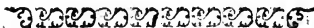
¶ Calumniator ab Oue quum peteret Canis
Quem commendasse panem se contenderet,
Lupus citatus testis, non vnum modo
Deberi dixit, verum affirmauit decem.
Ouis damnata falso testimonio,
Quod non debebat, soluit, post paucos dies
Ouis iacentem in fouea conspexit Lupum:
Hæc, inquit, merces fraudis a Superis datur.

FABVLA XVIII.

Nemo libenter recolit, qui læsit locum.

¶ Instante partu Mulier actis mensibus,
Humo iacebat flebiles gemitus ciens.
Vir est hortatus, corpus lecto reciperet,
Onus naturæ melius quo deponeret:
Minime, inquit, illo posse confido loco
Malum finiri, quo conceptum est initio.

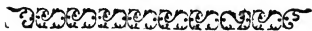

FABVLA XIX.

Habent insidias hominis blanditiæ mali,
Quas vt vitemus, versus subiecti monent.

¶ Canis parturiens, quum rogasset alteram
Vt fœtum in eius tugurio deponeret,
Facile impetrauit, dein reposcenti locum,
Precos admouit: tempus exorans breue

Dum firmiores catulos posset ducere:
 Hoc quoque consumto, flagitare validius
 Cubile cepit: Si mihi & turbæ meæ
 Par, inquit, esse potueris, cedam loco.

F A B V L A XX.

Stultum consilium non modo effectu caret,
 Sed ad perniciem quoque mortales deuocat.

¶ Corium depressum in fluuio viderunt Canes:
 Id vt comesse extractum possent facilius,
 Aquam cepere bibere: sed rupti prius
 Periere, quam quod petierant, contingerent.

F A B V L A XXI.

Quicumque amisit dignitatem pristinam,
 Ignauis etiam iocus est in casu graui.

¶ Defectus annis & desertus viribus
 Léo quum iaceret spiritum extremum trahens,
 Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
 Et vindicauit ictu veterem iniuriam:
 Infestis Taurus mox confodit cornibus
 Hostile corpus. Asinus vt vidit ferum
 Impune lædi, calcibus frontem ex teris.
 At ille expirans: Fortes indigne tuli
 Mihi insultare. te naturæ dedecus
 Quod ferre cogor, certe bis videor mori.

F A B V L A XXII.

Mustela ab Homine pressa, quum instâtem necem
 Effugere vellet; Quæso, inquit, parcas mihi,

Quæ tibi molestis muribus purgo domum.
 Respondit ille : Faceres si/ causa mea,
 Gratum esset, & dedissem veniam supplici:
 Nunc quia laboras ut fruaris reliquiis,
 Quæ sunt rosuri, simul & ipsos deuores,
 Noli imputare vanum beneficium mihi.
 Atque ita locutus, improbam leto dedit.

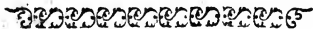
Hoc in se dictum debent illi agnoscere,
 Quorum priuata seruit utilitas sibi,
 Et meritum inane iactant in. prudentibus.

FABVLA XXIII.

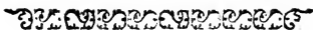
Repente liberalis stultis gratus est,
 Verum peritis inritos tendit dolos.

¶ Nocturnus quum fur panem misisset Cani,
 Obiecto tentans an cibo posset capi:
 Heus, inquit, linguam vis meam præcludere,
 Ne latrem pro re domini: multum falleris.
 Namque ista subita me iubet benignitas
 Vigilare, facias ne mea culpa lucrum.

FABVLA XXIIII.

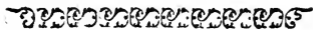
Inops potentem dum vult imitari, perit.
 ¶ In prato quodam Rana conspexit Bouem,
 Et tacta inuidia tantæ magnitudinis,
 Rugosam inflauit pellem: tum natos suos
 Interrogauit, an Boue esset latior.
 Illi negarunt, rursus intendit eutem
 Maiore nisu, & simili quæsiuit modo,
 Quis maior esset; illi dixerunt, Bouem.
 Nouissime indignata, dum vult validius
 Inflare sese, rupto iacuit corpore.

FABVLA XXV.

Consilia qui dant prava cautis hominibus;
Et perdunt operam, & deridentur turpiter.

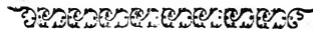
¶ Canes currentes bibere in Nilo flumine,
A Crocodilis ne rapiantur, traditum est.
Igitur quum currens bibere cepisset canis,
Sic Crocodilus: Quamlibet lambe otio,
Noli, vereri. at ille: Facerem mehercule,
Nisi esse scirem carnis te cupidum me.

FABVLA XXVI.

Nulli nocendum: si quis vero læserit,
Multandum simili iure, fabella ammonet.

¶ Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
Prior inuitasse, & illi in patina liquidam
Posuisse sorbitionem, quam nullo modo
Gustare esuriens potuerit Ciconia:
Quæ Vulpem quem reuocasset, intrito cibo
Plenam lagonam posuit: huic rostrum inferens
Satiatur ipsa, & torquet coniuuam fame:
Quæ quum lagonæ frustra collum lamberet,
Peregrinam sic locutam volucrem accepimus:
Sua quisque exempla debet æquo animo pati.

FABVLA XXVII.

Hæc res auaris esse conueniens potest,
Et qui humiles nati dici locupletes student.

¶ Humana effodiens ossa, thesaurum Canis
Laenit, & violauit quia Manes Deos,

Iniecta est illi diuitiarum cupiditas,
 Pœnas ut sanctæ religioni penderet.
 Itaque aurum dum custodit, oblitus cibi
 Famine est consumtus: quem stans Vulturius super
 Fertur locutus: ô Canis, merito iaces,
 Qui concupisti subito regales opes,
 Triuo conceptus, & educatus stercore.

FABVLA XXVIII.

Quamuis sublimes debent humiles metuere:
 Vindicta docili quia patet solertiæ.

¶ Vulpinos catulos Aquila quondam sustulit,
 Nidoque posuit, pullis escam ut carperent:
 Hanc persecuta mater, orare incipit,
 Ne tantum miseræ luctum importaret sibi.
 Contempsit illa, tuta quippe ipso loco:
 Vulpes ab ara rapuit ardentem facem,
 Totamque flammis arborem circumdedit,
 Hosti dolorem damno miscens sanguinis.
 Aquila, ut periculo mortis eriperet suos,
 Incolumes natos supplex Vulpi tradidit.

FABVLA XXIX.

Plerumque stulti risum dum captant leuiem,
 Graui destringunt alios contumelia,
 Et sibi noxiuum concitant periculum.

¶ Asellus Apro quum fuisset obuius;
 Salue, inquit, frater: ille indignans, repudiat
 Officiũ, & quærit cur sic mentiri velit.
 Asinus demisso pene: Si simile n negas
 Tibi me esse, cetero simile est hoc rostro tuo.
 Apert quum vellet facere generosum impetum.

Repressit iram: & Facilis vindicta est mihi:
Sed inquinari nolo ignauo sanguine.

FABVLA . XXX.

Humiles laborant, vbi potentes dissident.

¶ Rana in palude pugnam Taurorum intuens,
Heu quanta nobis instat pernicies! ait.
Interrogata ab alia, cur hoc diceret,
De principatu quum illi certarent gregis,
Longeque ab illis degerent vitam boues:
Natio, ait, separata, ac diuersum est genus.
Sed pulsus regno nemoris qui profugerit,
Paludis in sectera veniet latibula,
Et proculcatas obteret duro pede:
Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

FABVLA . XXXI.

Qui se committit homini tutandum improbo;
Auxilia dum requirit, exitium inuenit.
¶ Columbæ saepe quum fugissent Miluium;
Et celeritate pennæ vitassent necem;
Consilium raptor vertit ad fallaciam,
Et genus inerme tali decepit dolo:
Quare sollicitum potius æuum ducitis,
Quam regem me creatis isto fœdere,
Qui vos ab omni tutas præstem iniuria?
Illæ credentes, tradunt sese Miluio,
Qui regnum adeptus cepit vesci singulas
Et exercere imperium sauis vnguibus.
De reliquis tunc vna: Merito plectimur.

EXPLICIT LIB. I.

INCIPIT LIB. II.

FABVLA, I.

FXemplis continetur AEsopi genus,
 Nec aliud quicquam per fabellas quaritur
 Quam corrigatur error vt mortalium,
 Acuatque sese diligens industria.

Quicumque fuerit ergo narrandi locus,
 Dum capiat aurem & seruet propositum suum;
 Re commendatur non auctoris nomine.

Equidem omni cura morem seruabo Senis :

Sed si libuerit aliquid interponere

Dictorum, sensus vt delectet varietas ;

Bonas in partes, lector, accipias velim.

Sic ista tibi rependet breuitas gratiam,

Cuius verbosa ne sit commendatio,

Attende cur negare cupidis debeas ;

Modestis etiam offerre quod non petierint.

¶ Super Iuencum stabat deiectum Leo :

Prædator interuenit partem postulans :

Darem, inquit, nisi Toleres per te sumere :

Et improbum reiecit. Forte innoxius

Viator est deductus in eundem locum,

Feroque viso rettulit retro pedem.

Cui placidus ille: Non est quod timeas, ates

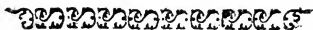
Et quæ debetur pars tuae modestiæ

Audacter tolle, tunc diuiso tergo,

Sis uas petiuit, homini vt accessum daret.

Exemplum egregium profus & laudabile.

Verum est auiditas diues, & pauper pudor.

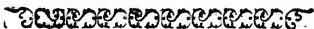
FABVLA II.

A feminis vtcunque spoliari viros,
 Ament, amentur, nempe exemplis discimus.
 ¶ A Etatis mediæ cuidam, mulier non rudis
 Tegebat annos celans elegantia:
 Animosque eiusdem pulcra iuuenis ceperat.
 Ambæ videri dum volunt illi pares,
 Capillos homini legere ceperunt inuicem.
 Quam se putaret pingi cura mulierum,
 Cæsius repente factus est. nam funditus
 Canos puella, nigros anus euellerat.

FABVLA III.

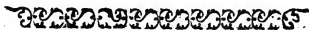
Laceratus quidam morsu vehementis Canis;
 Tinctum cruore panem immisit malefico,
 Audierat esse quod remedium vulneris.
 Tunc sic AEsopus: Noli coram pluribus
 Hoc facere canibus, ne nos viuos deuorent,
 Quam scierint esse tale culpæ præmium.
 ¶ Successus improborum plures allicit.

FABVLA IIII.

Aquila in sublimi quercu nidum fecerat:
 Feles cauernam nanctâ, in media pepererat:
 Sus nemoris cultrix fœtum ad imam posuerat.
 Tum fortuitum Feles contubernium
 Fraude & scelestâ sic euertit malitiâ.
 Ad nidum scandit volucris: Pernicies, ait,
 Tibi paratur, forsan & miseræ mihi.

Nam fodere terram quod vides quotidie
 Aprum insidiosum, quercum vult euertere,
 Vt nostram in plano facile progeniem opprimat.
 Terrore effuso & perturbatis sensibus,
 Direpit ad eubile fetosæ suis;
 Magno, inquit, in periculo sunt nati tui.
 Nam simul exieris pastum cum tenero grege,
 Aquila est parata rapere porcellos tibi.
 Hunc quoque timore postquam compleuit locum,
 Dolosa tuto condidit sese cauo.
 Inde enagata noctu suspensio pede,
 Vbi esca se repleuit & prolem suam,
 Pauorem simulans prospicit toto die.
 Ruinam metuens Aquila ramis desidet:
 Aper rapinam vitans non prodit foras.
 Quid multa? inedia sunt consumti cum suis,
 Felisque catulis largam præbuerunt dapem.
 ¶ Quantum homo bilinguis sæpe continnet malis
 Documentum habere stulta credulitas potest.

FABVLA V.

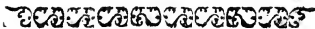
Est Ardelionum quædam Romæ notio
 Trepide concursans, occupata in otio,
 Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
 Sibi molesta & aliis odiosissima.
 Hanc emendare, si tamen possum, volo
 Vera fabella: pretium est operæ attendere.
 ¶ Cæsar Tiberius quum petens Neapolim,
 In Misenensem villam venisset suam,
 Quæ monte summo posita Luculli manu,
 Prospectat Siculum & prospicit Tuscum mare,
 Ex alticinctis vnus attriensibus,
 Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
 Erat destrieta, cirris dependentibus,
 Perambulante læta Domino viridiaris.

Aeneolo cepit ligneo conspargere
 Humum æstuantem, come officium iactitans :
 Sed deridetur : inde notis flexibus
 Præcurrit alium in xistum, sedans puluerem.
 Agnoscit hominem Cæsar, remque intelligit.
 Heus, inquit Dominus. ille enim uero adfuit,
 Tum sic iocata est tanti maiestas Ducis :
 Multo maioris alapæ mecum ueneunt.

FABVLA VI.

Contra potentes nemo est munitus satis :
 Si vero accessit consiliator maleficus,
 Vis & nequitia quicquid oppugnant, ruit,
 ¶ Aquila in sablime sustulit testudinem,
 Quæ quum abdidisset cornea corpus domo,
 Nec ullo pacto lædi posset condita,
 Venit per auras Cornix, & propter volans
 Opimam sane prædam rapuisti unguibus,
 Sed nisi monstraro quid sit faciendum tibi,
 Graui nequicquam te lassabis pondere.
 Promissa parte, suadet ut scopulum super
 Altis ab aëtris duram inlidat corticem,
 Qua comminuta facile vescatur cibo.
 Inducta verbis Aquila, monitis paruit,
 Simul & magistræ large diuisit dapem.
 Sic tuta quæ naturæ fuerat munere,
 Impar duabus occidit tristi nece,

FABVLA VII.

Mulli gravati sarcinis ibant duo ;
 Vnus ferebat fiscos cum pecunia,
 Alter tumentes multo saccos hordeo.
 Ille onere diues, celsa ceruice emiuens,

Clarumque collo iactans tintinabulum :
 Comes quieto sequitur & placido gradu.
 Subito latrones ex insidiis aduolant,
 Interque eadem ferro mulum trusitant,
 Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
 Spoliatus igitur casus quum fleret suos,
 Equidem, inquit alter, me contemptum gaudeo;
 Nam nil amisi, nec sum læsus vulnere.

Hoc argumento tuta est hominum tenuitas,
 Magnæ periculo sunt opes obnoxia.

FABULA VIII.

Ceruus nemorosus excitatus latibulis,
 Ut venatorum fugeret instantem necem,
 Cæco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se bouili condidit.
 Hæc Bos latenti: Quidnam voluisti tibi
 Infelix ultro qui ad necem cucurreris,
 Hominumque recto spiritum commiseris?
 At ille supplex: Vos modo, inquit, parcite,
 Occasione rursus erumpam data.
 Spatium diei, noctis excipiunt vices,
 Frondem babulcus adfert, nec ideo videt.
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici,
 Nemo animaduertit: transit etiam villicus,
 Nec ille quicquam sentit. tum gaudens ferus
 Bobus quietis agere cepit gratias,
 Hospitium aduerso quod præstiterint tempore.
 Respondit vnus: Saluum te cupimus quidem,
 Sed ille qui oculos centum habet, si venerit,
 Magno in periculo vita vertetur tua.
 Hæc inter, ipse dominus a cena redit:
 Et quia corruptos viderat nuper boues,
 Accedit ad præsepe: Cur frondis parum est?
 Stramenta desunt. Tollere hæc aranea
 Quantum est laboris? dum scrutatur singula;

Cerui quoque alta est conspicatus cornua,
 Quem conuocata iubet occidi familia,
 Prædamque tollit. ¶ Hæc significat fabula,
 Dominium videre plurimum in rebus suis.

IX.

AEsopo ingentem statuam posuere Attici,
 Seruumque collocarunt æterna in basi,
 Patere honoris scirent ut cuncti viam,
 Næc generi tribui, sed virtuti gloriam.
 Quoniam occupat alter ne primus forem,
 Ne solus esset studui, quod superuis.
 Nec hæc inuidia, verum est æmulatio.
 Quod si labori fauerit Latium meo,
 Plures habebit quos opponat Græciæ.
 Si liuor obtrectare curam voluerit,
 Non tamen eripiet laudis conscientiam.
 Si nostrum studium ad aures peruenit tuas,
 Et arte fictas animus sentit fabulas,
 Omnem querelam submouet felicitas.
 Siñ autem doctus illis occurrit labor
 Sinistra quos in lucem natura extulit,
 Næc quicquam possunt nisi meliores carpere,
 Fatale exitium corde durato feram,
 Dones ferrunam criminis pudeat sui.

LIB. II. EXPLICIT.

INCIPIT LIBER III.

Phædri libellos legere si desideras,
 Vaces oportet, Eutyche, à negotiis,
 Ut liber animus sentiat vim carminis.
 Verù, inquis, tanti non est ingeniù tuum,
 Momentum vt horæ pereat officij mei.
 Non ergo caussa est manibus id tangi tuis,
 Quod occupatis auribus non conuenit.
 Fortasse dices: Aliquæ venient feriæ
 Quæ me soluto pectore ad studium vocent.
 Legesne quæso potius viles nãnas
 Impendas curam quam rei domesticæ,
 Reddas amicis tempora, vxori vaces,
 Animum relaxes, otium des corpori,
 Ut adsuetam fortius præstes vicem?
 Mutandum tibi propositum est & vitæ genus,
 Intrare si Musarum limen cogitas.
 Ego, quem Pierio mater enixa est iugo,
 In quo tonanti sancta Mnemosyne Ioui
 Fœcunda nouies artium peperit chorum,
 Quamuis in ipsa natus sim pene schola,
 Curamque habendi penitus corde eraserim,
 Et laude inuita in hanc vitam incubuerim,
 Fastidiose tamen in cœtum recipior.
 Quid credis illi accidere qui magnas opes
 Exaggerare quærit omni vigilia,
 Docto labori dulce præponens lucrum?
 Sed iam quodcunque fuerit (vix dixit Sinon
 Ad regem quum Dardaniæ perductus foret)
 Librum exarabo tertium Æsopi stilo,

Honori & meritis dedicans illum tuis:
 Quem si leges, lætabor; sin autem minus;
 Habebunt certe quo se oblectent posteri.

Nunc fabularum cur sit inuentum genus

Brevi docebo. Seruitus obnoxia
 Quia quæ volebat non audebat dicere,
 Affectus proprios in fabellas transtulit,
 Calumniamque fictis elusit iocis.
 Ego porto illius semita feci viam,
 Et cogitavi plura quam reliquerat,
 In calamitatem deligens quædam meam.
 Quod si accusator alius Sciano foret,
 Si testis alius, iudex alius denique,
 Dignum faterer esse me tantis malis,
 Nec his dolorem delinitem remediis.
 Suspensione si quis errabit sua,
 Et rapiet ad se quod erit commune omnium;
 Stulte nudabit animi conscientiam:
 Huic excusatum me velim nihilominus.
 Neque enim notare singulos mens est mihi,
 Verum ipsam vitam & mores hominum ostendere.

Rem me professum dicet forsitan aliquis grauem:

Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Schytha
 Æternam famam condere ingenio suo:
 Ego litteratæ qui sum propior Græciæ
 Cur summo inertis deseram patriæ decus?
 Threïssa quum gens numeret auctores suos,
 Linoque Apollo sit parens; Musa Orpheo,
 Qui saxa cantu mouit & domuit feras,
 Hebrique tenuit impetus dulci mora.
 Ergo hinc abesto, liuor, ne frustra gemas:
 Quoniam mihi sollempnis debetur gloria.

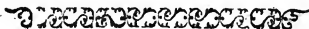
Induxi te ad legendum: sincerum mihi
 Candore nota reddas iudicium peto.

FABVLA I.

Anus iacere vidit epotam amphoram,
 Adhuc Falerna face & testa nobili
 Odorem quæ iocundum late spargeret.
 Hunc postquam totis auida traxit naribus:
 O suavis anima, qualem te dicam bonam
 Antehac fuisse, tales cum sint reliquæ?
 Hoc quo pertineat dicet qui me nouerit.

FABVLA II.

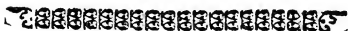
Sciet a despectis par referri gratia.
 Panthera imprudens olim in foueam decidit:
 Videre agrestes: alij fustes congerunt,
 Alij onerant saxis. quidam contra miseriti,
 Petituræ quippe, quamuis nemo læderet,
 Misere panem, ut sustineret spiritum.
 Nox insecuta est, abeuat securi domum,
 Quasi inuentuti mortuam postridie.
 At illa vires ut refecit languidas,
 Veloci saltu fouea sese liberat,
 Et in cubile concito præperat gradu.
 Paucis diebus interpositis, prouolat,
 Pecus trucidat, ipsos pastores necat,
 Et cuncta vastans sœuit irato impetu.
 Tum sibi timentes, qui feræ pepercerant,
 Damnum haud recusant, tantum pro vita rogant:
 Et illa, Memini qui me saxo petierint,
 Qui panem dederint: vos timere abssistite,
 Illis reuertor hostis qui me læserant.

FABVLA III.

Vsu peritus hariolo veracior
 Vulgo esse fertur: causa sed non dicitur,
 Notescet quæ nunc primum fabella mea.
 ¶ Habenti cuidam pecora pepererunt oves
 Agnos humano capite, monstro exterritus
 Ad consulendos currit mærens hariolos.
 Hic pertinere ad domini respondet caput,
 Et auertendum victima periculum.
 Ille autem affirmat coniugem esse adulteram,
 Et insitiuos significari liberos;
 Sed expiari posse maiori hostia.
 Quid multa? variis dissident sententiis,
 Hominisque curam cura maiore aggrauant.
 Æsopus ibi stans naris emunctæ senex,
 Natura nunquam verba cui potuit dare:
 Si procurare vis ostentum, rustice,
 Vxores, inquit, da tuis pastoribus.

FABVLA IIII.

Pendere ad Lanium quidam vidit Simium
 Inter reliquas merces atque obsonia.
 Quæsiuit quidnam saperet, tum Lanius iocans:
 Quale, inquit, caput est, talis præstatur sapor.
 ¶ Ridicule magis hoc dictum quam vere æstimo,
 Quando & formosos sæpe inueni pessimos,
 Et turpi facie multos cognoui optimos.

FABVLA

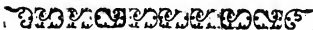

FABVLA V.

Successus ad perniciem multos deuoeat.

¶ AESOPO quidam petulans lapidem impegerat.
 Tanto, inquit, melior: assem deinde illi dedit,
 Sic profecutus, Plus non habeo mehercule,
 Sed vnde accipere possis monstrabo tibi.
 Venitece diues & potens: huic similiter
 Impinge lapidem, & dignum accipies præmium;
 Persuasus ille, fecit quod monitus fuit.
 Sed spes fefellis impudentem audaciam,
 Compræhensus namque pœnas persoluit cruce.

FABVLA VI.

Musca in temone sedit & Mulam increpans:

Quam tarda es, inquit: non vis citius progredi?
 Vide ne dolone collum compungam tibi.
 Respondit illa: Verbis non moueor tuis,
 Sed istum timeo sella qui prima sedens
 Iugum flagello temperat lento meum,
 Et lora frenis continet spumantibus.
 Quapropter aufer friuolam insolentiam:
 Namque vbi strigandum est, & vbi currendum, scio:
 ¶ Hac derideri fabula merito potest,
 Qui sine virtute vanas exercet minas.

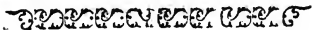

FABVLA VII.

Quam dulcis sit libertas breuiter proloquat:

¶ Cani per pasto, macie confectus Lupus
 Forte occurrat: salutantes dein inuicem

Ut restiterunt ; Vnde sic quæso nites,
 Aut quo cibo fecisti tantum corporis ?
 Ego qui sum longe fortior, pereo fame.
 Canis simpliciter: Eadem est conditio tibi,
 Præstare domino si per officium potes.
 Quod ? inquit ille. Custos ut sis liminis,
 A furibus tuearis & noctu domum.
 Ego vero sum paratus: nunc patior niues,
 Imbresque, in syluis asperam vitam trahens:
 Quanto est facilius mihi sub tecto viuere,
 Et otiosam largo satiari cibo ?
 Veni ergo mecum. Dum procedunt, aspicit
 Lupus a catena collum detritum Canis.
 Vnde hoc, amice ? Nihil est. Dic quæso tamen.
 Quia videor acer, alligant me interdium,
 Luce ut quiescam, & vigilem nox quum venerit :
 Crepusculo solutus, qua visum est vago.
 Adfertur, vltro panis, de mensa sua
 Dat ossa dominus, frustra iactat familia,
 Et quod fastidit quisque pulmentarium.
 Sic sine labore venter impletur meus.
 Age, si quo est abire animus, est licentia ?
 Non plane est, inquit. Fruere quæ laudas Canis.
 Regnare nolo, libet ut non sim mihi.

FABVLA VIII.

Præcepto monitus sæpe te considera.
 ¶ Habebat quidam filiam turpissimam,
 Idemque insigni & pulchra facie filium.
 His speculum in cathedra matris suppositum fuit.
 Pueriliter ludentes, forte inspexerant.
 Hic se formosum iactat, illa irascitur,
 Nec gloriantis sustinet fratris iocos.
 Accipiens (quid enim ?) cuncta in contumeliam.
 Ergo ad patrem cucurrit læsura inuicem,
 Magnaque inuidia criminatur filium,

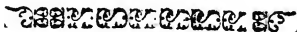
Vir natus, quod rem feminarum terigeat.
 Amplexus utrumque ille, & carpens oscula,
 Dulcemque in ambos caritatem partiens:
 Cotidie, inquit, speculo vos uti volo,
 Tu formam ne corrompas nequitiae malis;
 Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

FABVLA IX.

Vulgare amici nomen, sed rara est fides.

¶ Quum paruas aedes sibi fundasset Socrates,
 (Cuius non fugio mortem, si famam adsequar,
 Et cedo inuidiae, dum modo absoluar cinis)
 E populo sic nescio quis, ut fieri solet:
 Quae so tam angustam talis vir ponis domum?
 Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam.

FABVLA X.

Periculosum est credere & non credere.

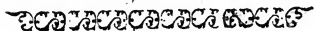
Utriusque exemplum breuiter exponam rei.
 Hippolytus obiit, quia noueræ creditum est:
 Castandæ quia non creditum, ruit illum.
 Ergo exploranda est veritas multum prius,
 Quam stulta prae iudicet sententia.
 Sed fabulosa ne vetustate eleuem,
 Narrabo tibi memoria quod factum est mea.

¶ Maritus quidam quum diligeret coniugem
 Togamque puram iam pararet filio,
 Seductus in secretum à liberto suo
 Sperante heredem suffici se proximum,
 Qui dum de puero multa mentitus foret,
 Et plura de flagitijs castæ mulieris,
 Adiecit id quod sentiebat maxime
 Doliturum amanti, ventitare adulterum;

Stuproque turpi pollui famam domus.
 Incentus ille falso vxoris crimine
 Simulauit iter ad villam, clamque in oppido
 Subsedit: deinde noctu subito ianuam
 Intrauit, recta cubiculum vxoris petens,
 In quo dormire mater natum iussisset,
 Ætatem adultam seruan̄s diligentius.
 Dum quærunt lumen, dum concursat familia,
 Iræ furentis impetum non sustinens
 Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.
 Vt sentit tonsus, gladio pectus transigit,
 Nihil respiciens dum dolorem vindicet,
 Lucerna adlata, simul aspexit filium,
 Sanctamque vxorem dormientem cubiculo,
 Sopita primo quæ nil somno senserat;
 Reptæ tentauit in se pœnam facinoris,
 Et ferro incubuit, quod credulitas strinxerat.
 Accusatores postulantur mulierem,
 Romamque pertraxerunt ad Centumuiros,
 Maligna in fontem deprimit suspicio,
 Quod bona possideat: stant patroni fortiter
 Causam tuentes innocentis feminae.
 A Diuo Augusto tunc petiere iudices
 Vt adiuuaret iurisiurandi fidem,
 Quod ipsos error implicuisset criminis.
 Qui postquam tenebras dispulit calumniae,
 Certumque fontem veritatis repperit,
 Luat, inquit, pœnas cauta libertus mali.
 Namque orbam nato simul & priuatam viro,
 Miserandam potius quam damnandam existimo.
 Quod si damnanda perscrutatus crimina
 Pater familias esset, si mendacium
 Subtiliter limasset a radicibus,
 Non euerisset scelere funesto domum.
 ¶ Nil spernat auris, nec tamen credat statim.
 Quandoquidem & illi peccant quos minime putes;
 Et qui non peccant impugnantur fraudibus.
 Hoc admonere simplices etiam potest,
 Opinione alterius ne quid ponderent:

Ambitio namque dissidens mortalium,
Aut gratiæ subscribit, aut odio suo.
Erit ille notus, quem per te cognoueris.

¶ Hæc exsecutus sum propterea pluribus,
Breuitate nimia quoniam quosdam offendimus.

FABVLA XI.

Eunuchus litigabat cum quodam improbo;
Qui super obscena dicta & petulans iurgium,
Damnum insectatus est amissi corporis:
En, ait, hoc vnum est cur laborem validius;
Integritatis testes quia desunt mihi.
Sed quid fortunæ stulte delictum arguis?
Id demum est homini turpe quod meruit pati.

FABVLA XII.

In sterquilinio pullus gallinacius
Dum quærit escam, margaritam repperit:
Iaces indigno quanta res, inquit, loco!
O si quis pretij cupidus vidisset tui!
Olim redisses ad splendorem maximum:
Ego qui te inueni, potior cui multo est cibus,
Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potes.
¶ Hoc illis narro qui me non intellegunt.

FABVLA XIII.

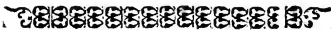
Apes in alta quercu fecerant fauos;
Hos Fuci inertes esse dicebant suos.
Eis ad forum deducta est, Vespa iudice
Quæ genus vitruæque nosset cum pulcerrime.

Legem duabus hanc proposuit partibus :
 Non inconueniens corpus, & par est color,
 In dubium plane res ut merito venerit :
 Sed ne religio peccet imprudens mea,
 Alueos accipite & ceris opus infundite,
 Ut ex sapore mellis & forma faui,
 De quis nunc agitur, auctor horum appareat.
 Fuci recusant, Apibus condicio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam :
 Apertum est quis non possit, aut quis fecerit.
 Quapropter Apibus fructum restituo suum.
 ¶ Hanc præterissem fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem.

F A B V L A XIV.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticus
 AEsopum nucibus quum vidisset, restitit,
 Et quasi delirum risit. quod sensit simul
 Derisor potius quam deridendus senex,
 Arcum retensum posuit in media via :
 Heus, inquit, sapiens, expedi quid fecerim,
 Concurrit populus : ille se torquet diu,
 Nec quæstionis positæ causam intellegit.
 Nouissime succumbit, tum victor sophus :
 Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris ;
 At si laxaris, quum voles, erit utilis.
 ¶ Sic lusus animo debent aliquando dari,
 Ad cogitandum melior ut redeat tibi

F A B V L A XV.

Inter capellas Agno balanti Canis,
 Stulte, inquit, etiam non est hæc mater tua.
 Quæque segregatas offendit procul.

Non illam quæro quæ quum libitum est, concipit;
 Dein portat onus ignotum certis mensibus,
 Nouissime prolapsam effundit sarcinam:
 Verum illam quæ me nutrit admoto vberè,
 Fraudatque natos lacte, ne desit mihi.
 Tamen illa est potior quæ te peperit. Non ita est:
 Vnde illa sciuit niger an albus nasceret?
 Age porro scisset: quum crearet masculus,
 Beneficium magnum sane natali dedit
 Vt expectarem laniuræ in horas singulas.
 Cuius potestas nulla in gignendo fuit,
 Cur hac sit potior, quæ iacentis miserita est,
 Dulcemque sponte præstat beniuolentiam?
 Facit parentes bonitas non necessitas.
 ¶ His demonstrare voluit auctor versibus
 Obistere homines legibus, meritis capi:

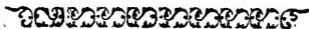

FABVLA XVI.

Humanitati qui se non accommodat,
 Plerumque pœnas oppetit superbiæ.
 ¶ Cicada acerbum nocturæ conuicium
 Faciebat, solitæ victum in tenebris quærere:
 Cauoque ramo capere somnum interdium.
 Rogata est vt taceret. multo validius
 Clamare cepit. rursus admota prece,
 Accensa magis est. Noctua vt vidit sibi
 Nullum esse auxilium, & verba contemni sua;
 Hac est adgressa garrulam fallacia:
 Dormire quia me non sinunt cantus tui,
 Sonare cithara quos putes Apollinis,
 Potare est animus nectar quod Pallas mihi
 Nuper donauit: si non fastidis, veni;
 Vna bibamus. illa, quæ ardebat siti,
 Simul cognouit vocem laudari suam,
 Cupide aduolauit. Noctua egressa cauo

B iij.

Trepidantem consecrata est, & lero dedit.
Sic viua quod negarat, tribuit mortua.

FABVLA XVII.

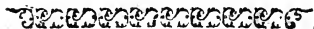
Olim quas vellent esse in tutela sua
Diui legerunt arbores. quercus Ioui,
Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurea,
Pinus Cybææ, populus celsa Herculi.
Minerua admirans, quare steriles sumerent,
Interrogauit: causam dixit Iupiter:
Honore fructum ne videamur vendere.
At mehercule narrabit quod quis voluerit,
Oliua nobis propter fructum est gratior.
Tunc sit Deorum genitor atque hominum sator:
O nata, merito sapiens dicere omnibus:
Nisi vtile est quod facimus, stulta est gloria.
¶ Nihil agere quod non proffit, fabella admonet.

FABVLA XVIII.

Pauo ad Iunonem venit, indigne serens
Cantus luscini quod sibi non tribuerit:
Illum esse cunctis auibus admirabilem,
Se derideri simul ac vocem miserit.
Tunc consolandi gratia, dixit Dea:
Sed forma vincis, vincis magnitudine,
Nitor smaragdi collo præfulget tuo,
Pictisque plumis gemmeam caudam explicas.
Quo mi, inquit, mutam speciem, si vincor sono?
Fatotum arbitrio partes sunt vobis datæ:
Tibi forma, vires aquilæ; lusciniæ melos,
Augurium coruo, Iæua cornici omina,
Omnes quæ propriis sunt contentæ vocibus.

¶ Noli adfectare quod tibi non est datum,
 Delusa ne spes ad querelam recidat.

FABVLA XIX.

Æsopus domino solus cum esset familia
 Patere cenam iussus est maturius.
 Ignem ergo quærens, aliquot lustravit domus,
 Tandemque inuenit ubi lucernam accenderet.
 Tūtm circumeunti fuerat quod iter longius,
 Effecit breuius: namque recta per forum
 Cepit redire, & quidam è turba garrulus,
 Æsope, medio sole quid cum lumine?
 Hominem quæro, inquit, & abit festinans domum.

¶ Hoc si molestus ille ad animum rettulit,
 Sensit profecto se hominem non visum seni,
 Intempestiue qui occupato adluserit.

FABVLA XX.

Qui natus est infelix, non vitam modo
 Tristem decurrit, verum post obituri quoque
 Persequitur illum dura fati miseria.

¶ Galli Cybeles circum quæstus ducere
 Alinum solebant baiulantem sarcinas.
 Is quum labore & plagis esset mortuus,
 Detracta pelle sibi fecerunt tympana.
 Rogati mox a quodam, delicio suo
 Quidnam fecissent, holocuti sunt modo.
 Putabat se post mortem securum fore,
 Ecce aliz plagæ congeruntur mortuo.

EXPLICIT LIB. III.

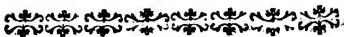

B. V.

INCIPIT LIB. IIII.

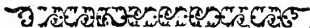
I Oculare tibi videtur : & sane bene.
 Dū nihil habemus maius, calamo ludimus.
 Sed diligenter intuere has nānias,
 Quantam sub illis vtilitatem reperies ?
 Non semper ea sunt quæ videntur, decipit
 Frons prima multos: rara mens intelligit
 Quod interiore condidit cura angulo.
 Hoc ne locutus sine mercede existimer,
 Fabellam adijciam. de mustela & muribus.

FABVLA I.

Mustela quum annis & senecta debilis ;
 Mures veloces non valeret adsequi,
 Inuoluit se farina, & obscuro loco
 Abiecit neglegenter. Mus escam putans
 Adsiluit, & compressus occubuit neci :
 Alter similiter ; deinde periit tertius :
 Aliquot secutis, venit & retorridus,
 Qui sæpe laqueos & muscipula effugerat,
 Proculque insidias cernens hostis callidi :
 Sic valeas, inquit, vt farina es quæ iaces.

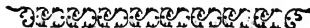

FABVLA II.

Fame coacta Vulpis alta in vinea
 Vnam adpetebat summis saliens viribus,
 Quam tangere vt non potuit, discedens ait:
 Nondum matura est, nolo acerbam sumere.

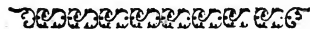
¶ Qui facere quæ non possunt, verbis eleuantur.
 Adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

FABVLA III.

Equus sedare solitus quo fuerat sitim,
 Dum sese Aper volutat, turbauit vadum.
 Hinc orta lis est. sonipes iratus fero,
 Auxilium petiit hominis, quem dorso leuans
 Rediit ad hostem lætus. hunc telis eques
 Postquam interfecit, sic locutus traditur:
 Lætor tulisse auxilium me precibus tuis:
 Nam prædam cepi, & didici quam sis utilis.
 Atque ita coëgit frenos inuitum pati.
 Tum mæstus ille: Paruæ vindictam rei
 Dum quæro demens, seruitutem repperi.

¶ Hæc iracundos admonet fabula,
 Impune potius lædi; quam dedi alteri.

FABVLA IIII.

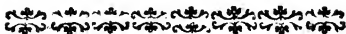
Plus esse in vno sæpe, quam in turba boni;
 Narratione posteris tradam breui.

¶ Quidam decedens tres reliquit filias,
 Vnam formosam & oculis venantem vitos;
 At alteram lanificam & frugi rusticam;

B vj

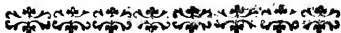
Deuotam vino tertiam, & turpissimam.
 Harum autem matrem fecit heredem senex
 Sub conditione, totam vt fortunam tribus
 AEqualiter distribuatur, sed tali modo,
 Ne data possideant aut fruantur, cum simul
 Habere res defierint quas acceperint,
 Centena matri conferant sestertia.
 Athenas rumor implet, mater sedula
 Iuris peritos consulit: nemo expedit
 Quo pacto non possideant quod fuerit datum,
 Fructumue capiant: deinde, quæ tulerint nihil,
 Quanam ratione conferant pecuniam.
 Postquam consumta est temporis longi mora,
 Nec testamenti potuit sensus colligi,
 Fidem aduocauit, iure neglecto, parens:
 Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem,
 Lauationem argenteam, eunuchos glabros:
 Lanificæ agellos, pecora, villam, operarios,
 Roues, iumenta, & instrumentum rusticam:
 Potrici, plenam antiquis apothecam cadis,
 Domum politam, & delictos hortulos,
 Sic destinata dare quum vellet singulis,
 Et adprobaret populus qui illas nouerat,
 AEsopus media subito in turba constitit:
 O si maneret condito sensus patri,
 Quam grauiter ferret, quod voluntatem suam
 Interpretari non potuissent Attici!
 Rogatus deinde, soluit errorem omnium.
 Domum & ornamenta cum venustis hortulis
 Et vina vetera date lanificæ rusticæ:
 Vestem, vniones, pedisequos & cetera
 Illi adsignate, vitam quæ luxu trahit:
 Agros, vites, & pecora cum pastoribus
 Donate mœchæ: Nulla poterit perpeti.
 Vt moribus quid teneat alienum suis.
 Deformis cultum vendet, vt vinum pareat
 Agros abiciet mœcha, vt ornatum pareat:
 At illa gaudens pecore, & lanæ dedita,
 Quacunque iunima tradet luxuriæ domum:

Sic nulla possidebit quod fuerit datum,
 Et dictam matris conferent pecuniam
 Ex pretio rerum quas vendiderint singulæ.
 ¶ Ita quod multorum fugit imprudentiam,
 Vnius hominis repperit sollertia.

FABVLA V.

Quum victi Mures Mustelarum exercitu
 (Quorum in tabernis historia depingitur)
 Fugerent, & artos circum trepidarent cauos,
 Ægre recepti, tamen euaserunt necem:
 Duces eorum, qui capitibus cornua
 Suis ligarant, vt conspicuum in prælio
 Haberent signum quod sequerentur milites,
 Hæserunt in portis, suntque capti ab hostibus,
 Quos immolatos victor auidis dentibus
 Capæis alui misit tartareo specu.
 ¶ Quemcumque populum tristis euentus premit,
 Periclitatur magnitudo principum,
 Minuta plebes facili præsidio latet.

VI.

Tu qui nasute scripta distringis mea,
 Et hoc iocorum legere fastidis genus,
 Parua libellam sustine patientia,
 Seueritatem frontis dum placo tuæ,
 Et in cothurnis prodit Æsopus nouis.
 Vtinam nec vnquam Pelet nemotis iugo
 Pinus bipenni concidisset Theslala,
 Nec ad professæ mortis audacem viam
 Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
 Inhospitales primæque Pontis sinus
 Batefecit, in perniciem Graiùm & Barbarum.

Namque & superbi luget Ætæ domus;
 Et regna Pelix scelere Medæ iacent,
 Quæ sæuum ingenium variis inuolvens modis
 Illic per artus fratris explicuit fugam,
 Hic cæde patris Peljadum infecit manus.

Quid tibi videtur? hoc quoque insulsum est, ais;
 Falsoque dictum; longe quia vetustior
 AEgea Minos classe perdomuit freta,
 Iustoque vindicauit exemplo impetum:
 Quid ergo possum facere tibi, lector Cato,
 Sic nec fabellæ te iuuant, nec fabulæ?
 Noli molestus esse omnino literis,
 Maiorem exhibeant ne tibi molestiam.
 Hoc illis dictum est, si qui stulti nauseant:
 Et vsputentur sapere, cælum vituperant.

FABVLA VII.

Mordaciorem qui improbo dente adperit,
 Hoc argumento se describi sentiat.
 ¶ In officinam Fabri venit Vipera.
 Hæc quum tentaret si qua res esset cibi,
 Limam momordit: illa contra contumax:
 Quid me, inquit, stulta dente captas lædere?
 Omne adsuëui ferrum quæ consodere?

FABVLA VIII.

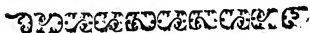
Homo simul ac venit in magnum periculum;
 Effugium reperire alterius quærit malo.
 ¶ Quum decidisset Vulpis in puteum inscia,
 Et altiore clauderetur margine,
 Deuenit Hircus sitiens in eundem locum:
 Simul rogauit, esset an dulcis liquor,
 Et copiosus. illa fraudem moliens:

Descende, amice, tanta bonitas est aquæ ;
 Voluptas vt fatiari non possit mea.
 Immisit se barbatus . cum Vulpecula
 Euasit puteo , nixa celsis cornibus :
 Hircumque clauso liquit hærentem vado.

FABVLA IX.

Pæras imposuit Iupiter nobis duas:
 Ptopriis repletam vitiis post tergum dedit ;
 Alienis ante pectus suspendit grauem.
 ¶ Hac re videre nostra mala non possumus :
 Alij simul delinquant , censores sumus.

FABVLA X.

Lucernam fur accendit ex ara Iouis ;
 Ipsumque compilauit ad lumen suum ;
 Onustus qui sacrilegio quum discederet ,
 Repente vocem sancta misit religio :
 Malorum quamuis ista fuerint munera ,
 Mihi que inuisa , vt non offendar subripi ;
 Tamen , sceleste , spiritu culpam lues
 Olim quum adscriptus venerit pœna dies .
 Sed ne ignis noster facinori præluceat ,
 Pet quem verendos excolit pietas Deos ,
 Veto esse tale luminis commercium .
 Ira hodie nec lucernam de flamma Deûm ;
 Nec de lucerna fas est accendi sacrum .
 ¶ Quæ res contineat hoc argumentum vtilis ;
 Non explicabit alius quam qui reperit .
 Significat primo , sæpe quos ipse alueris ,
 Tibi inueniri maxime contrarios .
 Secundo ostendit , scelera non ira Deûm ,
 Fatorum dicto sed puniri tempore .

Nouissime interdicit ne cum malefico
Vsum bonus confociet vllius rei.

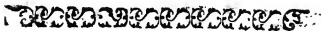
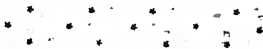
F A B V L A X I.

Opes inuisa merito sunt forti viro,
Quia diues arca veram laudem intercipit.
¶ Caelo receptus propter virtutem Hercules,
Quum gratulantes persalutasset Deos:
Veniente Pluto, qui Fortunæ est filius,
Avertit oculos: causam quæsiuit Pater.
Odi, inquit, illum quia malis amicus est,
Simulque obiecto cuncta corrumpit lucro.

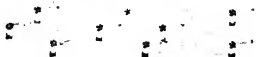

F A B V L A X I I.

Vellus homini nihil est quam recte loqui,
Præbanda cunctis est quidem sententia:
Sed ad perniciem solet agi sinceritas.
¶ Quum se ferarum regem fecisset Leo,
Et æquitaris vellet famam consequi,
A pristina deflexit consuetudine,
Atque inter illas tenui contentus cibo,
Sancta inærupta iura reddebat fide:

F A B V L A X I I I.

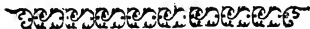

Postquam lauare cepit penitentia,
Affixione veretri linguam mulieris:
Adfinitatem traxit inde obscenitas.

FABVLA XIV.

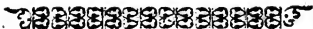
Rogauit alter, tribadas & molles mares:
Quæ ratio procreasset: exposuit Senex.
¶ Idem Prometheus auctor vulgi fictilis
Qui simul offendit ad fortunam, frangitur,
Naturæ partes veste quas celat pudor
Quum separatim toto finxisset die,
Aptate mox vt posset corporibus suis;
Ad cœnam est inuitatus subito a Libero,
Vbi inrigatus multo venas nectare,
Sero domum est reuersus titubanti pede.
Tum semisomno corde, & errore ebrio,
Adplicuit virginali generi masculo,
Et masculinæ membra adplicuit feminis.
Ita nunc libido prauo fruitur gaudio.

FABVLA XV.

Barbam capellæ quum impetrassent ab Ioue,
Hirci moerentes indignati ceperant,
Quod dignitatem feminæ æquassent suam.
Sinite, inquit, illas gloria vana frui,
Et vsurpare vestri ornatum muneris,
Pares dum non sint vestræ fortitudinis.
¶ Hoc argumentum monet vt sustineas tibi
Habitum esse similes, qui sint virtute impares.

FABVLA XVI.

Quum de fortunis quidam quereretur suis,
Æsopus finxit consolandi gratia.

¶ Vexata suis naui tempestatibus
Inter vectorum lacrymas & mortis metum,
Faciem ad serenam subito mutatur dies.
Ferri secundis tuta cepit flatibus,
Nimisque nauas hilaritate extollere.
Factus periculo tum gubernator sopus;
Parce gaudere oportet. & sensim queri:
Totam quia vitam miscet dolor & gaudium.

FABVLA XVII.

Canes, legatos olim misare ad Iouem;
Melioris vitæ tempus oratum suæ,
Vti se abriperet hominum contumeliis,
Furfuribus sibi consparsum quod panem datent,
Fimoque turpi maximam explerent famem.
Profecti sunt legati non eeleri pede,
Dum naribus scrutantur escam in stercore.
Citati non respondent: vix tandem inuenit
Eos Mercurius, & turbatos adtrahit.
Tum vero vultum magni vt viderunt Iouis,
Totam timentes concacarunt regiam.
Propulsi vero fustibus, vadunt foras:
Vetat dimitti magnus illos Iupiter.
Mirati sibi legatos non reuertier,
Turpe æstimantes aliquid commissum a suis;
Post aliquod tempus alios adscribi iubent,
Rumor legatos superiores prodidit:
Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
Odore canibus anum, sed, multo, replent,

Mandata dant, legati mittuntur, statim
 Adeunt: rogantes aditum, continuo impetrant.
 Confedit genitor tum Deorum maximus,
 Quasiatque fulmen: tremere cepere omnia:
 Canes, confusus subito quod fuerat fragor,
 Repente odorem mixtum cum merdis cacantis
 Reclamant omnes vindicandam iniuriam.
 Sic est locutus ante pœnam Iupiter:
 Non est legatos regis non dimittere.
 Nec est difficile pœnas culpæ imponere:
 Non veto dimitti, verum cruciari fame,
 Ne ventrem continere non possint suum.
 Sed hoc feretis pro iudicio præmium:
 Illi autem qui miserunt vos tam futiles
 Nunquam carebunt hominis contumelia.
 Ita nunc legatos expectant & posterī:
 Nouumque venire qui videt, cultum olfacit.

FABVLA XVIII.

Qui fert malis auxilium, post tempus dolet.
 Gelu rigentem quidam Colubram sustulit:
 Sinuque fouit contra se ipse misericors.
 Namque vt refecta est, nocuit hominem protinus.
 Hanc alia quum rogaret causam facinoris,
 Respondit: Ne quis discat prodesse improbis.

FABVLA XIX.

Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit,
 Agitque plures altius cuniculos,
 Peruenit ad Draconis speluncam vltimam,
 Custodiebat qui thesauros abditos.

Hanc simul aspexit; Oro vt imprudentia
 Des primum veniam; deinde, si pulcre vides
 Quam non conuenias aurum sit vitæ meæ,
 Respondeas clementer, quem fructum capis
 Hoc ex labore, quodue tantum est præmium,
 Vt careas somno & æuam in tenebris exigas?
 Nullum, inquit ille: verum hoc a summo mihi
 Ioue adtributum est. Ergo nec sumis tibi;
 Nec vlli donas quicquam? Sic fati places:
 Nolo irascaris; libere si dixerò:
 Diis est iratis natus qui est similis tibi.

Abiturus illuc quo priores abierunt,
 Quid mente cæca miserum torques spiritum?
 Tibi dico; auare, gaudium heredis tui,
 Qui ture superos, ipsum te fraudas cibo,
 Qui tristis audis muscum ætharæ sonum,
 Quem tibi arum macerat. tocunditas,
 Obsopiorum pretia cui gemitum expriment;
 Qui dum quadrantes ægeras patrimonio,
 Cælum fatigas sordido periurio,
 Qui circumcidis omnem impensam funeris,
 Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

XX.

Quid iudicare cogitur liuor modo.
 Licet dissimulet, pulcre tamen intellego.
 Quicquid putabit esse dignum memoriæ,
 Æsop? dicit: si quid minus adriserit,
 A me contendet fictum quouis pignore.
 Quem volo refelli iam nunc responso meo:
 Siue hoc ineptum, siue laudandum est opus,
 Inuenit ille, nostra perfecit manus.
 Sed exequamur ceptum propositi ordinem.

FABVLA XXI.

Homo doctus in se semper diuitias habet.
 Simonides, qui scripsit egregium melos,
 Quo paupertatem sustineret facilius,
 Circumpire cepit vrbes Aëx nobiles,
 Mercede accepta laudem victorum canens.
 Hoc genere quæstus postquam locuples factus est,
 Venire in patriam voluit cursu pelagio.
 (Erat autem natus, vt aiunt, in Ceo insula)
 Ascendit nauem, quam tempestas horrida
 Simul & vetustas medio dissoluit mari.
 Hi zonas, illi res pretiosas colligunt.
 Subsidium vitæ: quidam curiosior,
 Simonide, tu ex opibus nihil sumis tuis:
 Mecum, inquit, mea sunt cuncta tunc pauci enataat,
 Quia plures onere grauati perierant.
 Prædones adsunt, rapiunt quod quisque extulit,
 Nudos relinquunt, forte Clazomenæ prope,
 Antiqua fuit vrbs quam petierunt naufragi.
 Hic literarum quidam studio deditus,
 Simonidis qui sæpe versus legerat,
 Eratque absentis admirator maximus,
 Sermone ab ipso cognitum, cupidissime
 Ad se recepit, veste, nummis, familia
 Hominem exornauit: ceteri tabulam suam
 Portant, rogantes victum, quos casu obuius
 Simonides, vt vidit: Dixi, inquit, mea
 Mecum esse cuncta, vos quod rapuistis, perijt.

FABVLA XXII.

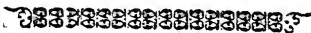
Mons parturibat, gemitus immanes ciens,
 Eratque in terris maxima expectatio:

At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi
 Qui magna quum minaris, extricas nihil.

F A B V L A X X I I I .

Formica & Musca contendebant acriter,
 Quæ pluris esset: Musca sic cepit prior.
 Conferre nostris tu potes te laudibus?
 Vbi immolatur, exta prægusto Deum,
 Moror inter aras, templa perlustro omnia,
 In capite regis sedeo, quum visum est mihi,
 Et matronarum casta delibo oscula:
 Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.
 Quid horum simile tibi contingit rustica?
 Est gloriosus sane conuictus Deum,
 Sed illi qui inuitatur, non qui inuisus est.
 Reges commemoras & matronarum oscula:
 Ego granum in hiemem quum studiose congero,
 Te circa murum video pasci stercore:
 Aras frequentas, nempe abigeris quo venis:
 Nihil laboras, ideo quum opus est nil habes:
 Superba iactas regere quod debet pudor.
 Aestate me lacessis; quum bruma est, files:
 Mori contractam quum te cogunt frigora,
 Me copiosa recipit incolumem domus.
 Satis profecto retudi superbiam.
 ¶ Fabella talis hominum discernit notas
 Eorum qui se falsis ornant laudibus,
 Et quorum virtus exhibet solidum decus.

F A B V L A X X I V .

Quantum valerent inter homines literæ
 Dixi superius: quantus nunc illis honos

A superis sit tributus, tradam memoriæ.
 Simonides idem ille de quo rettuli,
 Victoris laudem cuidam pythæ vt scriberet
 Certo condixit pretio. secretum petit:
 Exigua quum frenaret materia impetum,
 Vfus poetæ vt moris est licentia,
 Atque interposuit gemina Lædæ sidera,
 Auctoritatem similis referens gloriæ.
 Opus adprobauit: sed mercedis tertiam
 Accepit partem; quum reliquiam posceret;
 Illi, inquit, reddent quorum sunt laudes duæ.
 Verum ne irate dimissum te sentiam,
 Ad cœnam mihi promitte, cognatos volo
 Hodie inuitare, quorum es in numero mihi.
 Fraudatus quamuis & dolens iniuria,
 Ne male dimissam gratiam corrumpere,
 Promisit, rediit hora dicta, recubuit.
 Splendebat hilare poculis conuiuium,
 Magno apparatu læte resonabat domus;
 Repente quum duo iuuenes sparsi puluere,
 Sudore multo diffuentes corpora,
 Humanam supra formam, cuidam serulo
 Mandant, vt ad se prouocet Simonidem:
 Illius interesse ne faciat moram.
 Homo perturbatus excitat Simonidem.
 Vnum promorat vix pedem triclinio,
 Ruina camaræ subito oppressit ceteros;
 Nec vlli iuuenes sunt reperti ad ianuam.
 Vt est vulgatus ordo narratæ rei,
 Omnes scierunt, numinum præsentiam
 Vati dedisse vitam, mercedis loco.

XXV.

Superfunt mihi quæ scribam, sed parco sciens:
 Primum, esse ne tibi videat molestior,
 Destringit quem multarum rerum varietas:

Dein si quis eadem forte conari velit,
 Habere ut possit aliquid operis residui:
 Quamuis materiae tanta abundet copia,
 Labori faber ut desit, non fabro labor.
 Breuitatis nostrae praemium ut reddas, peto
 Quod es pollicitus; exhibe vocis fidem.
 Nam vita morti propior est quotidie:
 Et hoc minus veniet ad me muneris
 Quo plus consumet temporis dilatio.
 Si cito remperages, usus fiet longior:
 Fruar diutius, si celerius cepero.
 Languentis aevi dum sunt aliqua reliquiae,
 Auxilio locus est: olim senio debilem
 Frustra adiuuare bonitas nitetur tua,
 Quum iam desierit esse beneficium utile,
 Et mors vicina flagitabit debitum.
 Stultum admonere tibi preces existima,
 Procliuis ultro quum sit misericordia.
 Saepe impetrauit veniam confessus reus,
 Quanto innocenti iustius debet dari?
 Tuæ prius sunt partes, aliorum dein;
 Similique gyro venient aliorum vices.
 Decerne quod religio, quod patitur fides,
 Et gratulati me fac iudicio tuo.
 Excedit animus quem proposuit terminum,
 Sed difficulter continetur spiritus
 Integritatis qui sinceræ conscius,
 A noxiorum premitur insolentiis.
 Qui sint requires, apparebunt tempore.
 Ego quondam legi quam puer sententiam,
 Palam mutire plebeio periculum est,
 Dum sanitas constabit, pulcre meminero.

LIB. IV. EXPLICIT.

INCIPIT

INCIPIIT LIBER V.

Quum destinassẽ operis habere terminũ,
 In hoc vt aliis esset materiæ satis,
 Consilium tacito corde damnauĩ meum.
 Nam si quis talis etiam est tituli *artifex*
 Quo pacto diuinabit quidnam omiserim,
 Vt illum ipsum cupiam famæ tradere:
 Sua cuique quam sit animi cogitatio
 Colorque prior. ergo non leuitas mihi
 Sed certa ratio causam scribendi dedit.
 Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis
 Quas Æsopias non Æsopi nomino,
 Quasi paucas ostenderit, ego plures dissero,
 Vfus vetusto genere, sed rebus nouis,
 Quartum libellum dum tu varie perleges,
 Hunc obtrectare si volet malignitas,
 Imitari dum non possit, obtrectet licet.
 Mihi parua laus est, quod tu, quod similes tui
 Vestras in chartas verba transfertis mea,
 Dignumque longa iudicatis memoria.
 In litterarum plausum ire desidero.

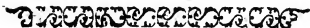
FABVLA I.

Æsopi nomen sicubi interposuero
 Cui reddidi iam pridem quicquid debui,
 Auctoritatis esse scito gratia:
 Vt quidam artifices nostro faciunt seculo

Qui pretium operibus maius inueniunt, nouo
 Si marmori adscripserunt Praxitelen suo
 Myronem argento . plus uetustis nam fauet
 Inuidia mordax, quam bonis presentibus.

Sed iam ad fabellam talis exempli terror.

¶ Demetrius qui dictus est Phaleteus,
 Athenas occupauit imperio improbo.
 Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt,
 Feliciter, subclamant ipsi principes:
 Illam osculantur, qua sunt oppressi, manum,
 Tacite gementes tristem fortunæ vicem.
 Quinetiam residues & sequentes otium
 Ne defuisse noceat, repetunt ultimum;
 In quibus Menander nobilis comœdiis
 Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius,
 Et admiratus fuerat ingenium viri,
 Unguento delibutus, vestitu adfluens,
 Veniebat gressu delieato & languido.
 Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
 Quinam, cinædus ille in conspectu meo
 Audet venire? responderunt proximi:
 Hic est Menander scriptor . mutatus statim

FABVLA II.

Et vindicauit sese forti dextera.
 Latrone, occiso timidus accurrit comes,
 Stringitque gladium, dein reiecta penula:
 Cedo, inquit, illum; iam curabo sentiat
 Quos adtentatit. tunc qui depugnauerat:
 Vellem istis verbis saltem adiuuisses modo,
 Constantior fuisset vera existimans:
 Nunc conde ferrum & linguam pariter fuisse

Ut possis alios ignorantes fallere.

Ego qui sum expertus quantis fugias viribus,
Scio quod virtuti non sit credendum tuæ.

¶ Illi adsignari debet hæc narratio
Qui re secunda fortis est, dubia fugax.

FABVLA III.

Calui momordit Musca nudatum caput;
Quam opprimere captans, alapam sibi duxit grauem;
Tunc illa intidens: Punctum volucris paruulæ,
Voluisti morte vicisci: quid facies tibi,
Iniuriæ qui addideris contumeliam?
Respondit, Mecum facile redeo in gratiam,
Quia non fuisse mentem lædendi scio:
Sed te contemti generis animal improbum,
Quæ delectatis bibere humanum sanguinem,
Optem necare, vel maiore incommodo.

¶ Hoc argumentum veniam magis dari docet;
Qui casu peccat, quam qui consilio est nocens:
Illum esse quavis pœna dignum iudico.

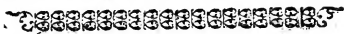

FABVLA IIII.

Quidam immolasset verrem quæ sancto Herculi
Cui pro salute votum debebat sua.
Asello iussit reliquias poni hordei.
Quas aspernatus ille, sic locutus est:
Tuum libenter prorsus adpeterem cibum
Nisi qui nutritus illo est, iugulatus foret.

¶ Huius respectu fabulæ deterretur
Periculosum semper vitæ lucrum.
Sed dicis: Qui rapere diuitias, habent.
Numeremus, agetum, qui deprenti perierint.

Maiorem turbam punitorum reperies.
 Paucis temeritas est bono, multis malo.

FABVLA V.

Prauo favore labi mortales solent,
 Et pro iudicio dum stant erroris sui,
 Ad pœnitendum rebus manifestis agi.
 ¶ Facturus ludos quidam diues nobills,
 Proposito cunctos inuitauit pœmio,
 Quam quisque posset vt nouitatem ostenderet.
 Venere artifices laudis ad certamina,
 Quos inter Scurra notus urbano sale,
 Habere dixit se genus spectaculi
 Quod in theatro nunquam prolatum foret.
 Dispersus rumor ciuitatein concitat:
 Paulo ante vacua turbam deficiunt loca.
 In scena vero postquam solus constitit,
 Sine apparatu, nullis adiutoribus,
 Silentium ipsa fecit expectatio.
 Ille in sinum repente demisit caput,
 Et sic porcelli vocem est imitatus sua,
 Verum vt subesse pallio contenderent,
 Et excuti iuberent, quo facto, simul
 Nihil est repertum, multis onerant laudibus,
 Hominemque plausu prosequuntur maximo.
 Hoc vidit fieri Rusticus, Non mehercule
 Me vincet, inquit: & statim professus est
 Idem facturum melius se postridie.
 Fit turba maior: iam fauor mentes tenet,
 Et derisuri, non spectaturi sedent.
 Vterque prodit: Scurra digrunnit prior,
 Mouetque plausus & clamores suscitât.
 Tunc simulans sese vestimentis Rusticus
 Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet,
 Sed in priore quia nil compererant, latens,
 Peruellit aurem, vero quem celauerat,

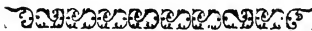
Et cum dolore vocem naturæ exprimit.
 Adclamat populus : Scurram multo similis
 Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras.
 At ille profert ipsum porcellum e sinu
 Turpemque aperto pignore errorem probans;
 En hic declarat quales sitis iudices.

Adhuc supersunt multa quæ possim loqui,
 Et copiosa abundat rerum varietas.
 Sed temperatæ suaves sunt argutiæ :
 Immodicæ offendunt. quare, vir sanctissime
 Particulo, chartis nomen victutum meis,
 Latinis dum manebit pretium literis,
 Si non ingenium, certe breuitatem adproba,
 Quæ commendari tanto debet iustius,
 Quanto poëtæ sunt molesti validius.

FABVLA VI.

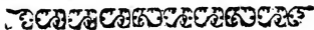
Inuenit Caluus forte in triuio pecuniam,
 Accessit alter æque defectus pilis;
 Heia, inquit, Est commune quodcumque est lucii.
 Ostendit ille prædam, & adiecit simul,
 Superum voluntas fauit, sed fato inuido :
 Carbonem, vt aiunt, pro thesauro inuenimus.
 ¶ Quem spes deludit, huic querella conuenit.

FABVLA VII.

Vbi vanus animus aura captus friuola
 Arripuit insolentem sibi fiduciam,
 Facile ad derisum stultæ leuitas ducitur.
 ¶ Princeps Tibicen notior paulo fuit,
 Operam Bathyllo solitus in scena dare.
 Is forte ludis, non satis memini quibus,
 Dum pecunia rapitur, concidit casu graui.

Necopinans, & sinistram fregit tibiam,
 Duas quum dextras maluisset perdere.
 Inter manus sublatus. & multum gemens,
 Domum refertur. aliquot menses transcunt
 Ad sanitatem dum venit curatio.
 Ut spectatorum mos est, & lepidum genus,
 Desiderari cepit, cuius flatibus
 Solebat excitari saltantis vigor.
 Erat facturus ludos quidam nobilis,
 Et incipiebat Princeps ingredier: cum
 Adducit pretio precibus, vt tantummodo
 Ipso ludorum ostenderet sese die.
 Qui simul aduenit, rumor de tibicine
 Fremit in theatro: quidam affirmant mortuum.
 Quidam in conspectum proditurum sine mora.
 Aulzo misso, deuolutis tonitribus,
 Dij sunt locuti more translaticio.
 Chorus reducto tunc & notum canticum
 Imposuit, cuius hæc fuit sententia:
 Lætare incolumis Roma saluo Principe.
 In plausus confurrectum est, iactat basia
 Tibicen, gratulari fautores putat.
 Equester ordo stultum errorem intellegit;
 Magnoque risu canticum repeti iubet.
 Iteratur illud: homo meus se in pulpito
 Totum prosternit, plaudit inludens eques;
 Rogate populus hunc coronam existimat.
 Vt vero cuneis notuit res omnibus,
 Princeps, ligato crure niuea fascia,
 Niueisque tunicis, niueis etiam calceis,
 Superbiens honore diuinæ domus,
 Ab vniuersis capite est protusus foras.

F A B V L A VIII.

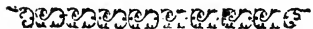
Cursu volucris pendens, in nouacula,
 Galus, comosa fronte, nudo corpore,

Quem si occuparis, teneas, elapsum semel
 Non ipse possit Iupiter reprehendere.
 Occasionem rerum significat breuem;
 ¶ Effectus impediret ne segnīs mora,
 Finxere antiqui talem effigiem temporis.

FABVLA IX.

Angusto in aditu Taurus luctans cornibus;
 Quum vix intrare posset ad præsepia,
 Monstrabat Vitulus quo se pacto plecteret:
 Tace, inquit, ante hoc noui quàm tu natus es.
 ¶ Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

FABVLA X.

Aduersus omnes fortis veloces feras.
 Canis quum domino semper fecisset satis,
 Languere cepit annis ingrauantibus.
 Aliquando obiectus hispidi pugnae suis,
 Adtipuit aurem: sed cariosis dentibus
 Prædam dimisit. hinc tum Venator dolens,
 Canem obiurgabat. cui fenex contra latrans:
 Non te destituit animus, sed vires meæ.
 Quod fuimus laudas, iam damnas quod non sumus.
 ¶ Hoc cur, Philete, scripserim pulcre vides.

PHAEDRI AVGVSTI LIBERTI

LIBER] QVINTVS EXPLICIT

FELICITER.

AD PHAEDRI

FABVLAS

NOTAE;

AD PAGINAM I.

ESOPVS AVCTOR]
 Hoc tamen in dubium vo-
 cat Fabius lib. v. *Illæ quoque*
fabulæ, quæ etiamsi ab Æsopo
originem non acceperunt, (nam videtur
earum primus auctor Hesiodus) nomine
tamen Æsopi maxime celebrantur, ducere
animos solent. Theon quoque Sophi-
 sta Homerum & Hesiodum atque
 etiam Archilochum, Æsopo vetu-
 stiores, operibus suis fabulas inse-
 ruisse obseruat. verum id fuisse aliud
 fabularum genus ac longe diuersum
 ab Æsopæis fabulis nemo non videt;
 atque vt recte obseruat Philostratus
 in Imag. φοιτῶσιν αὖ μῦθοι ὡς εἰ πρὸν Αἴσωπον,
 αἰ γὰρ πᾶσι τῶν αὐτῶν, ἔπι αὐτῶν ὄντι μὲν εἴται. ἐμδύησε μὲν

ἐδὲ ἐν Ὀρεῖρῳ μύθου ἐν Ἡσιόδῳ ἐπὶ δὲ ἐν Ἀρχι-
λόχῳ πρὸς Λυκάμῳ, ἀλλ' Αἰσώω παύσα-
ται ἢ ἀνδρῶπων ἐκμεμῆσται.

DUPLEX LIBELLI DOS
EST] Sic habet Remensis bibliothecæ codex. Antea edideram ex Pithæano, *Duplex libellis os.* ut esset duplex os, quasi duplex persona: quæ scilicet risum moueret, & quæ consilio vitam moneret. Sic enim Maximus Tyrius, or. xxx. ἐπειρῶ, inquit, πὺν μῶτον τῆς χάρους καὶ τῆς πρὸς τὸ εὖ οἰεῖν. atque hic demum est Horatii mos, ut misceat utile dulci. Sed nunc magis mihi placet illa Remensis lectio.

QVOD RISVM MOVET] Gellius lib. ii. cap. Æsopus ille e Phrygia fabulator, haud immerito sapiens existimatus est, quum quæ utilia monitu sua-
suque erant, non seuerè, non imperiose præcepit & censuit, ut Philosophus mos est: sed festiuos delectabilesque apologos commen-
sus, res salubriter ac prospicienter animadu-
uersas, in mentes animosque hominum, enim audiendi quadam illecebra induxit.

QVOD ARBORES LOQVANTVR] In C. Epidij commentarijs arbores locutas notavit Plinius, lib. xvii. cap. 25. Sed hoc etiam inter ostenta prodigiosum. in hac vero fabularum philosophia, non utique est absurdum. Auienus: *Loqui vero arbores, feras cum hominibus gemere, verbis certare volucres, animalia videre fecimus, &c.* Isidorus: *Æsopiæ fabulæ sunt, quibus animalia muta inter se sermocinasse finguntur, vel quæ animam non habent, ut vrbes, arbores, montes, petrae, flumina.* Certe in Auieni fabulis Quercus & Arundo loquuntur, & apud Cameraarium quoque nonnullæ arbores quasi sermones miscent: at heic apud Phædrum, non item. Dicendum igitur arborum fabellas intercidisse. Is autem in philosophia sua usum fuisse Æsopum, docet Max. Tyr. or. xxxiii.

Αἰσώπων τῶν Φρυγῶν πεποιήτων λόγοι διὰ τῶν θηρίων τῆς ζωοτόας· διαλέγεται ὃ αὐτοὶ ἔτε' δένδρα, καὶ οἱ ἰχθύες, ὄμο' ὄμοια, καὶ ἀνθρώποις ἀγαθῶς. Est & in libro Iudicum, cap. ix. arborum inter:

se se diceptantium super eligendo rege parabola. & Paralip. II. cap. 25. Carduus filia Cedri nuptias filio suo expetit.

N O N T A N T V M F E R Æ]
 Æsopi philosophi moribus hominum notandis ferarum quasi personas inducunt, quibus a natura indita sunt vitia & virtutes quædam. sic hominem rapacem, lupum esse volunt; simplicem & minime malum, ouem aut columbam; astutum, vulpem; fortem aut generosum, leonem. Deque hoc philosophandi modo eleganter Artemidorus lib. IV. Oneiroc. χη' δὲ κ, inquit, κ' τὰ ἤθη τῶν ζώων ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν τοῖς ἠθέσι τοῖς ἀνθρώποις. Festiue autem & lepide Philostratus præcipuas partes in Æsopia scena tribuit Vulpeculæ ait, quemadmodum in Comædia Dairo ἡ κορυφαία ἢ τῆς χερῶν ἢ ἀμώπηξ γέγραπται. χη' τὰ γὰρ αὐτῆ, ὅτι Δύσωπος δὲ ἀκότω τῶν πλείστων ἰσχυροτάτωι ὡσπερ ἢ κωμῶδιαι τῆς Δάου.

LOCARI N O S M E M I N E R I T
 F A B Y L I S] Sic Martialis, locus Pha-

dri. Ipse Phædrus lib. III.

Calumniamque fictis elusit iocis.

Et lib. IV.

Et hoc iocorum legere fastidis genus.

C. Melissus Grammaticus libros inscripsit Ineptiarum & Iocorum, ut tradit Suetonius lib. de illustr. Gram.

LUPVS ET AGNVS] *Homerus Iliad. x.*

Οὐδέ λυκοί περ ἔσθ' ὄμοφροτα θυμὸν
ἔχουσιν,

Ἀλλὰ κακὰ φρονέουσι δάμπυρες διη-
λυσιν.

Horat. Epod. III.

*Lupis & Agnis quanta sortito obtigit,
Tecum mihi discordia est.*

F A V C E I M P R O B A] Sic habet vetustissimus codex Remensis. Ediderat Pithæus, *Face improba*: ijsque verbis Lupum iratum significari monueram. quo modo Lucretius lib. III. dixit:

*Nec nimis iræi fax vnquam subdita percit
Famida.* & Persius Sat. III.

*Nunc face supposita feruescit sanguis, &
ira*

Scintillant oculi. Nullum autem est animal tam horrendum, tamque perniciosum natura, ut non appareat in illo; si ira inuasit, nouæ feritatis accessio, ait Seneca. Verior tamen mihi videtur scriptura Remensis.

LATRO INCITATVS] Lupum latronem vocat, ut infra de eodem Lupo,

Rapere atq; abire semper adsuauit Lupas.
Homines rapaces, crudeles, & immodestas vsuras exigentes, Lupi nomine significantur: Martialis epigrammate ultimo lib. ix. Et Apuleius lib. i. Lupi cuiusdam meminit, negotiatoris magnarij. Deque templo Iouis Lycæi siue Lupini in Arcadia, Plato lib. viii. de repub. vbi homini qui humana viscera degustauerit necesse est esse Lupo. De Lycaone, Ouid.

¶ AD PAG. II. HINC CONSPIRATIS FACTIONVM PARTIBVS] Aliam occupatæ a Pisistrato tyrannidis viam explicat Herodoti Musa prima. Dux autem illarum partium fuisse videtur Solon. Sic enim

Laertius : ἡξας γὰρ Σύλων εἰς πνα ἐκβαλῶ-
 σταν μὲν θάρακος καὶ ἀσπίδος πορθεῖται αὐτοῖς ἢ
 ἐπιθέσειν τῷ Πεισιστράτῳ.

ARCEM TYRANNVS OCCU-
 PAT] Arc proprie tyranni sedes, vt
 monet Asconius in Diuin. & obser-
 uare est passim apud Rhetores. Iuue-
 nalis Sat. x. --- Nullus ephibum

*Deformem sacra castrauit in arce ty-
 rannus.*

NON QVIA CRVDELIS ILLE]
 Solon epistola ad Pisistratum : ἔσσι
 φημί παύτων περὶ αὐτῶν ἔσσι βήπει. Sic &
 Miltiadem Æmilius Probus tyran-
 num appellatum fuisse ait, sed iu-
 stum.

SED QVONIAM GRAVE OMNI-
 NO INSVETIS ONVS] Quam graui-
 ter & iniquo animo seruirent Atho-
 nienses, indicat Epimenidis epistola
 ad Solonem apud Laertium : μεμνα-
 μένοι, inquit, τὰ Σόλωνος μακίστος ὀγκίστη
 πένδας ἀσχυρίας, οὐδὲ ἀείξοντ' περὶ αὐτῶν.

RANAE VAGANTES] Hanc Phæ-
 dri fabulam legisse videtur, qui hæc
 adnotauit ad illud Virgilij, Et vete-

rem in limo ranæ cecinere quereſam.
*Æſopus ſequendus eſt, qui dicit hoc: Quum
 Iuppiter omnibus animalibus reges daret,
 & ranis, ni fallor, colendum breuiſſimum
 ſignum dediffet, illæ queſtæ & aſpernatæ
 ſunt eum: & tunc eis hydrum iratus dedit,
 qui veſcitur ranis. Quæ tamen Seruiana
 eſſe vix puto. Ceterum huic confi-
 miles apologos. narrat Ariſtoteles
 Rhet. III.*

PARVVM TIGILLVM.] Sic ipſe
 initio lib. IV. Paruum libellum. Sic
 Græci *μικρὸν ἐπιſτολίον*.

MISSVM QVOD SVBITO VADIS
 MOTV SONO Q.] Non ſpernenda
 codicis Remenſis ſcriptura: *Missum
 quod ſubito vadi Motu ſonoque.*

TVM MISOT ILETIS HYDRVM.]
 Notat Phædrus ſæuum & ferum C.
 Caligulæ ingenium, quod parens ſa-
 gaciſſimus ſenex ita proſus perſpe-
 xerat, vt aliquotiens prædicaret,
 exitio ſuo omniumque Caium viuere;
 & ſe natricem, ſerpentis id genus,
 populo Romano, Phaëthontem orbi
 terrarum educare: vt tradit Suetonius.

nus. Hydrus, natrix, χέρουδρος. Vetus gloss. ἰδρος, ὄφις aquaticus. Nec tralatitice Iupiter ranis petulantioribus hydram regem misit: est enim ranis maximo terrori. Ælianus XII. 15. βάτραχος ὕδρον μισεῖ καὶ δέδοικεν ἰχθυῶδες.

DENTE ASPERO] Serrato, καρχήρων δήματι. Ælian. XVI. 8. Plinius XIX. In orbe terrarum, inquit, pulcherrimum anguium genus est, quod in aqua vivit; hydri vocantur, nullis serpentium inferiores veneno.

¶ AD PAG. III. HOC SVS-
TINETE, MAIVS NE VENIAT
MALVM] Ideo senectutis ultimæ quædam, non solum forti, sed etiam urbana libertate, Syracusanis omnibus Dionysij tyranni exitum, propter nimiam morum acerbiteratem & intolerabilia onera votis expetentibus, sola quotidie matutino tempore Deos, vt incolumis ac sibi superstes esset, orabat. Valer. Max. lib. v. 2.

TVMENS INANI GRACCVLVVS
[SVPERBIA] De Cornicula Horatius:
— moneat cornicula risum,

Enydrinis pndata coloribus.

SEQ. EXORNAVIT] Theon:

Συναρμόπιων σοφῶς δῆλο ἐπ' δῆλῳ, καὶ χρῆμα
ποιικλώτερον γίγεται. Theophylactus
Simocata in Epist. πλὴν τῆ φύσεως δημιουργίαν
ἀνόητους, δῆλοπείῳ κόσμῳ πλὴν ἑαυτῆ καλλω-
πίζων β' ἀπέπειαν.

TRISTEM SVSTINUIT
NOTAM.] Theon: ἐγυμνασπὸ τῆ κολοιοῦ τῆ
εἶδος. Theophylactus: ἔ γίγεται αὐτῆς
ὁ κολοιοῦς κολοιοῦς.

PER FLVMEN] Ignaius Diac.
ποταμοῦ πλησίον. Aphthonius: παρ' αὐτῷ
δῆλῆ πλὴν ὀχθρῶν πρὸς ποταμοῦ.

LYMPHARVM IN SPECVLO]
Lucretius IV.

*Postremo in speculis, in aqua splendore-
que in omni,*

Quaecumque apparent nobis simulacra.

¶ AD PAG. IV. SOCII FVERE
CVM. LEONE] Hanc de Leonina so-
cietate fabulam auctor Glossarum in
Institut. §. Nam ἔτα coiri. De Socie-
tate, Auieno tribuit. Ioannes Faber
ad eum locum, quis fuerit Auienus,
nescire se fatetur. Neque sane in

Auieno hæc fabula legitur.

PLUS VALEO] Valentior sum.
Sic Valentissima bestia Ciceroni.

VXOREM QUONDAM SOB
QVVM VELLE DVCEB] Lepide in
hanc Phædri sententiam de Lunæ
quoque nuptijs Camerarius.

CONVICIO] Coaxatione; col-
latione vocum & quasi conuocio, vt
loquitur Labeo, l. 15. de iniur. Veteres
glossæ: κατὰ βόησις, Conuiciunt. κατὰ βωῖς
Conuicior.

QV IDNAM FUTVRVM EST SI
CREARIT LIBEROS] Ignatius: πῆς,
ἢ καὶ πικρῶστί, ἢ πονηρῶστί; Querolus:
Vicinus mihi malus, &c. Deinde: *Con-
ferna istum quaeso, Lar familiaris, ex voto
meo, Tuere quem praestitisti, ne forte na-
seantur duo.* Maxime autem ad hanc
Ranarum fabulam alluisse videtur
osor ille mulierum in Libanij Decla-
matione de muliebri loquacitate:
Λογίζομαι γὰρ ἕως ἔσται πλοῦσι γλῶσσαι ἐπιπέξ
ἡμοῖσιν, ἕως ὠδύνησιν, ἕως περὶ αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ
πολλὰ μοι πέποιθεν ταῦτα αὐτῇ. Ὁρα πλῆθυσιν
ἀγκυῖα ἕως ἐστὶν, πῶς βιώσωμαι μίσος εἰλημῶν

πιούτου χοροῦ; Huc etiam pertinet quod ait Iuuenalis de Iulia, quæ abortiuus fœcundam soluebat vuluam, atq; offas patruo simileis effundebat. Sat. II.

PERSONAM TRAGICAM] Persona in scenicorum artificum suppellectile non est *συνάπτος* vel oscillum, sed totius oris & capitis cooperimentum, vt ex Fabio Basso probauit Gellius lib. v. cap. 7.

SENSVM COMMVNEM ABSTVLIT] Horatius Serm. I.

Communi sensu plane caret. Iuuenalis, Sat. VIII.

Rarus enim ferme sensus communis in illa Fortuna.

Sic apud Tertullianum sæpe occurrit, *sapere de communibus sensibus: sapere de publico sensu.*

¶ AD PAG. V. OS DEVORAVIM FAVCE QVVM HÆRERET LVPI] Longe gratioris animi exemplum suggerit Leo ille, de quo Plinius lib. VIII. cap. 16. *Os morsu avidiore inhaeserat dentibus, crueiabatque inedia,*

inimæ pœna in ipsis eius telis, suspectantem, ac velut mutis precibus orantem: nulloque diutius miraculo quam metu cessatum est. digressus tandem euellit præbenti & quam maxime opus esset accommodanti. traduntque, quamdiu navis ea in litore stetit, retulisse gratiam, venatus aggerendo.

FAUCE LVPI] Sic supra, ex codice Remensi,

---tunc fauce improba Latro incitatus.

PERICVLOSAM FECIT MEDICINAM LVPO] Simile quidpiã de Crocodilo & Trochilo narrant Plinius lib. ix. Solin. cap. 30. Apuleius in Apol.

ORE QUÆ NOST. CAPVT INCOLVME ABSTVLERIS] Ælianus lib. iii. cap. ii. de Trochilo & Crocodilo: τὸ μηδὲν ἀδικούσῃ τὸν ἔχλον λογίζεται μισθόν. Manuel Phile.

Καὶ τίω γε κεφαλῶν διπὸ μισθοῦ λαμβάνει

Μηδὲν κακὸν παθοῦσαι ἔκ τῆ θηλείᾳ.

Eiusmodi, est quod latrones iactant beneficium; ijs se vitam dedisse quibus non ademerint.

NECOPINVM] Veteres glossæ: Necopinanter, ἀπεθεδικήτως.

MORTIS IN SOLATIO] Seneca
Naturalium Quæst. vi. *Nullum est ma-
ius solatium mortis, quam ipsa mortalitas.*
Idem paulo post: *Non quia fas est opta-
re publicam cladem, sed quia ingens mor-
tis solatium est terram quandoque videre
mortalem.* Libanius, De loquacit.
mul. τὸ κακὸν ὃ τῷ τῷ ἀσπῶν μὲν μόνῳ μοι
συμβέβηκε, ἔτι ἐστὶ πρὸς ἀσπῶν βλε-
ψασι λαβεῖν ἀσπῶν ἢ ψυχῆς.

¶ AD PAG. VI. TV NON VI-
DERIS PERDIDISSE QVOD PETIS]
Persimilis exstat Diogenis sententia
apud Laërtium. Δυσὶν ποτὲ νομικοῖν ἀκούσας,
τοὺς δύο κατέκρινεν, εἰπὼν, τὸν μὲν κεκλοφέναι,
τὸν δὲ μὴ ἀπολωλέκέναι.

HIC AVRICVLAS CLAMORE
SVBITO T. T. V.] Non displicebit, si
quis ope veterum exemplarium scri-
bere malit:

---heic auritulus

Clamorem subitum tollit totis viribus.
Asellus auritus Ouidio dicitur Eleg.
7. lib. II. Amor. Festus: *Auritus, a ma-
gnis auribus, ut sunt asinorum.* Arist. Phy-
siogn. οἱ τὰ ὠτὰ μικρὰ ἔχοντες, πηθηκώδεις.

οἱ δὲ μέγαρα, ὀρώδης.

TURBAT BESTIAS] Auienus:

Mitibus ille feris communia pabula calcans,

Turbabat placidos per sua rura boves.

NOVO MIRACULO] Auienus:

Ne detracta granem faciant miracula risum.

Miraculum erat reliquis feris Asinus; quia velatus alieno & incongruo tegmine, ideo illis ignotus. *Mirari vesteres dicebant nescire.* inquit Donatus, *Et mater admirationis ignorantia.* Carfilis: ἐπρώτησεν πὶ περὶ τῶ δέσποτον δοχεῖ ὅτι ἢ θελῶν, ὃ δὲ εἶπεν ὃ οὐδεὶς ἔπίστα.

ADIFICIUNTUR HORRENDO IMP.] Verior mihi videtur lectio in exemplari Danielis: *Adfiguntur horrendo impetu.*

SIMILI FUISSEM IN METU] Exemplar Danielis: *Simi fugissem metu.*

RAMOSA MIRANS LAUDAT CORNUA] Dositheus Magister: ἔμαλιστα ἴδον ἐπὶ τῆς πύθης φύσιν τῆς κρείττων ἀκταμῶν εἰς πάλιν ἀείρα.

¶ AD PAG. VII. VT ILLA
MIHI PROFVERINT] Exemplar Da-
nielis : *Utilia mihi quam fuerint.*

FERE DAT POENAS TUR-
POENIT.] Non abs te quibusdam
rectius videbitur , quod exemplar
Danielis suggerit :

*Qui se laudari gaudens verbis sub-
dolis,*

sera dant pœnas turpeis pœnitentia.

QUVM DE FENESTRA CORVVS]
Huc pertinet Horatianum illud, lib.
II. Epist.

*sed tacitus pasci si posset coruus, ha-
beret*

*Plus dapis, & rixæ multo minus in-
vidiæque.*

Eandem verò fabulam sic paucis
narrat Apuleius lib. De Deo Socr.
Coruus, vt se vocalem præberet, quod so-
lum deesse tantæ eius formæ vulpes simula-
uerat, crocitare adortus, præda, quam ore
gestabat, seduêtricem compotiuit.

RAPTVM CASEVM] Apuleius
raptam offulam.

DVM VULT VOCEM OS-

TENDERE] Apuleius: *dum vult clarissime clangere.*

VERBOSIS STROPHIS] Veteres Glossæ; Σωετραιδῆν ὁμιλία, *Tortiloquium.* Martialis III.

Nihil stropharum est, iam salarium dandum est.

& lib. x.

--- iam stropa talis abit.

Glossæ mss. Strophas exponunt, *δὲ πλογίας.*

¶ AD PAG. VIII. CUI

CALCEANDOS NEMO COMMISIT

PEDES] Marcus Cato apud Gellium

lib. . cap. 15. de quodam huiuscemodi

nebulone & plano: *Ita est cupidus ora-*

tionis, inquit, ut conducat qui auscultet.

itaque auditis, non auscultatis tanquam

pharmacopolam. nam eius verba audiun-

diuntur: verum ei se nemo committit, si

ager est. Scribonius Largus ad C. Iul.

Callistum: *Raro enim aliquis, inquit,*

priusquam se suosque credat medico, dili-

genter de eo iudicat: quam interim nemo ne

imaginem quidem suam committat pingend-

am, nisi probato prius artificii. Deinde

subiungit:

subiungit : Quia sunt quidam qui pluris omnia quam se ipsos aestimant.

¶ AD PAG. IX. COMMENDASSE] Exemplar Danielis, commodasse.

NEMO LIBENTER RECOLIT QUI LÆSIT LOCVM] Seneca Epist. LXIII. Nemo libenter ad id redit, quod non sine tormento cogitatus est. Vade & nebulo ille in Petronij Satyrico, In platanona, inquit, descendi: etiamsi locum inauspicatum timebam. At est valde prudens Nasonis consilium lib. II. de Remed. Am.

Ei loca sæpe nocent, fugito loca conscia vestri

Concubitus, causas illa doloris habent.

Phalaris, epistola ad Teucrum : φίλτατα γὰρ τὰ χυελα τοῖς νυμφαγωγῆσιαν ὀνείτα αὐτὰ πρὸς τὰ θεομὰ ἀπόθωνται παρθεῖας.

INSTANTE PARTV] Plutarchus in Præcept. coniug. ἡ ἰδὴ γὰρ ὠδύνησα καὶ δυσφορήσα πρὸς τοὺς κατακλίνοντας αὐτῶν ἔλεγε, Γὰρ δὲ αὐτὴ κλίση ταῦτα διεξέπυσεν, οἷς ἐπὶ τῆς κλίσης πρὸς ἔπεισε.

FLEBILES GEMITVS CIENS] Venus apud Coluthum :

D

--φιλότιτος ἐμῆς ἐμὸν οἶσρον ἐλῶσαι

Πομάκις ἰσθίνοισι, ἢ ἔθνησκοισι γλωσσῖκες.

QVO CONCEPTVM EST INI-
TIO] Ludit Phædrus in ambiguo
verbi sensu. Veteres Glossæ : Ἀνδρολη-
ψία, Conceptio. Aliæ : Σωζῆσθαι, ὅτι
γλωσσῖκος, Conceptit.

CANIS PARTVRIENS] Hanc
fabulam paullo aliter narrat Com-
manus Segoregiorum rex, apud Iu-
stinum lib. XLIII. *Canem aliquando par-
tu gravidam locum a pastore precario pe-
tūisse, in quo pareret. quo obtento, ite-
rato petūisse, ut sibi educare eodem loco
catulos liceret: ad postremum, adultis ca-
tulis fultam domestico præsidio, proprie-
tatem loci sibi vindicasse.*

¶ AD PAG. X.] CORIVM DE-
PRESSVM IN FLVIO VIDE-
RVNT CANES] Iuven. Sat.

*Ut canis a corio nunquam ex terrebitur
uncto.*

DEFECTVS ANNIS] Ipse
Phædrus libro V. *Defectus pilis.*

CALCIBVS FRONTEM EX-
TERIT] Exemplar Danielis, *Extudit.*

TE NATVRÆ DEDECVS,
 QVOD FERRE COGOR, CERTE
 TE BIS VIDEOR MORI] *Æso-*
pus præceps mittendus: ὦ Ζεὺς, εἴπε, πῖ
ποτέ σε ἠδίκησα, ὅτι ἔγω ᾧδ' ἀ λόγον ἀπόλλυ-
μαι; καὶ ταῦτα ἔθ' ὑφ' ἰσθίων γυμναίων, ἔθ' ἡ-
μιόνων ἀγαθῶν, ἀλλ' ὀφειλῶν βυτελεσαίων.

¶ AD PAG. XI. MOLESTIS
 MVRIB. PVRGODOMVM]
 Palladius de Cato:

Mordaces morsu solitus consumere mures,
Inuisum & domibus perdere dente
genus.

IMPROBAM LETO DEDIT]
 Artemidorus Onirocr. III. Γαλήνῃ ὅ
 ζωαῖκα σημαίνει πανῶργον ἔκ κακῶτον. *Æ-*
lianus lib. IIII. Anim. Κακὸν θηρίον ἢ
γαλήν.

OBIECTO TENTANS ANCI-
 BO POSSET CAPI] Seneca lib.
 III. de Ira: *Irasceris ergo catenario ca-*
ni? & hic quum multum latrauit, ob-
iecto cibo mansuescit.

INOPS POTENTEM DVM
 VULT IMITARI PERIT] *Marg-*
tialis lib. x.

Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim,

Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

IN PRATO QVODAM RANA CONSP. BO.] Horatius Satir. lib. II. Sat. 3.

*Absentis ranae pullis vituli pede pressis,
Vnus ubi effugit, matri denarrat, ut
ingens*

*Bellua cognatos eliserit. Illa rogare,
Quantane? num tandem, se inflans, sic
magna fuisset?*

*Maior dimidio. num tanto? quum mi-
gis, atque*

*Se magis inflaret: Nō si te ruperis, inquit,
Par eris.*

AD PAG. XII. CANES
CURRENTES BIBERE IN NI-
LO FLVM.] Plinius lib. VIII. Cer-
tum est, inquit, iuxta Nilum amnem ca-
nes currentes lambere, ne crocodilorum
aviditati occasionem præbeant.

LIQVODAM IN PATENA
POS. SORBITIONEM] Plutar-
chus I. Symposiac. ἔτρος πίπρον.

IN PATENA] Plutarchus, xxi

λίθου πλατίας. Veteres Glossæ: Λοπάς,
Patella, Patena.

QVAM NULLO MODO GVS-
TARE ESUR. POT.] Plutarchus:
ἔειπε γὰρ ὑβρότητι τὸ ἔτιος πλεὺς λυψιότητι
τῷ σώματι αὐτῆς.

PLENAM LAGONAM PO-
SUIT.] Plutarchus: ἐν λαγωῖδι. Glos-
sæ veteres: Lagæna, λαγωῖοι. In vetu-
sto marmore: M. VLP. IO. AVG. LIB.
PHAEDIMO. DIVI. TRAIANI. AVG.
A. POTIONE. ITEM. A. LAGVNA.
LAGONAE COLLYM] Sic Pe-
tronus: Amphorarum ceruices,
dixit.

PERGRINAM VOLUCREM]
Pacatus, Peregrini aëris volucrem.
AD PAG. XIII. AB ARA
RAPVIT ARDENTEM FACEM]
Virgilius XII. Æn.

*Obuius ambustū torrem Corinæus ab ara
Corripit. Petronius,*

--- ab aris alius accendit faces.

DAMNO SANGVINIS] Dam-
no pullorum. Sic paternus mater-
nusque sanguis, Cic. Sanguinis pi-

gnus ; Petron. Cognatus sanguis, Martia. Longus sanguis, Iuuen. Altus sanguis, Hieronymo. Et pro sanguine Cassiodorus dixit venam, Variar. Epist. v 1. *seculis suis producit nobilis vena primarios.*

REPUDIAT OFFICIUM] Salutationis, scilicet. Sic Sueton. August. *ne quem officij causa inquietaret.*

¶ AD PAG. XIV. PALVDIS IN SECRETA VENIET LATIBVLA] In palustribus locis ætatem plerumque degere iuebantur relegati. cuiusque moris exemplum est apud Herodotum in Euterpe, vbi de Psammiticho, *εἰς τὴν παρ' ἑλεα ἑδοξέσθι διώξαι ψιλώσαντας τὰ πλείστα τῆς δυναμειῶς. & μοχ φλύγην εἰς τὰ ἑλεα.*

OBTERET DVRO PEDE] Horatius,

---rana pullis vituli pede pressis.

¶ AD PAG. XV. CORRIGATUR ERROR VT MORTALIVM] Dion Chrysostomus, or. LXXII. Αἴσιωπος τῶν πὺν ἔργων ἐπειρεῖτο ἰσχυρῶν τοῖς ἀνδράποισι, & ἐπιδοκίμῳ αὐτοῖς ἅπια ἀμφοτά-

Ἰστορ. Marius Victorinus in i. Rhetor:
Cic. *Apologi sunt ex rebus humilibus
compositæ quædam formæ ac species ad
vivendum; ut exstatilla de Mure & Leone.*

¶ AD PAG. XVI. A FEMINIS
VTCVMQ. SPOLIARI VIDE-
RE OS] Martialis lib. iv:

*Sic spoliatricem commendat fastus ami-
cam.* & lib. iv.

Dispensatorem fallax spoliabit amica.
Et est in hanc sententiam vetus Epi-
gramma sub persona Epicteti:

*Nuda Venus picta est, nudi pinguntur
Amores.*

*Nam quos nuda rapit, nudos amittas
oportet.*

ÆTATIS MEDIÆ CVIDAM]
Ignatius, μιξόπειρα. Sic Apuleius lib. v.
quem rara canitie interspersum dixe-
rat, eundem postea vocat, ætatis
mediæ candenti canitie lucidum.
Glossæ veteres: *Medietas*, Μεσῆλιξ. A-
liæ rectius: Μεσῆλιξ, Mediæ ætatis.

CALVVS REPENTE FAC-
TVS EST] Ignatius: ψλωθῆς πᾶσιν
ἠεὶ θη γέλωσ.

¶ AD PAG. XVII. SUSPEN-
SO PEDE] Arnobius lib. v. *Ibat par-*
cus ac trepidus anhelitu oris presso, (su-
sensus per formidinem gressibus. Ply-
che Miles. fab. v. thoro delapsa, nudo-
que vestigio pensilem gradum paulatim
muniens.

¶ AD PAG. XXI. IN MI-
SENENSEM VILLAM] Villam
in Misenensi agro, de qua Plinius lib.
XVIII.

EX ALTICINCTIS VNVS
ATR.] Veteres Glossæ : *Αρεταλιδρός,*
alticinctus. Horatius :

His ubi sublati puer alte cinctus acer-
nam

Gausape purpureo mensam deterfit.

Idem, -- *alius ac nos Præcincti sumus.*

Sic apud Petron. *Statores & aliis cin-*
cti. & apud Minucium, *Diana alte suc-*

cincta venatrix. Sic etiam in Charact.

Theophr. *rusticus depingitur, ἀραβε-*

εληιδρός αἰὼ τῶ γένειος καθήσκει, ὡσεὶ τὰ γυ-
μὰ αὐτῆ φαίνεται.

¶ AD PAG. XVIII. ALVEOLO LI-
GNEO] Glossæ veteres : *Alueus, Σκίφη.*

NOTIS FLEXIBVS] Sic Virgilius,

*Obijciunt equites sese ad diuortia nota:
Sic ipse Phædrus Exitus notos, & Candorem notum, & Pernicitatem notam, & Notum canticam:*

COME OFFICIUM IACTITANS] Huc pertinere arbitror quod in Isidori glossis legere est: *Officiperdæ, qui sui laboris non habent remunerationem. Catoni quoque dicantur, offitiperdi. Innuuit autem Isidorus hos Catonis philosophi versiculos,*

*Gratis officii, quo sis magis carior, esto:
Ne nomen subeas, quod dicunt, officiperdæ.*

SEDANS PVLVEREM] Suetonius in Caligula: *Interdum adeo segniter & delicate, ut octophoro veheretur, atque a propin quarum vibium pleberri sibi vias, & conspergi propter puluorem exigeret:*

QVVM ABDIDISSET CORNEA CORPVS DOMO] Sic apud Ciceronem lib. II. de Diuin. Cochlea domi porta dicitur hoc veteris poetæ versiculo:

*Terrigenam, herbigradam, domiportam,
sanguine cassam.*

Et valde hallucinati sunt qui hæc Testudini communicauerunt. Iis enim verbis, *sanguine cassam*, coclea distinguitur a testudine. cuius sanguinem Plinius lib. xxxii. claritatem visus facere, suffusionesque oculorum tollere ait.

ALTIS AB ASTRIS DVRAM ILLIDAT COR.] Plinius lib. x. vbi de Aquila: *Ingenium est ei, inquit, testudines captas frangere e sublimi iaciendo: quæ sors interemit poetam Æschylum.*

DVRAM CORTICEM] Plinius quoque lib. ix. superficiem testudinis, corticem vocat. Sic Martialis lib. x. conchæ corticem. Et lib. xii. ep. 86.

*Ipse licet digitos testudine pungat acuta,
Cortice deposito mollis echinus erit.*

QVA COMMIVTA FACILE VESCATVR CIBO] Valerius Max. lib. ix. cap. 12. vbi de Æschylo: *Super quem Aquila testudinem ferens, elusa splendore capitis (erat enim capillis va-*

cuum) perinde atque lapidi eam illisit, ve
fractæ carne vesceretur.

¶ AD PAG. XIX. FERRO MV-
LVM TRVSITANT] In vetustissi-
mis codicib. Pithœano & Remensi
legitur, *trucidant*, quod lex metri non
patitur. Vnde ego reposui, *trusitant*,
quod proxime accedit. Catullus,
passerem suæ puellæ trusantem se de-
prehendisse ait: hoc est, frequenter
obtrudentem. Eademque forma di-
ctæ etiam molæ trusatiles.

CORRUPTOS VIDERAT NVPER
BOVES] Sic *rupta mula* Martiali IX.
58. & Alphenio in l. Qui insulam. Lo-
cati. *Rupti veredi*, Aufonio. Ruperit,
fere omnes veteres sic intellexerunt,
corruperit, ait Vlpianus, L. Si seruus
feruum. Ad L. Aquil.

TOLLERE HÆC ARANEA] τὸ
ἀράχνη.

¶ AD PAG. XX. DOMINVM
VIDERE PLVRIMVM IN REB.
SVIS] Catonis monitum est, Fron-
tem occipitio priorem esse. Quod sic
interpretatur Plinius lib. xviii. cap.

v. Frontem domini, agro plus prodesse quam occipitium. Idem cap. vi. *Profecto, inquit, opera non impensa, cultura constat. Et ideo maiores fertilissimum in agro oculum domini esse dixerunt.*

CORDE DURATO] Catullus: *At tu, Catulle, destinatus obdura.* Lucretius v. *Atque opere in duro durarent membra manusque.* Virgilius Georg. iii. *Humeros ad vulnere durat.* Petronius: *Cuius tam crudeles manus in hoc supplicium durassent.* Seneca, Controv. i. *Corpus illi erat & natura solidum & multa exercitatione duratum.* Glossæ veteres: *Duratur, καρτερεῖ, μακροθυμεῖ, ὑποδρεῖ.*

¶ AD PAG. XXI. EUTYCHE] Vetus inscriptio Romæ. EUTYCHVS. AVG. LIB. NERONIANVS. MEDICVS. LVDI. MATVTINI. Ludus autem ille matutinus, Arena matutina dicitur Martialis epigr. 25. lib. x. quemadmodum & matutinæ feræ, epigr. 95. lib. xiii. Fit & mentio aliorum Eutychorum in Inscriptionibus passim.

OTIVM DES CORPORI] Plinius Epist. i. 9 *Corpori vaco, cuius futuris animus sustinetur.*

CVRAMQ. HABENDI PENITVS
CORDE ERASERIM] Hegeſias a-
pud Rutilium Lupum lib. 11. de fig-
ſent. *Alter in ſtudio laudis verſabatur &
industria virtutis, vitam glorioſam ſed la-
borioſam ſequēbatur : alter in augenda pe-
cunia occupatus, & habendi cupiditate de-
prauatus, ſummas diuitias ſummam virtu-
tem exiſtimabat.*

SED IAM QVODCVNQVE FVE-
RIT, VT DIXIT SINON] Sinonis
oratio in 11. Æneid. ſic incipit :

*Cuncta equidem tibi Rex, fuerit quod-
cunque, fatebor.*

Atque ita legendum conſtat ex hoc
Phædri loco. neque aliter legebat
Seruius:

¶ AD PAG XXII. FABVLA-
RVM CVRSIT INV. GENVS] Id
eſt fabulæ. vt initio libri 11. *Exempli
continetur Æſopi genvs, id eſt Æſopus.
Et libro v. vbi de tibicine :*

— Et lepidum genus,

Deſiderari cepit, cuius flatibus, &c.

id eſt lepidus tibicen.

SERVITVS OBNOXIA QVIA

QUÆ VOL. NON AVD. DIC.] Pli-
nius Cæcilius Macro, vbi de auun-
culo suo: *Dubij sermonis octo lib. scripsit*
sub Nerone nouissimis annis, quum omne
studiorum genus periculosum seruitus fe-
cisset.

ALIUS SEIANO] Eo sensu quo
Horat. dixit, *Alius Lysippo.*

RAPIET AD SE QVOD ERIT
COMMVNE OMNIVM] Sic in
Queroli prologo: *In ludis autem atque*
dictis antiquam nobis veniam exposcimus.
Nemo sibi met arbitretur dici, quod nos po-
pulo dicimus, Neque propriam sibi met cau-
sam constituat communi ex loco.

SI PHRYX ÆS. POT. ANA-
CHARSIS SCYTHA] Æsopum
norunt omnes. Anacharsis autem
summa etiam vsus est in moribus ho-
minum, carpendis libertate, vt indi-
cant ista apud Laertium: *παρέχει δὲ καὶ*
ἀφορμὴν παροιμίας ὅτι τὸ παρρησιασθῆναι ἢ
ἀπὸ Σκυθῶν ῥήσις.

ANACHARSIS SCYTHA]
Herodoti Melpomene: *ἔγω τὸ Σκυ-*
θικὸν, ἔθνη ἀμαθίστατα. deinde: ἔπ' αἰ-

δρα λογίωον οὐδαμῶν ἠμόμημον παρὲξ τῶ Σκυ-
θικῶ ἔθνεος ἑ Αναχάρσιος. Iure igitur E-
picharmus, quum aliquis diceret,
Σκῶθης τίς ὄλεθρος, subiecit interrogan-
do, ὅ δ' Αναχάρσις ἔ Σκῶθης; Apuleius in
Apol. Quando non in omnibus gentibus
varia ingenia prouenere? quāquam uideā-
tur quaedā stultiitia uel sollertia insigniores.
Apud socordissimos Scythas Anacharsis
sapiens natus est: apud Athenienses ca-
tos, Meletides fatuus.

LITERATAE GRÆCIÆ] He-
rodoti Cleio: ἐπεὶ γὰ ἀπεκρίθη ἐκ παλαι-
τέρων τῶ βαρβαρῶν ἔθνεος τὸ Ἑλλητικόν, εἶναι καὶ
δεξιώτερον, καὶ βίησις ἡλιθίως ἀπληραζόμενον
μᾶλλον. Thessalus Hippocratis filius:
αἱ γὰρ Ἀθῆναι ὑψηλότερόν τι τῶν ἄλλων πόλεων ἐς
δοξαί. Arnobius lib. v. *Athena humani-
tatis artibus studiisque pollentes.* Idem:
*Quid Erichonide, ὁ κατὶ, quid ciues Mi-
neruic dicitis?*

¶ AD PAG. XXIII. TA-
LES QUVM SINT RELIQUIÆ.]
Horatius:

*Quo semel est imbuta recens seruabit
odorem* *Testa diu.*

QVI ME NOVERIT] Iulianus Imp. Epist. ad Alexandr. de Dionysio quodam : ἢ γὰρ ἀφοβία καὶ τὸ μέγα θράσος, καὶ τὸ, εἴθ' ἐμὲ γοίης οἶος εἰμὶ, ἔ παῖτα ἀπλῶς τὰ βλαῦτα, βαβαὶ πηλίκου κτύπου καὶ κόμπου ῥήματα ; Incertæ Epitaphium, incerti Poëtæ :

Et tu quæ fuerim si noffes, candidè lector, &c.

¶ AD PAG. XXIV. ET INSENSITIVOS SIGNIFICARI LIBEROS] Calpurnius Declam. xxiv. *Nemo unquam magistratum fecit vicarium, nec in alio militavit, nec sacra gentilitia insertiva stirpe corruptit.* Fabius Declam. cccx. *Duo cubicula irruisti: duobus maritis iniuriam fecisti: duas familias inserta stirpe confundisti.* Tabula ænea Lugduni, quæ Claudij Imp. orationem continet super ciuitate Gallis danda: H V I C. / Q V O Q. E T. F I L I O. N E P O T I V E. E I V S. N A M. E T. H O C. I N T E R. A V C T O R E S. D I S C R E P A T. I N S E R T V S. S E R V I V S. T V L L I V S. S I. N O S T R O S. S E Q V I M V R.

CAPTIVA. NATVS. OCRES-
SIA.

¶ AD PAG. XXV. VXO-
RES, INQVIT, DATVIS PA-
STORIB.] Consimilis fabula nar-
ratur apud Plutarchum in Conuiuio
Sapientum. Itaque illic Thales, au-
dita Dioclis super eiusmodi por-
tento sententia, Periandrum sic al-
loquitur: ἄ μὲν Διοκλῆς κελύξ δρασὲς καθ'
ἡσυχίᾳ· ἐγὼ δὲ σοι παραγῶν ἐδίξω τὸ μὴ χεῖ-
ρα νομῶσιν ἵππων, ἢ δίδουαι ζωαῖκας αὐτοῖς.
Eandem vero corruptelam & Latijs
pastoribus obijcit Iuuenalis Saty-
ra II.

*O proceres, censore opus est, an aruspice
nobis?*

*scilicet horretes, maioraque monstra
putares,*

*si mulier vitulum, vel si bos ederet a-
gnum?*

Et post aliquot versus, ait,

ô Pater Urbis,

Vnde nefas tantum Latiis pastoribus?

Vnde

Hæc tetigit Gradiue tuos Vrtica nepotes?

QVALE, INQVIT, CAPVT
EST, TALIS PRÆSTATVR
S APOR] Nonnunquam mala inge-
nia male habitant. Et est apud Cas-
sium Iatrosophistam problema, Δια
τὴν περὶ μορφῆς, ἔσφροτες ἴσθ' τῶν σωματικῶν
τῶν ψυχικῶν συμπάσθ', ὡς περ τῶν ψυχικῶν τῶν
σωματικῶν. Erato ad Terpsitheim in
Epist. Theophyl. Simoc. τῆς φύσεως
πῶ σοφίαν πεταύμακα, κακίῃ ψυχῇ σώ-
ματος ἐπιτρέπεται μὴ πισεύσασθαι.

¶ AD PAG. XXV. DOLO-
NE COLLVM COMPVNGAM
TIBI] Scite dolonem vocat muscæ
proboscidem, ex qua dens prominet,
quo irata pungit. Lucianus Muscæ
encom. ἀμυνέται μὲν τι ἔχει τὸ ὀρθροπύ-
γιον, ὡς σφήξ ἔχει μύτινα, ἀλλὰ τῶν σώματι
τῆν προβοσκίδα. ἐκ δ' αὐτῆς ὀδοὺς προκόπτει,
ἃ κεντῶσα πίνει τὸ αἷμα.

[FLAGELLO LENTO] Sequa-
cis in verbera lentitiæ.

¶ VBI STRIGANDVM] Inter-
quiescendum. Cynthia Propertiana:
striga. nam capto volsi carpenta nepotis.
Seneca Epist. xxxi. *Rursus ad honesta*

nitentes, quanto magis incubuerint, minusque sibi vinci ac strigare permiserint, admirabor & clamabo, Tanto melior; surge & restriga: & clium istum vno, si potes, spiritu ex supera. Charisius: Striga, intervallum turmarum significat in quo equi strigantur. Vid. Higinus l. de castram.

¶ AD PAG. XXVI. QUO CIBO TANTVM FECISTI CORPORIS] Sic Varo lib. vii. de re rust. cap. 6. Admissarium equum corpore multo esse debere ait. Plautus Epidico: Corpulentior videre atque habitior.

QVIA VIDEOR ACER, ALLIGANT ME INTERDIU] Idem Varro, ubi de canib. Irritant ad pugnandum, quo fiant acriores. Catonis autem præceptum est, Canes interdium claudi, ut noctu acriores & vigilantiores sint.

IN CATHEDRA MATRIS] Ad feminarum cathedras pertinent ista Martialis Epigr. 63. lib. iii.

Inter femineas noctesque diesque cathedras

Desidet. —

Et Epigr. 38. lib. xii.

*Hunc qui femineis noctesque diesque
cathedris,*

Incedit, tota notus in vrbe nimis.

Et Iuuenalis Sat. IX.

--strata positus longaque cathedra,

*Munera femineis tractas secreta ca-
lendis.*

Vetus interpres, cathedras esse ait
scamna quædam cervicalibus stratis.
Et in l. v. De supell. leg. recensentur
Subsellia cathedraria.

¶ AD PAG. XXVII. VIR

NATVS] Apuleius Apolog: *An is
ignoras nihil esse aspectabilius homini na-
to, quam formam suam? Rutilius Lu-
pus ex Hyperide lib. II. de fig. sent.
Nonne vehementissime admiraretur, si
quisquam non gratissimum munus arbi-
traretur, virum se natum; sed deprauato
naturæ beneficio in mulierem conuertere
se properasset?*

.. REM FEMINARVM.] Ana-
creon:

Τῷς ἀνδράσι φρόνημα.

Γυναῖξιν ἔν ἔτ' εἶχεν.

ἢ οὐκ εἶδασι; κάλλος.

SPECULO VOS UTI VOLO] Plautus Epidico:

*Non oris causa modo homines æquum fuit
sibi habere speculum, ubi os contempla-
rent suum:*

*Sed qui perspicere possent cor sapientiæ.
Seneca Natur. quæst. 1. Inuenta sunt
specula, ut homo ipse se nosceret. multa ex
hoc consecuta. primo sui notitia. deinde
et ad quædam consilium. Formosus, ut
vitaret infamiam; deformis, ut sciret re-
dimendum esse virtutibus, quidquid cor-
pori deesset. Apuleius in Apologia pro
se: An non Socrates philosophus vltro
etiam suasse fertur discipulis suis, crebro
ut semet in speculo contemplarentur? uti
qui eorum foret pulcritudine sibi compla-
citus, impendio procuraret, ne dignitatem
corporis malis moribus dedecoraret: qui
vero minus se commendabilem forma pu-
taret, sedulo operam daret, ut virtutis
laude turpitudinem tegetet. Adeo vir
omnium sapientissimus speculo etiam ad
disciplinam morum utebatur.*

SPERANTE HEREDEM SUFFICI SE PROXIMUM] Sic apud

Persium Sat. II.

--pupillumque utinam, quem proximus
heres

Impello, expungam.---

¶ AD PAG. XXVIII. ÆTATEM
ADULTAM SERVANS DILI-
GENTIVS] Sic Catullo puella, Ad-
servanda nigerrimis diligentius vis.

NIHIL RESPICIENS DVM
DOLOREM VINDICET]

--exigit autem

Interdum ille dolor plus quam lex vlla
dolori

Permisit.---

Papinianus in l. xxii. Ad leg. Iul. de
adult. Mariti calor & impetus facile de-
cernentis fuit refrenandus. Alexander A.
in l. iv. Cod. eod. Inconsultum do-
lorem vocat: & tamen addit: Nox
& dolor iustus factum eius releuant.

SANCTAM Q. VXOREM]
Martialis x. 30. Non ille sanctæ dulce
Tibur vxoris. Et passim in vetustis se-
pulcrorum inscriptionib. VXORI
SANCTISSIMÆ.

SOPITA PRIMO QVÆNIE

SOMNO SENSERAT] In Epitaphio Miellæ cuiusdam lib. III. Epigr. veterum :

*Irrumpit gladio coniux:heu victa sopore,
Vix sensi armatas in mea fata manus.*

ROMAMQVE PERTRAXERUNT AD CENTVMVIROS] Hinc discimus etiam capitales causas apud Centumuiros fuisse agitaras, ut ex ijs quæ apud Quintilianum leguntur lib. IV. *Iam quibusdam in iudicijs, maximeque capitalibus, ut apud Centumuiros, ipsi iudices exigunt sollicitas & accuratas actiones.*

VT ADIVVARET IVRISIVRANDI FIDEM] Quintilianus l. V. cap. II. *Rogandi etiam iudices, ut rem potius intueantur ipsam, quam iuri iurando alieno suum donent. & cap. 6. ubi de iureiurando: At is qui desert, agere modeste videtur, quum litis iudicem adversarium faciat, & eum, cuius cognitio est, onere liberet: qui profecto alieno iuri iurando stare, quam suo malit. Iudices, antequam iudicarent, in leges iurare consueverant, inquit*

Asconius in II. Verr.

SVBTILITER LIMASSET]
Glossæ veteres : *Limatur*, *Rimatur*,
Ζητεί.

NON EVERTISSET SCELE-
RE FVNESTO DOMVM] Eius-
dem modi est ille apud Quintilia-
num color lib. VII. cap. 4. *Nec fuit in
causa mortis solum adolescentium factum,
sed credulitas senis, et in dolore ferun-
do infirmitas. Denique si fortior fuisset,
aut prudentior, viveret.* Lucianus : πολλὰ
ἴ ἐ φιλίᾳ συνεκόπησαι, καὶ οἴκοι συνεχόπησαι
ὑπὸ τῆς κτ' τῆς διαβολῆς πειθοῦς.

NEC TAMEN CREDAT STA-
TIM] Petronius : *Nunquam recte fa-
cit, qui cito credit.*

¶ AD PAG. XXIX. DAM-
NVN AMISSI CORPORIS]
Martialis lib. IX. 7. *Virilitatis damna
mæret ereptæ.* Iuuenalis Sat. XII.

-- Capiens euadere damno

Testiculorum.

AMISSI CORPORIS] Sic a-
missa virilitas, Ulpiano l. IV. Ad L.
Cornel. de sic. Eodemque auctore,
amissa

amissa dicuntur ea, quæ corrupta alicui relinquuntur, scissa forte vel fracta, l. iv. Vi bonor. rap.

INTEGRITATIS TESTES]
Ludit Phædrus ambiguo verborum sensu.

OLIM REDISSES AD SPLENDOREM MAXIMUM] Vnde & matronæ Romanæ dictitabant licentiam feminæ in publico unionem esse: qui nimirum fulgore & splendore suo turbam quasi submoueret. Plinius x. 35.

AD PAG. XXX. NON INCONVENIENS CORPVS, ET PAR EST COLOR] Plinius xi. *Sunt autem fuci sine aculeo velut imperfectæ apes, nouissimeque a fœtis & iam emeritis inchoatæ, serotinus fœtus, & quasi seruitia verarum apum.*

TVM VICTOR SOPHVS] Sic Plinius lib. xxxvi. cap. xii. *Æsopum fabularum Philosophum appellat.*

SOPHVS] Ipse Phædrus lib. iv. *Factus periculo tum gubernator sophus.* Pomponius lib. ii. De orig. iuris:

Fuit post eos maxima scientia Sempronius, quem populus Rom. Sophum appellavit. Nec quisquam ante hunc aut post hunc hoc nomine cognominatus est.

C I T O R V M P E S A R C V M]
 Amasis apud Herodotum lib. 11. τὰ
 τόξα οἱ κεκτημένοι, ἐπὶ μὴ δέονται χεῖ-
 ρῶν ἄνταινύουσι· ἐπεὶ δὲ ἢ χεῖρωνται ἄκλύουσι.
 εἰ γὰρ δὴ τὸν πάντα χρόνον ἄνταρμῶν εἶναι, ἐ-
 κερμῆν δὲ, ὥστε ἐς τὸ δέον ἴναι αὐτὸν εἰ
 πῖσι χεῖρῶν. ἔτω δὲ καὶ ἀνθρώπου κατὰ σῆμα
 εἰ ἐθέλοι καταπουδαῖν αἰεὶ, μηδὲ ἐς πα-
 γνίω τὸ μέρος ἐσωτὸν ἀγείναι, λάδοι αὐτῶν
 μακροί, ἢ ὅγα ἀπόπληκτος γυμῶμος.

¶ A D P A G. XXXI. D E I N
 P O R T A T O N V S] Ipse Phædrus
 lib. 1. Onus nativæ melius quo deponeret.
 Agellius lib. 11. 1. Ne æquor illud ven-
 tris irrugetur, ac de gravitate oneris la-
 bore partus fatiscat. Ovid. lib. 11. A-
 mor. 13.

*Dum labefactat onus gravidæ temeraria
 ventris,*

In dubio vitæ lassæ Corinna iacer.

A D P A G. XXXII. M I N E R -
 V A A D M I R A N S Q V A R E S T E -

RILES SVMERENT] Martialis
lib. xi. epig. 77.

Pierios differ cantusque chorosq. sororum.

Æs dabit ex istis nulla puella tibi.

*Quid petis a Rheebo? nummos habet ar-
ca Minervæ.*

*Hæc sapit: hæc omneis fenerat vna
Deos.*

*Quid possent edere Bacchi dare? Palla-
dis arbor*

Inclinat varias pōdere nigra comas, &c.

NITOR SMARAGDI] Pisides:

Ὅπως ἰδῶν ἕς τὸν ἑαῶν μὴ θαυμάσει,

τὸν χρυσὸν ὡς σάπφειρον ἐμπλεκμένον,

ἔ πλὴ πικρωτῶ ἐν σμαραγδῷ πορφύραν.

GEMMEAM CAVDAM EX-
PLICANS] Plinius lib. x. *Gemman-
tes laudatus expandit colores, aduerso ma-
xime sole, quia sic fulgentius radiant.*

ÆSOPVS DOMINO SOLVS

QVVM ESSET FAMILIA] So-

lus quum esset τὸ πάντα, quemadmo-
dum Sidonius Apollinaris Carm. vii,

--respublica nostra

Tota Camillus erat.--

Nam alias vnicus seruus familiæ ap-

pellatione non continetur. Ne duo quidem familiam faciunt. Ulpianus, l. xl. de verb. signific.

¶ AD PAG. XXXIII. MEBIO SOLE QUID CVM LVMINE] Horatius Satira iv. lib. i.

Ebrius, & magnum quod dedecus, ambulat ante

Noctem cum facibus. --

CIRCVM QVÆSTVS] *ὅτι ἀ-
γοραί.*

¶ AD PAG. XXXIV. SED DILIGENTER INTVERE HAS NÆNIAS] Synesius lib. de Insom. *ἀρχαῖον οἶμα καὶ λίαν πλατωνικὸν ὑπὸ ἀεθρήματι φαυλοτέρως ὑποδείσεως κρύπτειν τὰ ἐν φιλοσοφίᾳ ἀπουδεῖα.*

NON SEMPER EA SVNT QVÆ VIDENTVR] Tertullianus in Apolog. *Cæcitatibus duæ species facile concurrunt, ut qui non vident quæ sunt, videre videantur ea quæ non sunt.*

DECIPIT FRONS PRIMA MVLTOS] Accius in Bruto:

- quem tu esse hebetem deperes æque ac pecus,

Is sapientia munitū pectus egregiū gerat.

HOC NE LOCUTVS SINB
MERCED E EXISTIMER] Pli-
nius Cæcilius Caluisio suo : *Assem-
para, & accipe auream fabulam.*

MVSTELA] Glossæ veteres : αἴ-
λουρος, *Felis, hæc catta.* Scholiastes Cal-
limachi Hymn. in Cerer. αἴλουρος, ὁ
ἰδιωπικῶς λεγόμενος κείτιος.

MVSTELA QVVM ANNIS
ET SENECTA DEBILIS] Epi-
phanus Physiol. cap. xix. & Michaël
Glycas I. Ann. de vulpe & auiculis.

RETORRIDVS] Vt Horatio,
recoëius scriba.

MVSCIPVLA] Vt supra, *aranea.*

SIC VALEAS, INQVIT, VT
FARINAE S QVÆ IACES] In
antiqua sepulcri inscriptione, pag.
DCCX. QVISQVIS: EVM. LAB-
SIT. SIC. CVM. SVIS. VALEAT.

¶ AD PAG. XXV. NOLO
ACERRAM SVMERE] Ismene
apud Eustathium lib. v. φείσασθαι παρθενίας
ἐμῆς, μὴ πρὸς τῶν θέρους ἐκπλήθους ποιεῖσθαι χάρακα
μὴ τὸ ῥόδον πρηνήσης πρὸς τὸ κῆρυκα τῆς καί-

λυκος, μὴ πλεὺ σαφυλλεὺ ὀμφανίζουσαι, μή-
πως αὐτὴ νέκταρος ὄξος ὀκλίψης.

AVXILIVM PETIT HOMI-
NIS] Horatius ad Fuscum Aristium,
fabulam narrat de equo & eequo :

*Imploravit opes hominis frenumque
recepit.*

Hac fabula primum vsus est Stesi-
chorus apud Himerenses aduersus
Phalarim, vt tradit Aristoteles cap.
20. lib. II. Rhetoric.

QVEM DORSO LEVANS] A-
ristoteles: ἠρώτα τὸν ἀνδρωπον εἰ δυνάμιο
ματ' αὐτὴ κολάσαι τὸν ἑλαφον. ὃ δ' ἔφησεν,
ἐὰν λάβῃ χαλινόν, & αὐτὸς ἀλαβῆ' ἐπ' αὐ-
τὸν ἔχων ἀκόντια.

QVIDAM DECEDENS TRES
RELIQVIT FILIAS] Hac fabul-
la continetur elegans & subtilis ἄ-
πόρων quæstio : cuiusmodi est ea quæ
ab Africano proponitur l. Qui qua-
draginta. D. Ad leg. Falcid.

OCVLIS VENANTEN VIROS]
Eodem sensu Martialis epigram. 97.
lib. I.

sed spectat oculis deuorantibus dr.

ALTERAM LANIFICAM]
 Lucilius Sat. vi.

--Thaunomeno inquit balba sororem,
 Lanificam dici siccam atque abstemiam
 ubi audit.

¶ AD PAG. XXXVI. VE-
 STEM, MUNDVM MULIE-
 BREM] Vestis muliebris, mundus
 muliebris, ornamenta muliebria di-
 stinguuntur l. xxv. De aur. arg. mund.

LAVATIONEM ARGEN-
 TEAM] Ulpianus in l. Argumento.
 De aur. arg. *Mundus muliebris est, quo
 mulier mundior fit. continentur eo specu-
 la, matulae, unguenta, vasa unguenta-
 ria, & si quae similia dici possunt, velu-
 ti lauatio, riscus, &c.*

EVNUCHOS GLABROS] Ju-
 uenalis Satyra vi.

*Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia
 semper*

*Oscula delectent, & desperatio barba,
 Et quod abortivo non est opus.*

Martialis lib. vi. epigr. 67.

*Cur tantum eunuchos habeat tua Gellia,
 quæris.*

Pannice, Vult f. G. n. p.

INSTRUMENTVM RVSTR-
EVM] Quicquid fructuum quæren-
dorum, colligendorum conferuan-
dorum causa paratum est. Vlpianus
in l. Quæsitum est. De Instruc. vel.

POTRICI] Terentius in Andria:
*Importunitatem spectate anicula quæ com-
potrix eius est.* Glossæ veteres: Πότης,
Bibax, Potax.

PLENAM ANTIQVIS APO-
THECAM CADIS] Sic passim æ-
pud iuris auctores, *Vinum in cellis at-
que apothecis conditum.*

ANTIQVIS CADIS] Apuleius
li. *Vini cadum in ætate pretiosi.*

DOMVM POLITAM] Sic æ-
pud Varronem l. i. de rerust. cap. 2.
regie polita ædificia. Festus: *Depositum,
perfectum: quia omnes perfectiones anti-
qui politiones appellabant.*

¶ AD PAG. XXXVII. AR-
TOS CIRCVM TREPIDARENT
CAVOS] Horatius l. Epist.

*Macra cauum repetas artum, quem ma-
cra subisti.*

TREPIDARENT] Callimachus
Hymno in Cer.

Καὶ τὰν ἀλυσσον, τὰν ἐπρεμεθκεία μικρά.

HAESERE IN PORTIS] Sic
de Hispanorum fuga Livi-
us, in descriptione praelij ad Emporias Ca-
tone duce commissi: *Cæduntur in por-
tis suomet ipsi agmine in arcto hærentes.*
lib. xxxiv.

CAPACIS ALVI MERSIT
TARTAREO SPECV] Artemido-
rus Oneirocr. i. *σώμα ἔοικε τῷ φῶ ὅσα γὰρ
αὐτὸ λαΐσαι τὸ σώμα, ὁ δὲ φθίσκει ἐφυλάττει.*

FABRICASSET ARGVS O-
PERE PALLADIO. RATEM.]
Apollodorus lib. i. Biblioth. *Ἀργεὺς
Ἀθηνῶν ὑποδημῆς πνυτικόντορον ναυῶ κατ-
ποσκύασε πλὴν πωροσαχρβυθῆσαι, ἀπὸ τοῦ κατ-
τασκυάσαιπες, Ἀργῶ.*

¶ AD PAG. XXXVII. ILDA
CONTRA CONTVMAX] Sic Mar-
tiali, *Syllaba contumax.*

¶ AD PAG. XXXIX. TAN-
TA BONITAS EST AQUAE]
Frontinus lib. i. de aquæd. *Bonitate
proxima Martia.*

PERAS IMPOSUIT IVPITER] Ammonius : Πῆρα δέρμα' π' ἀρ-
πορόρον, ὃ ἐπὶ τῆς ὤμων φέρουσι οἱ ποιμῆνες.

PROPRIIS REPLETAM VI-
TIIS POST TERGV M DEDIT]
Catullus :

--*Suus cuique attributus est error :*
sed non videmus manticae quod in ter-
go est.

Perſius Satir. IV.

sed praecedenti spectatur mantica tergo.
B. Augustinus in Psal. I. *Non posui, in-*
quit, post dorsum meum quod feci. Non
intueor alios oblitus mei. Peccatum meum
ante me est, non post me, &c.

IPSV M Q. COMPILAVIT AD
LV MRN SVVM] Tale est illud Pli-
nij lib. I. *Alij in ipso Capitolio fallunt, &*
fulminante peierant Ioue.

¶ AD PAG. XL. RECTE
EQVI] Auienus :

--*rectis constet sentia verbis :*
Seneca in Procem. *Controuers.* *Non*
placebat illi orationem inflectere, nec
vnquam recta via decedere. Paulo post :
summam quidem esse dementiam detor-

quere orationem, cui rectam esse liceret.
 Sic Martiali, *Recta fides.* Et recte lo-
 qui, hoc est, *Romana simplicitate loqui.*
 Vnde & in Floridis: *Ciue Romano per
 orbem nemo viuit rectius.*

AD PAG. XLI. POST QUAM
 LAVARE CEPIT PENITEN-
 TIA] Nota est ex Suetonio Parrha-
 sij tabula, in qua Meleagro Aralan-
 ta ore morigerabatur. Hanc vero
 detestandæ libidinis obscenitatem a
 turpibus poculis traxisse originem
 ait Phædrus: nempe, vt tradit Pli-
 nius principio libri xxxiii: *In poculis
 libidines calare iuuit, ac per obscenitates
 bibere.* Iuuenalis Sat. ii.

--vitreo bibit ille Priapo.

Immo & panes pudenda figura con-
 formabant, vt videre est apud Mar-
 tianem lib. ix. epigr. 3. & lib. xiiii.
 epigr. 69.

PENITENTIA] Tentia, vt in
 vetere glossario, Tentio, τένσις. Sic
tendere alutam, Mart. & *tenta vena*.

ROGAVIT ALTER] Hinc ma-
 nifestissimum est aliquid præcessisse

de Prometheo.

TRIBADAS] Soranus Ephesius flagitium istud malignæ ac fœdissimæ mentis passionem esse ait.

MOLLES MARES] Cælius Aurelianus cap. vlt. lib. iv. *Molles siue subactos.* Rutilius Lupus ex Hyperide: *Quid si tandem, iudices, apud ipsam naturam hanc causam agerem? Atqui ita diuisit muliebrem virilemque personam, ut suum cuique opus atque officium distribueret. Ei ego hunc ostenderem, muliebri ritu esse suo corpore abusum. Nonne vehementissime admiraretur, si quisquam non gratissimum munus arbitraretur virum se natum, sed deprauato naturæ beneficio, in mulierem conuertere se properasset?*

IRRIGATVS MVLTQ VE-
NAS NECTARE] Virgil. Ecloga vi.

*Silenum pueri somno videre iacentem,
Inflatum, hesternis venas, ut semper, laccho.*

TVM SEMISOMNO CORDE
ET ERRORE EBRIQ] Mar-

tialis lib. xix. epigram. CLXXXII.

Ebrius hæc fecit terris puto monstra Pro-
metheus,

Saturnaliuo lufit & ipfe luto.

APPLICVIT VIRGINALE]

Solinus, *Concretum virginal*, dixit
quod Plinius lib. vii. dixerat *concre-*
tum genitale.

APPLICVIT VIRGINALE
GENERI MASCULO] Attigit hanc
fabulam Lucianus in Prometheo.

Δέδοια τὸν ἰω μὴ αὐτῆς ὁμοίον π τῶ Προμη-
θεῖ σὺ πεποιηκὸς φαίνωμαι τὸ θῆλυ τῶ ἀρρενι-
εἴκατα μίξας, καὶ δι' αὐτὰ δίκτω ὑπόχρω.

Comœdiæ scilicet partes Dialogo
applicuerat.

¶ AD PAG. XLII. TOTAM
QUE VITAM MISCET DOLOR
ET GAVDIVM] Ouidius:

--*vsque adeo nulla est sincera voluptas,*
sollicitumque aliquid lætis interuenit.

FVR FVRIBVS CONSPARSVM
PANEM] Pacuuius: *Qui apud te, qua-*
si feruus, est canicuum panem. Festus: *Ca-*
nica, furfures de farre, a cibo canum voca-
tae. Iuuenalis Sat. v.

--tantine iniuria cæna,

Tam ieiuna fames? quum possis honestius illic

Et tremere & sordes farris mordere canini.

MAXIMAM EXPLERENT FAMEM.] Plautus in Stichis:

--at ego non pauxillulam in vtero gesto famem:

Verum hercle multo maximam & gravissimam.

SCRVTANTVR ESCAM IN STERCORE.] Ipse Phædrus supra:

Triuio conceptus & educatus stercore.

Martialis lib. i. Epigr. 84.

Os & labra tibi lingit Manneia catellus,

Non miror merdas si libet esse cani.

TOTAM TIMENTES CONCACARVNT REGIAM.] Sic Martialis de Æthonte; lib. xii. epig. 78.

Multis dum precibus Iouem salutat,

stans summos resupinus vsque in vngues;

Æthon in Capitolio pepedit.

TIMENTES CONCACARVNT.] Iuuenalis Sat. xiv.

& trepidum soluant tibi cornua venere,

Cum lituis audita.

Vide Gel. xix. 4. & Macrob. vii. ii.

¶ AD PAG. XLIII. NON
VETO DIMITTI, VERVM CRV-
CIARI FAME] Tale est illud Iu-
uenalis Sat. vi.

--quum furem nemo timeres

*Caulibus aut pomis, & aperto vineres
horto.*

VERVM CRVCIARI FAME]
Neque alia fuit Æthontis illius pœ-
na, qui dum Iouem salutatur sub cen-
tunculo forte crepuerat. Martialis
prædicto epigr.

Riserunt comites: sed ipse diuum

Offensus genitor, trinoctiali

Adfecit domicanio clientem.

¶ QUI FERT MALIS AVXI-
LIVM] Basilii Imp. ad Leonem F.

ὁ. τῆς κακῆς διεργασίης ἐγκόλιον ἔχων ὄφει, ἐν καρῷ ἰδὲ θαλπίδμοι, ἐν καρῷ ἰ πέν διεργασίτω ἰοβόλω δήματι ἀμυνόμενον.

¶ AD PAG. XXIV. DIS EST
IRATIS NATVS.] Festus: *Dirus,*
Dei ira natus. Glossæ veteres: Θεοχόλω-
πος, *Deiratus.* Seneca in Ludo Clau-

dij : *Videte corpus eius Dis iratis natum.*
Iuuenalis Sat. x.

Dis ille aduersis genitus fatoque sinistro.

QVID MENTE CÆCA MISERVM TORQVENS SPIRITVM] Rutilius Lupus ex Hyperide: *Nam qui parcus est, vititur eo quod satis est: tu contra, propter auaritiam, quo plus habes, magis eges. Ita non tam diligentia fructus, quam inopia miseria te consequitur.*

¶ AD PAG. XLV. MERCEDE ACCEPТА LAVDEM VICTORVM CANENS] Habes exemplum apud Aristotelem III. Rhetor. cap. 2.

CETERI TABVLAM SVAM PORTANT] Persius Satyra I,

-- quum fracta te in trabe pictum

Ex humero portes.

¶ AD PAG. XLVI. MAGNA QVVM MINARIS, EXTRICAS NIHIL] Euriades Cimoni in Theophyl. Simocatæ epist. *ἐπαγγέλεις πολλά, & ἀσπίδος ὀλίγα, & πτω' γλασπίου. ἔχεις ὑψηλότερον τῆς ἀσπίδος.*

EXTIA PRÆGVSTO DEVM]

Lucianus in Muscæ Encomio : οἱ ὄψο-
ποιοὶ ταύτην τὰ ὄψα ἠδυνώουσι, καὶ βασιλέων
αὐτῆν προσηύχεται, καὶ ταῖς τραπέζαις ἐμπεριπα-
ποῖσα σιωπῆ διατάττει αὐτοῖς καὶ σιωπολαύει πάντων.

ET MATRONARVM CAS-
TA DELIBO OSCVLA] Lucianus : ἔστι τὸ δῆγμα ἔστι αὐτὸ καὶ ἡ τῆς αἵματος
ἐπιθυμία, ἐκ ἀγριότητος, ἀλλ' ἔρωτός ἐστι ση-
μῖον καὶ φιλανθρωπίας. ὡς γὰρ δυνάστην ἀπο-
λαύει ἔστι τῶν καλλίων ἢ ἀπαυθίζεται.

LABORO NIHIL, ATQ. O-
PTIMIS REB. FRVOR] Lucianus : ἀργός ἐστι αὐτὴ καὶ ἀνεπερ ἔστι τὰ ὑπὸ
τῆς ἄλλων ποιήματα καρποῦται, ἔστι πλήρης αὐ-
τῆς πανταχοῦ τραπέζαι.

MORI CONTRACTAM QVVM
TE COGVNT FRIGORA] Muscæ
vitam breuissimam esse fatetur Lu-
cianus : καὶ ἰδὲ τοῦ ὠκύμορος ἔστι παῖς γὰρ
εἰς σενὸν ὁ βίος αὐτῆς συμμεμέτρηται.

VICTORI LAVDEM CVIDAM
PYCTÆ VT SCRIBERET]
Quintilianus lib. XII. Quum pugili co-
ronato carmen, quale componi victoribus
solet, mercede pacta scripsisset.

PYCTÆ] Sic apud Columellam,

Gallinaceus pyctes. Apud Senecam initio lib. iv. Nat. quæst. *Apollonius picta.* Apud Plinium lib. 7. *Euthymus pycta.*

VSUS POETÆ UT MORIS EST LICENTIA] Quintilianus: *More poetis frequentissimo digressus, in laudes Castoris & Pollucis exierat.*

HOMO PERTURBATUS EXCITAT SIMONIDEM] Quintilianus: *Nuntio est excitatus, quod eum duo iuvenes equis aduecti desiderare maiorem in modum dicebantur.*

EXCITAT SIM] Suetonius in Augusto: *Militem in xiv. ordinibus sedentem excitari per apparitorem iussit.*

VNUM PROMORAT VIX PEDEM TRICLINIO] Quintilianus: *Nam vix eo limen egresso triclinium illud supra conuiuas corruit.*

RVINA CAMARÆ] Glossæ veteres: *Fornex, camara.* Item: *Camara, sestudo.* Vetus interpres Iuuenalis, Sat. xiv. *Mudentur parietes vel camara.*

¶ AD PAG. XLVIII. AP.

PAREBUNT TEMPORE] Rutilius Lupus lib. i. de fig. sent. *Quod beneficium tempore & cupienti datur, gratum est.*

PALAM MUTIRE PLEBEIO PERIC. EST] Versus ex Ennij Telepho apud Festum,

Palam mutire plebeio piaculum est.

¶ AD PAG. XLIX. QUARTUM LIBELLUM DVM TV VARIE PERLEGES] In Pithœano & Remensi: *Quartum libellum dum varie perleges. claudicante versu. Pithœus ediderat, dum vaciue perleges.*

PLVS VETVSTIS NAM FAVET INVIDIA MORDAX] Plautus Casina, initio:

Qui videntur vino veteri sapientiores puto,

Et qui libenter veteres spectant fabulas.

Martialis lib. vii. epigr. 69.

Miraris veteres Vacerra solos, &c.

Plinius lib. vi. epist. 21. *Miror antiquos, non tamen, ut quidam, temporum nostrorum ingenia despicio.*

¶ AD PAG. LXII. ILLAM

OSCVLANTVR QVA SVNT OP-
 PRESSI MANVM] Fabius De-
 clam. CCXVIII. *Cædētis manus oscula-
 ris, & ferrum portas, fame periturus, si
 ille nihil male fecerit.* Tacitus Annal.
 111. *Ceterum tempora illa adeo infesta
 & adulatione sordida fuere, ut non mo-
 do primores ciuitatis, quibus claritudo
 sua obsequijs protegenda erat; sed omnes
 consulares, magna pars eorum qui præ-
 tæra functi, multique etiam pedarij se-
 natores certatim exsurgerent, fœdaque &
 nimia censerent. Memoria proditur; Ti-
 berium quoties curia egrederetur, Græcis
 verbis in hunc modum eloqui solitum: O
 homines ad seruitutem paratos.*

NE DEVISSE NOCEAT, RE-
 BETVNT VLTIMI] T. Lilius lib.
 1. *Conuenere extemplo alij iam ante ad
 hoc præparati, alij metu, ne non veriffæ
 fraudi esset. Pacatus: Expressæ metu vo-
 ces. periculum silentij redimunt.*

VENIEBAT GRESSV DELI-
 CATO ET LANGVIDO] De
 Menandri luxu accipiendus est hic
 Tertulliani locus libro de Pallio:

Prorsus si quis Menandrico fluxu delicatam vestem humi protrahat, audiat pone se quod & comicus: Qualem demens iste chlamydem disperdit.

REIECTA PENULA] Quintilianus XI. *Amictus quoque habet actum quemdam velut praeliantem.*

¶ AD PAG. LXIII. IAM CŪRABO SENTIAT QUOS ADTENTARIT] Cicero Epist. 22. lib. XII. *At etiam de te concionatur, nec impune. nam sentiet quos lacefferit. Seneca Cont. I. Vis illum veraspænas dare? Sentiatur quam iniuriam fecerit bono patri.*

QUANTIS FUGIAS VIRIBVS] Plautus Amphitruone:

Quum illi pugnabant maxime, ego tum fugiebam maxime.

ANIMAL IMPROBVM QUÆ DELEC. BIB. HVMAN. SANG.] Sic Meleager Culices esse ait, αἵματος αἰδρωτὶ σίφωτας.

¶ AD PAG. LXIV. SANCTO HERCVLI] In vetusto marmore: HERCVLI. SANCTO. SAC. P. POMPONIVS. NOETVS. VOTVM. SOL. Arn. I. IV. *At Hercules sanctus Deus natus quinquaginta, &c.*

¶ AD PAG. LXV. NVLLIS
 ADIVTORIBVS] Suetonius de
 Atcio Philologo, ex Afinio Pollione:
Adiutorium ei fecit maxime quidem At-
teius prætextatus nobilis Grammaticus
Latinus, declamantium deinde adiutor
atque præceptor. Idem de Lucio Cra-
sitio: Hic initio circa scenam versatus
est dum mimographos adiuvat.

ET SIC PORCELLI VOCEM
 EST IMITATUS SVA] Plutar-
 chus lib. de aud. Poet. Parmenonis
 istius meminit, qui porcelli instar di-
 grunniret, & Theodori cuiusdam,
 qui ab imo pulmone pituitam, quasi
 trochleis, adduceret. αὐ δὲ πρ, inquit,
 πηγεῖως ταῦτα μιμῆται, καὶ θάτωρ Γερμῶν
 πλὴν αὐτῆς Θεόδωρος τὰς Ἑχλίας, ἠδόμεθα.
 Est autem in hanc rem sapiens Age-
 filai apophthegma, apud eundem
 Plutarchum. τῆ δὲ μιμουμένη πλὴν τῆς ἀπ-
 ὄδος φωνῆ ἀκούσαι ὁρρακαλούμενος, Αὐ-
 τὰς, εἶπεν, ἀκούει πολλάκις.

VESTIMENTIS OBTEGERE]
 Plutarchus Symposiac. v. ὑπὸ μάλῃς.
 LATENS] λατάνων.

PERVELLIT AVR. VERO QVEM
 CELAVERAT] Imitationes huius-
 modi plerumque se ipsæ turpiter
 produnt. Notum quid Gliconi, cui
 Spiridion fuit cognomen, acciderit.
 Huic puer, quem in ius productum
 quid ficeret interrogabat, Ex pæda-
 gogo se vellicari, respondit. quod
 pædagogus faciebat, scilicet. Quin-
 til, VI. C. 2.

SCVRRAM MVLTQ SIMILIVS
 IMITATVM] Ἰδὲ ἡδὲ, ἀλλ' οὐδέν ἄλλο πλὴν
 Παρμῆοντος ἤ. Vel sic: ἢ οὐκ αὐτὴ ἄλλο
 πλὴν Παρμῆοντος; Plutarchus Sympo-
 siac. V.

¶ AD PAG. LXI. HEIA, IN
 COMMUNE EST] Seneca epist. cxx.
*Quoties aliquid inueni, non exspecto donec
 dicas, In commune: Ipse mihi dico.* Theo-
 phrastus Charact. Βδελυρίας. Καὶ τῶν
 διεσκομμένων χαλκῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς ὑπὸ τῶν σι-
 κετῶν δεινὸς ἀπατηῖσθαι τὸ μέρος, Κοιτοὶ ἔει-
 πόν ἐρμῶ.

CARBONEM PRO THESA-
 VRO] Carbores scilicet propter li-
 mites defodiebant antiqui, vt vide-

re est apud Siculum Flaccum.

PRINCEPS TIBICEN] Id nomen inditum & Grammatico cui-dam, de quo Suetonius, lib. de clar. Gramm. *Me quidem adolescentulo reperio quendam Principem nomine, alternis diebus declamare, alternis disputare.*

¶ AD PAG. LXVII. INTER MANVS SVBLATVS] Lilius lib. III. ubi de Quinctio Cæfione: *Inter manus domum ablatum, mortuumque inde arbitrari.*

ET LEPIDVM GENVS DESIDERARI CEPIT] Lepidum genus, pro ipsius tibicinis arte. Sic initio libri II. *Exemplum continetur Æsopi genus.* Id est ars Æsopia fabularum. & initio libri III. *Nunc fabularum cur sit inuentum genus, id est ars ipsa, & fabularum philosophia.*

DEVOLVTIS TONITRIBVS] Festus: *Claudiana tonitrua appellabantur, quia Claudius Pulcher instituit, ut ludis post scenam coniectus lapidum ita fieret, ut veri tonitrus similitudinem imitaretur. Nam antea leues admodum & parvi*

parui sonitus fiebant quum clavi & lapides in labrum aeneum conijcerentur.

NOTVM CANTICVM] Sic ipse supra, *Notos flexus, & pernicitatem notam, & exitus notos, & candorem notum.*

CANTICVM] Petronius: *Potionem poposci. paratissimus puer non minus me acido cantico excepit.* Suetonius in *Caligula: Cum palla tunicaque talari profiluit, ac desaltato cantico abiit.* Vetus Epigramma, de Pantomimo:

Nam quum grata chorus diffundit cantica dulcis,

Quae resonat cantor, motibus ipse probat.

IACTAT BASIA TIBICEN] Id est adorat populum. Sic in veteri Epigrammate, *Ingressus scenam populum saltator adorat.* Adorare autem est quod ait Iuuenalis Satyra III. *à facie iactare manus.* Tacitus Histor. I. *Nec deerat Otho protendens manus, adorare vulgum, iacere oscula.* Iuuenalis Sat. IV.

*Blandaue deuexa iactares basia rhe-
de.*

FAVTORES] Veteres glossæ:
ΦΑΥΤΟΡ, ἰσθητής.

**AD PAG: LXVIII. LI-
 GATO CRURE NIVEA FASCIA**]
 Sic Pompeio candida fascia crus al-
 ligatum habenti. Fauonius, Non re-
 fert, inquit, qua in parte corporis sit
 diadema. Res eius regias exprobrans
 cauillatione panni exigui.

NIVEIS Q. TVNICIS] Albæ
 vestes factiosorum signa: auctor Ar-
 temidorus lib. i. λευκὰ ἱμάτια τετραχίς
 σημαίνει, ὅθεν τὸ ποῖς ἐν ὄχλῳ αἰσχυρομοδίους
 λευκὰ εἶχεν ἱμάτια.

NIVEIS CALCEIS] Vopiscus
 de Aureliano: *Calceos mulleos, & ce-
 reos, albos & edevatios viris omnibus tu-
 lit: mulieribus reliquit.*

HONORE DIVINÆ DOMVS]
 Domus Augustæ, Imperatoris, Prin-
 cipalis. Ulpianus l. xii. Ad Sc. Tur-
 pil. *Si interueniente publica abolitione ex
 Sc. ut fieri adsolet, vel ob læticiam ali-
 quam, vel honorem domus diuinæ, &c.*

**AB VNIVERSIS CAPITE EST
 PROTIVSVS FORAS.**] Longe

fortunatior ille Tibicen, qui, vt Varro auctor est, ita populum delectauit, vt rex fieret. Vid. August. lib. de quantitate animæ.

FINXERE ANTIQVI TALEM EFFIGIEM TEMPORIS] Notum est Posidippi Epigramma *εἰς ἀζαμα τῷ Καρόδ.*

ELAPSVM SEMEL.] Plautus Captiuus:

*Semel fugiendi si data est occasio,
Satis est, nunquam post illa possis prendere.*

¶ AD PAG. LXIX. LANGVERE CEPIT ANNIS INGRAVANTIB.] Simile est illud Ennija, pud Ciceronem lib. de Senectute:

Sicut fortis equus, spatio qui saepe summo

Vicit Olympia, nunc senio confectus, quiescit.

SENEX LATRANS] Latrantem pro cane dixit Phædrus, vt supra Auritulum, pro Asino: Lanigerum, pro Agno: Barbatum pro Capro: Semipedem, pro equo.

IAM DAMNAS QUOD NON
SUMVS.] In vetustis exemplaribus
Pithœano & Remensi: *iam damnas
quod sumus.* Fortasse Phædrus scripse-
rat, *iam damnas id quod sumus.*

HOC CVR PHILETE SCRIP-
SERIM.] In antiquis inscriptioni-
bus aliquoties reperitur, PHILE-
TVS LIB. & ita scribitur in codice
Remensi, sed recentiore manu super-
litum, *Fili descripsim.*

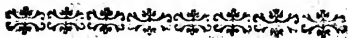
O M I S S A.

¶ PAG. VIII. NIL PRAETER
DOM. NOMEN.] Cicero ad Bru-
tum. Non sublatam dominationem,
sed dominum commutatum.

¶ PAG. XXXVII. HISTO-
RIA QVOR. IN TABERNIS PIN-
GITVR.] Frustra laboramus in ful-
ciendo versu, qui Phædri non est, sed
inepti cuiusdam Grammatici. Ex-
pungatur.

FESTI AVIENI
ÆSOPICARVM
FABVLARVM
Liber,

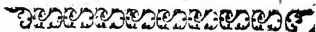

RUSTICA ET LUPVS.

FABVLA I.

Rustica desenti paruo iurauerat olim,
Ni taceat, rabido quod foret esca lupo.
Credulus hanc vocem lupo audiit, & ma-
net ipsas

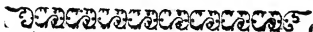
Peruigil ante fores, irrita vota gerens.
Nam lassata puer nimis dat membra quieti,
Spem quoque raptori sustulit inde fames.
Hunc ubi siluarum repetentem lustra suarum
Ieiunium coniuu sensit adesse lupa,
Cur, inquit, nullam refers de more rapinam:
Languida consumtis sed trahis ora genis?
Ne mireris, ait, deceptum fraude maligna
Vix miserum vacua delituisse fuga:
Nam quæ præda, rogo, quæ spes contingere posses,
Iurgia nutricis quum mihi verba darent?
Hæc sibi dicta putet, seque hac sciat arte notari,
Femineam quisquis credidit esse fidem.

AQUILA ET TESTUDO.

FABULA II.

Penhatis anibus quondam testudo locuta est,
 Si quis eam volucrum destituisset humi,
 Protinus e rubris conchas proferret arenis,
 Quis pretium nitido cortice bacca daret.
 Indignans sibimet tardo quod sedula gressu
 Nil ageret, toto perficeretque die.
 Ast ubi promissis aquilam fallacibus implet,
 Experta est similem perfida lingua fidem.
 Et male mercatis dum quarit sidera pennis,
 Occidit infelix alitis vngue fero.
 Tam quoque sublimes, quum iam morcretus
 auras,
 Ingemuit, votis hęc licuisse suis.
 Nam dedit exors post hęc documenta quieti,
 Non sine supremo magna labore peti,
 Sic quicumque noua sublatu laude tumescit,
 Dat merito pœnas, dum meliora cupit.

CANCRI.

FABULA III.

Curua retrocedens quum fert vestigia cancer,
 Hispida saxosis terga relisit aquis.
 Hunc genitrix facili cupiens præcedere gressu,
 Talibus alloquiis præmonuisse datur
 Ne tibi transuerso placeant hęc deuia, nate;
 Kursus in obliquos neu velis ire pedes:
 Sed visu contenta ferens vestigia recto,

Innocuos pronò tranite siste gradus.

Cui gnatus, faciam, si me præcesseris, inquis,
Rectaque monstrantem certior ipse sequar.

¶ Nam stultum nimis est, quum tu prauissima tentes,
Alterius censor vt vitiosa notes.

BOREAS & PHOEBVS.

FABVLA IIII.

Immitis Boreas, placidusque ad sydera Phœbus,
Iurgia cum magne conferuere Ioue :

Quis prior inceptam peragat : mediumque per os
beni

Carpebat solitum forte viator iter.

Conuenit hanc potius liti præfigere causam,
Pallia pudato decutienda viro.

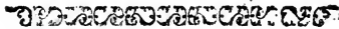
Pro. inus impulsus ventus circumtonat ater,
Et gelidos nimias depluit imber aquas.

Ille magis duplicem lateri circumdat amictuta,
Turbida summos qua trahit aura cauis.

Sed tennes radios paulatim crescere Phœbus
Iusserat, vt nimio surgeret igne iubar,

Donec lassâ volens requiescere membra viator
Deposita fessus veste sederet humi.

¶ Tunc victor docuit præsentia numina Titan,
Nullum præmissis vincere posse nimis.

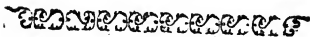
ASINVS PELLE LEONIS INDVTVS.

FABVLA V.

¶ Meriti se quemque docet, propriisque iuuenti
Laudibus, alterius nec bona ferre sibi.

Ne detracta gravem faciant miracula risum;
 Cœperit in solitis quum remanere malis.

Exuias asinus Getuli forte leonis
 Repperit, & spoliis induit ora novis,
 Aptavitque suis incongrua tegmina membris.
 Et miserum tanto pressit honore caput.
 Ast ubi terribilis animo circumstetit horror,
 Pigraque præsumptus venit in ossa vigor:
 Mitibus ille feris communia pabula calcans,
 Turbabat pavidos per sua rura boues.
 Rusticus hunc magna postquam deprendit ab antro:
 Correptum vinclis, verberibusque domat,
 Et simul abstracto denudans corpora tergo,
 Increpat his miserum vocibus ille pecus.
 Forsitan ignotos mutato murmure fallis:
 At mihi, ceu quondam, semper asellus eris.

RANA & VULPES.

FABVLA VI.

Edita gurgitibus, olimque immersa profundo,
 Et luteis tantum semper amica vadis,
 Ad superos colles, herbosaque prata recurrens
 Mulcebat miseras turgida rana feras,
 Callida quod posset grauibus succurrere morbis,
 Et vitam ingenio continuare suo.
 Nec se Pæonio iactat cessisse magistro,
 Quamuis perpetuos curet in orbe Deos.
 Tunc vulpes pecudum ridens astuta quietem,
 Verborum vacuam prodidit esse fidem.
 Hæc dabit ægrotis, inquit, medicamina membris;
 Pallida cæruleus cui notat ora color?

¶ Ne sibimet quisquam de rebus inaniter vllis:
 Quas nequit, imponat, ista fabella monet.

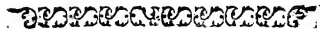

CANIS & RVSTICVS.

FABVLA VII.

¶ Haud facile est prauis innatum mentibus, ut se
Muneribus dignas suppliciove putent.

Forte canis quidam nullis latratibus horrens,
Nec patulis primum rictibus ora trahens,
Mollia sed pauidæ summittens verbera caudæ,
Concitus audaci vulnera dente dabat.
Munc dominus, ne quem probitas simulata lateret,
Iusserat in rabido gutture ferre nolam.
Faucibus & nexis crepitantia subligat æra,
Quæ facili motu signa cauenda darent.
Hæc tamen ille sibi credebat munera ferri,
Et similem turbam despiciebat ouans.
Tunc insultantem senior de plebe superbum
Alloquitur, tali singula voce monens.
Infelix, quæ tanta rapit dementia sensum,
Munera pro meritis si cupis ista dari?
Non hoc virtutis decus ostentatur in ære:
Nequitiaæ testem sed geris inde sonum.

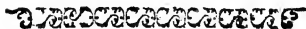
CAMELVS & IVPITER.

FABVLA VIII.

¶ Contentum propriis sapientem viuere rebus,
Nec cupere alterius nostra fabella monet,
Indignata cito ne stet fortuna recursu,
Atque eadem minuat, quæ dedit ante, rota.

Corporis immensi fertur pecus esse per auras,
Et magnum precibus sollicitasse Iouem;

Turpe nimis cunctis, irridendumque videri
 Insignes geminis cornibus ire boues;
 Se solum nulla munitum parte camelum,
 Obiectum cunctis, expositumque feris.
 Iupiter arridens postquam sperata negavit,
 Insuper & magnæ sustulit auris onus,
 Viue minor merito, cui fors non sufficit, inquit,
 Et tua perpetuum liuidæ damna gеме,

VIATORES & VRSA.

FABVLA IX.

Montibus ignotis, curuisque in vallibus arctum
 Cum socio quidam suscipiebat iter,
 Securus quodcunque malum fortuna tulisset,
 Robore collato posset vterque pati
 Dumque per inceptum vario sermone feruntur,
 In medium præcep̄s conuenit vrsa viam.
 Horum alter facili comprehendens æbora cursu,
 In viridi trepidum fronde pependit onus:
 Ille trahens nullo iacuit vestigia gressu,
 Exanimem fingens, sponte relisus humi.
 Continuò prædam cupiens fera sæua cucurrit,
 Et miserum curuis vnguibus ante leuat:
 Verum vbi concreto riquerunt membra timore,
 (Nam solitus mentis liquerat ossa calor)
 Tunc olidum credens, quamuis ieiuna, cadauer
 Deserit, & lustris conditur vrsa suis.
 Sed quum securi paulatim in verba redissent;
 Liberior iusto qui fuit ante fugax,
 Dic sodes, quidnam trepido tibi retulit vrsa.
 Nam secreta diu multa que verba dedit? (iussit;
 Magna quidem monuit: tamen hæc quoq; maxima
 Quæ misero semper sunt facienda mihi,
 Ne facile alterius reperas consortia dixit,
 Rursus ab insana ne capiare fera.

EQVES & CALVVS,

FABVLA X.

Calvus eques capiti solitus religare capillos,
 Atque alias nudo vertice ferre comas,
 Ad campum nitidis venit conspectus in armis,
 Et facilem frænis flectere cœpit equum.
 Huius ab aduerso Boreæ spiramina perflant,
 Ridiculum populo conspiciente caput.
 Nam mox deiecto nituit frons nuda galero;
 Discolor apposita quæ fuit ante coma.
 Ille sagax, tantis quod risus millibus esset,
 Distulit admota calliditate iocum.
 Quid mirum, referens positos fugisse capillos?
 Quem prius æquæuæ deseruere comæ?

¶ Ridiculo cuiquam quum sis, absolueretemes
 Opposita veri cum ratione stude.

OLLA ÆREA & LVTEA.

FABVLA XI.

Eripiens geminas ripis cedentibus ollas
 Insanis pariter flumen agebat aquis.
 Sed diuersa duas ars & natura creauit;
 Ære prior fusa est: altera ficta luto.
 Dispar erat fragili, & solidæ concordia motus.
 Incertumque vagus amnis habebat iter.
 Ne tamen elisam confringeret ærea testam,
 Iurabat solitam longius ire viam.
 Illa timens ne quid leuibus grauiora nocerent;
 Et quia nulla breui cum meliore fides,
 Quamuis securam verbis me feceris, inquit,

Non timor ex animo decutiendus erit.
 Nam, me siue tibi, seu te mihi conferat vnda;
 Semper ero ambobus subdita sola malis.

¶ Pauperior caueat sese sociare potenti;
 Namque fides illi cum parili melior.

RUSTICVS, QUI THESAVRVM
 INVENERAT.

FABVLA XII.

Rusticus impresso molitus vomere terram,
 Thesaurum sulcis profiluisse videt.
 Mox indigna animo properante, reliquit aratra,
 Semina compellens ad meliora boues.
 Continuo supplex Telluri construit aram,
 Quæ sibi depositas sponte dedisset opes.
 Hunc Fortuna nouis gaudentem prouida rebus,
 Ammonet indignam se quoque thure dolens.
 Nunc inuenta meis non profers munera templis,
 Atque alios maus participare Deos.
 Sed quum subrepto fueris tristissimus auro,
 Me primam lacrymis sollicitabis inops.
 Non me ridenti, sed tristi cernere vultu
 Fas erit, & vacua sint tibi vota tua.
 ¶ Vnius accepto peccat graue quisque talento,
 Si quod ab hoc sumpsit, imputat hoc alij.

TAVRVS & LEONIS

FABVLA XIII.

Immensum taurus fugeret quum forte leonem,
 Tutaque desertis quæreret antra viis:

Speluncam reperit, quam tunc hirsutus habebat,
 Cinyphii ductor qui gregis esse solet.
 Post ybi summissa meditantem irrumpere fronte:
 Obuius obliquo terruit ore caper,
 Tristis abit, longaque fugax de valle locutus:
 Nam timor expulsam iurgia ferre vetat:
 Non te demissis fetosum putide barbis,
 Illum qui super est, consequiturque tremor:
 Nam si discedat, nosces stultissime quantum
 Discrepat à tauri viribus hircus olens.

¶ Dum cupis illatum tibi met persolvere damnum,
 Absque tui damno hocce caueto fore.

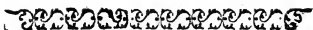

SIMIA & IVPITER.

FABVLA XIV.

Iupiter in toto quondam quæsierat orbe,
 Munera natorum quis meliora daret.
 Certatim ad Regem currit genus omne ferarum,
 Permissumque homini cogitur ire pecus.
 Sed nec squamigeri desunt ad iurgia pisces,
 Vel quidquid volucrum purior aura vehit.
 Inter quos trepidæ ducebant pignora matres,
 Iudicio tanti discutienda Dei.
 Tunc brevis in formem traheret quum simia natum,
 Ipsum etiam in risum compulit ire Iouem,
 Hanc tamen ante alias rupit turpissima vocem,
 Dum generis crimen sic abolere cupit.
 Iupiter hoc norit, maneat victoria si quem,
 Iudicio superest omnibus ille meo.

¶ Ergo mos homini est, quidquid sibi fecerit ipse,
 Vile licet maneat, comprobatur ipse tamen.
 Nolo velis rerum quidquam laudare tuarum,
 Alterius nisi sint ore probata prius.

GRVS & PAVO:

FABVLA XV.

Threïciam volucrem fertur Iunonius ales
 Comuni sociari continuisse cibo.
 Namque inter varias fuerat discordia formas,
 Magnaque de facili iurgia lite trahunt.
 Quòd sibi multimodo fulgerent membra decoro
 Cæruleam facerent liuida terga gruem.
 Et simul erectæ circumdans tegmina caudæ,
 Sparserat arcanum rursus in astra iubar.
 Illa licet nullo pennarum ceteret honore,
 His tamen insultans vocibus vsa datur:
 Quamuis innumerus plumas variauerit ordo,
 Mersus humi semper florida terga geris.
 Ast ego deformi sublimis in aëre penna,
 Proxima sideribus, numinibusque feror.

¶ Si quadam virtute nites, ne despice quemquam;
 Ex alia quadam forsan & ille niret.

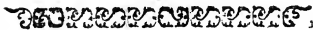
QVERCVS & ARVND O:

FABVLA XVI.

Montibus è summis radicitus eruta quercus
 Decidit, insani turbine victa Noti.
 Quam tumidis subter decurrens alueus vndis
 Suscipit, & fluvio præcipitante rapit.
 Verùm, vbi diuersis impellitur ardua ripis
 In fragiles calamos, grande refedit onus.
 Tunc sic exiguo connectens cespite ramos,
 Miratur liquidis quod stet arundo vadis.
 Se quoque tam vasto nec dum consistere trunco;

Ast illam tenui cortice ferre minas.
 Stridula mox blando respondit canna susurro.
 Seque magis tutam debilitate docet.
 Tu rapidos, inquit, ventos, sauasque procellas.
 Despicias, & totis viribus acta ruis.
 Ast ego surgentes paulatim demoror Austros,
 Et quamuis lenibus prouida cedo Notis.
 In tua præruptus offendit robora nimbus:
 Motibus aura meis ludificata perit.

¶ Hæc nos dicta monent magnis obistere frustra,
 Paulatimque truces exsuperate minas.

TIGRIS & VENATOR.

FABVLA XVII.

Venator iaculis haud irrita vulnera torquens,
 Turbabat rabidas per sua lustra feras.
 Tunc pauidis audax cupiens succurrere tigris,
 Verbere commotas iussit adesse minas.
 Ille tamen solito contorquens tela lacerto,
 Nunc tibi qualis etiam nuncius iste refert.
 Et simul emissum transegit viscera ferrum,
 Perstrinxitque citos hasta cruenta pedes.
 Molliter affixum traheret cum faucia telum,
 A trepida ferrur vulpe retenta diu.
 Dic quis ille foret, qui talia vulnera ferret,
 Aut vbinam iaculum delituisse agens?
 Illa gemens, fracto que loqui vix murmure coepit:
 Nam solitas voces ira dolorque rapit.
 Nulla quidem medio conuenit in aggere forma,
 Quæque oculis olim sit repetenda meis:
 Sed cruor, & validis in nos directa laceris.
 Ostendunt aliquem tela fuisse virum.

¶ Bruta licet soleant animalia iure timeri,
Omnibus est illis plus metuendus homo.

IUVENCI & LEO.

FABVLA XVIII.

Quatuor immensis quondam per prata iuencis
Fertur amicitia tanta fuisse fides,
Ut simul emissos nullus diuelleret error,
Rursus & e pastu turba rediret ouans:
Hoc quoque collatis inter se cornibus ingens
Dicitur in syluis pertimuisse leo,
Dum metus oblatam prohibet tentare rapinam,
Et coniuratos horret adire boues.
Et ed, quamuis audax, factisque immanior esset,
Tantum solus viribus impar erat.
Protinus aggreditur prauis insistere verbis,
Collisum cupiens dissociare pecus.
Sed postquam dicti tauros disiunxit acerbis,
Inuasit miserum, diripuitque gregem.
Tunc quidam ex ipsis: vitam seruare quietam
Qui cupit, ex nostra discere morte potest:
Neve cito admotas verbis fallacibus aures
Impleat, aut veterem deserat ante fidem.

ABIES & DVMVS.

FABVLA XIX.

Horrentes dūmos abies pulcerrima risit,
Cum facerent formæ iurgia magna suæ,
Indignum referens cunctis certamen haberi,
Quos meritis nullus consociaret honor.
Nam mihi deductum surgens in nubila corpus.

Verticis erectas tollit in astra comas:
 Puppibus & patulis media quum sede locatur,
 In me suspensos explicat aura sinus.
 At tibi deformem quod dant spineta figuram,
 Despectum cuncti prateriere viri.
 Ille refert: nunc lata quidem bona sola fateris,
 Et nostris fruere imperiosa malis.
 Sed quum pulchra minax succidet membra securis,
 Quam velles spinas tunc habuisse meas.

¶ Nemo suæ carnis nimium lateatur honore;
 Ne vilis factus post sua damna gemas.

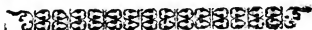

PISCATOR & PISCIS.

FABULA XX.

Piscator solitus prædam suspendere seta,
 Exigui piscis vile trahebat onus.
 Sed postquam superas captum perduxit ad auras,
 Atque auido fixum vulnus ab ore tulit:
 Parce precor lacrymis, supplex ita dixit obortis:
 Nam quanta ex nostro corpore damna feres?
 Nunc me saxosis genitrix secunda sub antris
 Fudit, & in proprijs ludere iussit aquis:
 Tolle minas, tenerumque tuis sine crescere mensis:
 Hæc tibi me rursus littoris ora dabit.
 Protinus immensi depastus cæcula Ponti,
 Pinguior ad calamum sponte recurro tuum.
 Ille nefas captum referens absolvere piscem:
 Difficiles queritur casibus esse vices.
 Nam miserum est, inquit, præsentem amittere prædã,
 Stultius & rursus vota diurna sequi.

¶ Incerta pro spe non munera certa relinque;
 Ne rursus quæras, forte nec inuenias.

RVSTICVS & AVIS.

FABVLA XXI.

Parvula progeniem terræ mandauerat ales,
 Qua stabat viridi cespite flaua seges.
 Rusticus hanc fragili cupiens decerpere culmo,
 Vicinam supplex forte patebat opem.
 Sed vox implumes turbauit credula nidos:
 Suaserat & Laribus continuare fugam.
 Cautior hos remeans prohibet discedere mater:
 Nam, quid ab externis perficietur? ait.
 Ille iterum charis operam mandauit amicis:
 At genitrix rursam tutior indemanet.
 Sed postquam curuas dominum comprehendere falces,
 Frugibus & veram sensit adesse manum.
 Nunc ait, ô miseri dilecta relinquire rura,
 Quum spem de proprijs viribus ille petit.

INVIDVS & AVARVS.

FABVLA XXII.

Ispiser ambiguas hominum prædiscere mentes,
 Ad terras Phœbum misit ab arce poli.
 Tunc duo diuersis posebant munera votis:
 Namque alter cupidus, inuidus alter erat.
 His sese medium Titan scrutatus vtrumque
 Obtulit, & precibus vt peteretur, ait.
 Præstabit facilis: nam quæque rogauerit vnus,
 Protinus hæc alter congeminata feret.
 Sed cui longa iecur nequeat satiare cupido,
 Distulit admotas in noua damna preces:
 Spem sibi confidens alieno crescere voto,
 Seque ratus solum manera ferre duo.

Ille vbi septantem socium sua præmia vidit,
 Supplicium proprii corporis optat ouans.
 Nam perit extinctus vt lumine degeret vno,
 Alter vt hoc duplicans viuat utroque carens.
 Tunc sortem sapiens humanam risit Apollo,
 Inuidiæque malum rettulit ipse Ioui.
 Quædam prouentis aliorum gaudet iniquis,
 Lætiior infelix & sua damna cupit.

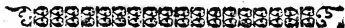

STATVARIVS.

FABVLA XXIII.

Venditor insignem referens de marmore Bacchum,
 Expositum pretio fecerat esse Deum.
 Nobilis hunc quidam, funesta in sede sepulcri,
 Mercari cupiens, compositurus erat.
 Alter adoratis vt ferret munera templis,
 Redderet & sacro debita vota loco:
 Nunc, ait, ambiguum facies de mercibus omen,
 Quum spes in pretium munera dispar agit.
 Et me defunctis seu malis tradere Diuis,
 Siue decus busti, seu velis esse Deum:
 Subdita namque tibi est magni reuerentia fati,
 Atque eadem retines funera nostra manu.

¶ Conuenit hoc illis, quibus est permissa potestas;
 An præstare magis, seu nocuisse velint.

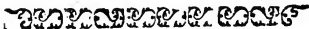

VENATOR & LEO.

FABVLA XXIV.

Certamen longa protractum lite gerebant
 Venator quondam nobilis, atque leo.

Hi quum perpetuum cuperent in iurgia finem,
 Edita continuo forte sepulcra vident.
 Illic docta manus flectentem colla leonem
 Fecerat in gremio procubuisse viri.
 Scilicet assimans pictura teste superbum
 Se fieri: extinctam nam docet esse feram.
 Ille graues oculos ad inania signa retorquens
 Intremis, & rabido pectore verba dedit.
 Irrita te generis subijit fiducia nostri,
 Artificis testem si cupis esse manum.
 Quod si nostra nouum caperet solertia sensum,
 Sculperet vt docili pollice saxa leo:
 Tunc hominē adspiceres oppressū murmure magno,
 Conderet vt rabidis vltima fata genis.

PVER & FVR.

FABVLA XXV.

Flens puer extremam putei consedit ad oram,
 Vana superuacuis rictibus ora trahent.
 Callidus hunc lacrymis postquam fur vidit abortis,
 Quznam tristitiæ sit modo causa, rogat.
 Ille sibi abrupti fingens discrimina funis,
 Atque auri queritur desiluisse cadum.
 Nec mora sollicitam traxit manus improba vestem,
 Exutus putei protinus ima petit.
 Paruulus exiguo circumdans pallia collo,
 Scatibus immersus delituisse datur.
 Sed post fallacis suscepta pericula vocis,
 Tristior amissa veste resedit humi.
 Dicitur his solers vossem rupisse querelis,
 Et gemitu summos sollicitasse Deos.
 Perdita, quisquis erit, post hac bene pallia credat,
 Qui putat in liquidis quod natet vrna vadis.
 Nemo nimis cupide sic res desideret vllas,
 Ne plus quum cupiat, perdat & id quod habet.

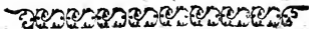

LEO & CAPELLA.

FABVLA XXVI.

Viderat excelsa pascentem rupe capellam,
 Cominus esuriens quum leo ferret iter.
 Et prior, heus inquit, præruptis ardua saxis
 Linque, nec hirsutis pascua quære iugis.
 Sed cytisi eroceum per prata virentia florem,
 Et glaucas salices, & thyma grata pete.
 Illa gemens, desite precor fallaciter, inquit,
 Securam placidis insimulare dolis.
 Vera licet moneas, maiora pericula tollas,
 Tu tamen his dictis non facis esse fidem.
 Nam quamuis rectis constet sententia verbis,
 Suspectam hanc rabidus consiliator habet.

¶ Ne citius blandis cuiusquam credito dictis,
 Sed, si sint fidei, respice quid moueant.

CORNIX & VRNA.

FABVLA XXVII.

Ingentem sitiens cornix adspexerat vrnam,
 Quæ minimam fundo continuisset aquam
 Hanc enixa diu planis effundere campis,
 Scilicet vt nimiam pelleret inde sitim.
 Postquam nulla viam virtus dedit, admouet omnia
 Indignata noua calliditate dolos.
 Nam breuis immerfis aderescens ponte lapillis,
 Potandi facilem præbuit vnda viam.

¶ Vt vris hæc docuit, quam sit prudentia maior,
 Quæ ceptum volucris explicuisset opus.

RUSTICVS & IUVENCVS.

FABVLA XXVIII.

Vincula recusanti, dedignantique iuuenco
 Aspera mordaci subdere colla iugo :
 Rusticus obliqua succidens cornua falce,
 Credidit insanum defremuisse pecus.
 Cautus & immenso ceruicem innectit aratro :
 Namque erat hic cornu promptior atque pedes.
 Scilicet ut longus prohiberet verbera remo,
 Neve ictus faciles vngula sæuâ daret.
 Sed postquam irato detrectans vincula collo.
 Immeritam vacuo calce fatigat humum :
 Continuo euersam pedibus dispergit arenam,
 Quam ferus in domini ora sequentis agit.
 Tunc sic informi squalentes puluere crines
 Discutiens, imo pectore viâ us ait :
 Nimirum exemplum naturæ de erat iniquæ,
 Qua fieri posses cum ratione nocere.

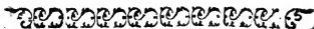

SATYRVS & VIATOR.

FABVLA XXIX.

Horrida congestis quum stare bruma pruinis,
 Cunctaque durato stringeret artus gela :
 Hæsit in aduersa membrorum mole viator :
 Perdita nam prohibet semita ferre gradum.
 Hunc nemorum custos fertur miseratus in antro
 Exceptum Satyrus continuisse suo.
 Quem simul adspiciens ruris miratur alumnus,
 Vimque homini tantam protinus esse pauet.
 Nam, gelidos artus vitæ ut reuo caret in vltum,
 Afflata calido soluerat ore manus.

Sed quum depulso cœpisset frigore latus
 Hospitis eximia sedulitate frui:
 Namque illi agrestem cuplens ostendete vitam,
 Siluarum referens optima quæque dabat:
 Obtulit & calido plenum cratera Lyæo,
 Laxet ut infusus frigida membra tepor.
 Ille ubi feruentem labris contingere testam
 Hortuit: argenti rursus ab ore suscit.
 Obstupuit duplici monstro perterritus hospes,
 Et pulsum siluis longius ire iubet.
 Nolo, ait, ut nostris vnquam successerit antris,
 Tam diuersa duo qui simul ore ferat.
 ¶ Qui bene colloquitur coram, sed postea prætice
 Hic erit inuisus, bina quod ora gerat.

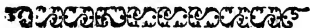

RVSTICVS & SVS.

FABVLA XXX.

Vastantem segetes, & pingua culta ruentem
 Liquerat abscissa rusticus aure suem.
 Ut memor accepti referens monumenta doloris,
 Vtlerius teneris parceret ille satis.
 Rursus in excepti deprensus crimine campi,
 Perdidit indultæ perfidus auris onus.
 Nec mora, prædictæ segeti caput intulit horrens,
 Pœna sed indignum eongeminata facit.
 Tunc domini captum mentis dedit ille superbis,
 In varias epulas plurima frustra secans.
 Sed eum consumti dominus cor quæreret apti,
 Impatiens fertur quod rapuisse cocus:
 Rusticus hoc iustum verbo compescuit itam,
 Affirmans stultum non habuisse suem.
 Nam cur membrorum toties in damna redisset
 Atque vno demens posset ab hoste capi?

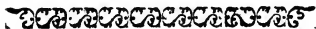
¶ Hæc illos descripta monent, qui sæpius ausi,
Nunquam peccatis abstinuere manus.

MVS & BOS.

FABVLA XXXI.

Ingentem fertur mus quondam parvus oberrans
Ausus ab exiguo lædere dente bouem.
Verum vbi mordaci confecit vulnera rostro,
Tutus in anfractus conditur inde suos.
Ille licet vasta toruum ceruice minetur.
Non tamen iratus, quem perat, ille videt.
Tunc indignantem iusto sermone fatigans
Distulit hostiles calliditate minas:
Non quia magna tibi tribuerunt membra parentes,
Viribus effectum constituere tuis.
Disce tamen breuibus quæ sit fiducia monstris.
Ea faciat quidquid paruula turba cupit.

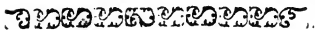
R V S T I C V S & H E R C V L E S.

FABVLA XXXII.

Hærentem luteo sub gurgite rusticus axem
Liquerat, & nexos ad iuga tarda boues.
Frustra depositis confidens Numina votis
Ferre suis rebus, quum resideret, opem.
Cui rector summis Tirynthius infit ab astris,
(Nam vocat hunc supplex in sua vota Deum)
Perge laborantes stimulis agitare iuencos,
Et manibus p̄gras disce iuuare rotas.
Tunc quoque congressus, maioraque viribus ausus
Eas Superos animis conciliare tuis.

Disce

¶ Disce tamen pigris non flecti Numina votis,
Præsentefque adhibe, quum facis ipse, Deos.

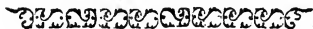

ANSER & RVSTICVS.

FABVLA XXXIII.

Anser erat cuidam pretioso germine facta,
Ouaque quæ nidis aurea sæpe daret.
Fixerat hanc volucris legem natura superbæ,
Ne liceat pariter munera ferre duo.
Sed dominus cupidum sperans vanescere votum,
Non tulit exofas in sua lucra moras.
Grande ratus pretium volucris de morte referre,
Quæ tam continuo munere diues erat.
Postquam nuda minax egit per viscera ferrum,
Et vacuum solitis fortibus esse videt:
Ingemuit tantæ deceptus etimine fraudis.
Nam pœnam meritis rettulit inde suis.

¶ Sic qui cuncta Deos vno male tempore poscunt,
Iustius his etiam vota diuina negant.

FORMICA & CICADA.

FABVLA XXXIV.

¶ Quisquis torpentem passustransire iuuentam,
Nec timuit vitæ prouidus ante suæ:
Confectus senio, postquam grauis adfuit ætas,
Heu, frustra alterius sæpe rogauit opem.

Solibus obreptos hiemi Formica labores
Distulit, & breuibus condidit ante cauis.
Verum vbi candentes suscepit terra pruinas,

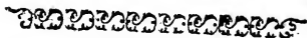
- Aruaque sub gelido delituere gelu.
 Pigra nimis tantos non æquans corpore nimbos,
 In proprijs laribus humida grana legit.
 Discolor hanc precibus supplex alimenta rogabat,
 Quæ quondam querulo ruperat arua sono.
 Sequoque maturas quum tunderet arua mæstæ,
 Cantibus æstiuos explicuisse dies.
 Paruula tunc ridens sic est affata cicadam :
 (Nam vitam pariter continuare solent.)
 Mi quoniam summo substantia parta labore est,
 Frigoribus medijs otia longa traho.
 At tibi saltandi nunc vltima tempora restant,
 Cantibus est quoniam vita peracta prior.

SIMIA & GNATI.

FABVLA XXXV.

- Fama est, quod geminum profundens simia partum
 Diuidit in varias pignora nata vices.
 Namque vnum cato genitrix eduxit amore,
 Alterius odij exfaturata tumet.
 Cæperit vt feram grauior terrere tumultus,
 Dissimilignatos conditione rapit.
 Dilectum manibus, vel pectore gestat amico,
 Contemptum dorso suscipiente leuat.
 Sed cum lassatis nequeat consistere plantis,
 Oppositum fugiens sponte relinquit onus.
 Alter at hisfuto circumdans brachia collo
 Hæret, & inuita cum genitrice fugit.
 Mox quoque dilecti succedit in oscula fratris
 Seruatus, vetulis vnicus hæres auis.
- ¶ Sic multos neglecta iuuant, atque ordiæ verso
 Spes humiles rursus in meliora refert.

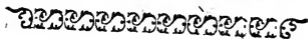

VITVLVS & BOS.

FABVLA XXXVI.

Pulcher & intacta vitulus cervice resurgens
 Scindentem assidue viderat arua bouem:
 Nec pudet, heus, inquit, longzuo vincula collo
 Ferre, nec expositis otia nosse iugis;
 Quum mihi subiectas pateat discursus in herbas,
 Et nemorum liceat rursus opaca sequi.
 At senior, nullam verbis compulsus in iram,
 Vertebat solitam vomere fessus humum,
 Donec deposito per pratæliceret aratro
 Molliter herbofo procubuisse toro.
 Mox vitulum sacris innexum respicit aris
 Admotum cultro cominus ire prope.
 Hanc tibi tristis, ait, dedit indulgentia mortem,
 Expertem nostri quæ facit esse iugi.

¶ Proderit ergo graues quamuis perferre labores,
 Otia quam tenerum mox peritura pati,
 Est hominum fors ista, magis felicibus vt mors
 Sit cita, cum miseros vita diurna regat.

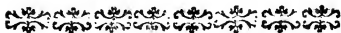
CANIS & LEO.

FABVLA XXXVII.

Pinguior exhausto canis occurrisse leoni
 Ferrur, & insertis verba dedisse iocis.
 Nonne vides duplici tendantur vt alia tergo,
 Luxurietque toris nobile pectus? ait.
 Proximus humanis ducor post otia mensis,
 Communem capiens largius ore cibum:
 Sed quod crassa, malum, circumdat guttura ferrum,

Ne custodita fas sit abire domo.
 At tu magna diu moribundus iustra pererras,
 Donec se siluis obuia præda ferat
 Pergè igitur nostris tua subdere colla catenis,
 Dum liceat faciles promeruisse dapes.
 Protinus illè gravem gemitu collectus in iram.
 Atque ferox animi nobile murmur agit.
 Vade ait, & meritis nodum cervicibus infer,
 Compensentque tuam vincula dura famem,
 At mea quum vacuis libertas redditur antris,
 Quamvis ieiunus quælibet arua peto.

¶ Has illis epulas potius laudare memento,
 Qui libertatem postposuere gulæ.

PISCIS FLUVIATILIS & MARINVS

FABVLA XXXVIII.

Dulcibus è stagnis fluuio torrente coactus
 Equoreas præceps piscis obibat aquas.
 Illic iquamigerum despectans improbus agmen
 Eximium sese nobilitate refert.
 Non tulit exemplam patrio de gurgite phoca,
 Verbaque cum salibus asperiora dedit.
 Vana laboratis aufer mendacia dictis,
 Quæque refutari te quoque teste valent.
 Nam quis erit potior populo spectante probabo;
 Si pariter captos humida lina trahant.
 Tunc me nobilior magno mercabitur auro:
 Te simul ære breui debile vulgus emet.

¶ Quisquis ab externis nuper deuenit oris,
 Non decet indigenis vt velit esse prior.

MILES & LITVVS.

F A B V L A XXXIX.

Vouerat attritus quondam per pralia miles,
 Omnia suppositis ignibus arma dare :
 Vel quæ victori moriens sibi turba dedisset,
 Vel quidquid profugo posset ab hoste capi.
 Interea votis fors adfuit, & memor arma
 Cœperat accenso singula ferre rogo,
 Tunc lituus rauco deflectens murmure culpam
 Immeritum flammis se docet esse prius.
 Nulla tuos, inquit, petierunt tela lacertos,
 Viribus a firmes quæ tamen acta meis.
 Sed tantem ventis & cantibus arma coegi,
 Hoc quoque submisso testor & altra sono.
 Ille resultantem flammis crepitantibus addens,
 Nunc te maior, ait, pœna, dolorque rapit.

¶ Nam licet ipse nihil possis tentare nec ausus,
 Szuior hoc, alios quod facis ipse malos.

P A R D V S & V V L P E S:

F A B V L A XI.

Diffinctus maculis & pulcro pectore pardus
 Inter consimiles ibat in arua feras.
 Et quod nulla graues variarent terga leones,
 Protinus his miserum credidit esse genus.
 Cætera sordenti damnans animalia vultu,
 Solus in exemplum nobilitatis erat.
 Hunc arguta nouo gaudentem vulpes amictu
 Corripit, & vanas approbat esse notas.
 Vade, ait, & pictæ niuium confide iuuentæ,
 G iij.

Dum mihi consilium pulcrius esse queat.

¶ Miremurq; magis quos munera mentis adornant,
Quam qui corporeis enituere bonis.

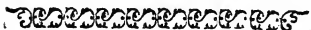

NIMBUS & TESTA.

FABVLA XLI.

Impulsus ventis, & pressa nube coactus,
Ruperat hibernis se grauis imber aquis.
Quumque per effusas stagnaret turbine terras,
Expositum campis fictile pressit opus.
Mobile namque lutum tepidus prius instruit aër,
Discat ut admoto rectius igne coqui.
Tunc nimbus fragilis perquirat nomina testæ.
Immæmor illa sui, amphora dicor, ait.
Nunc me docta manus rapiente volumina gyro
Molliter obliquum iussit habere latus.
Hactenus, hæc, inquit, liceat constare figura:
Nam te subiectam diluet imber aquis.
Et simul accepto violentius amne fatiscens,
Pronior in tenues victa eucurrit aquas.
Infelix, quæ magna sibi cognomina sumens
Ausa pharetratis nubibus ista loqui.

¶ Hæc potestunt miseros post hæc exempla monere,
Subdita nobilibus ut sua fata gemant.

LVPVS & HOEDVS.

FABVLA XLII.

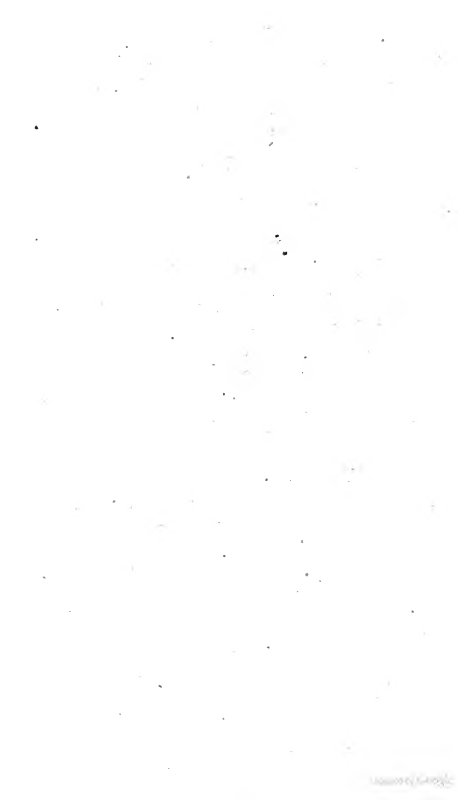
Fortelupum melior cursu deluserat hœdus,
Proxima vicinis dum petit arua calis.

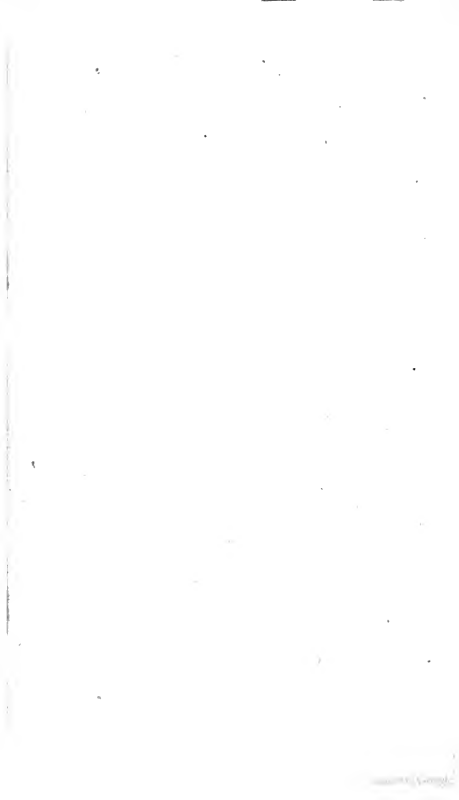
Inde fugam recto tendens in mœnia cursu,
 Inter lanigeros adstirrit ille greges.
 Impius hunc raptor mediamque secutus in urbem,
 Tentat compositis sollicitare dolis.
 Nonne vides, inquit, cunctis ut victima templis
 Immerita pecudum morte cruentet humum?
 Quod nisi securo valeaste reddere campo,
 Heu, mihi vittata tu quoque fronte cades.
 Ille refert: modo, quam metuis, precor, exue eutam;
 Et tecum viles improbe tolle minas.
 Nam sat erit sacrum Diuis fuisse cruorem,
 Quam rapidi fauces exsaturare lupi.
 ¶ Sic quoties duplici subduntur tristia casu,
 Expedit insignem promeruisse necem.

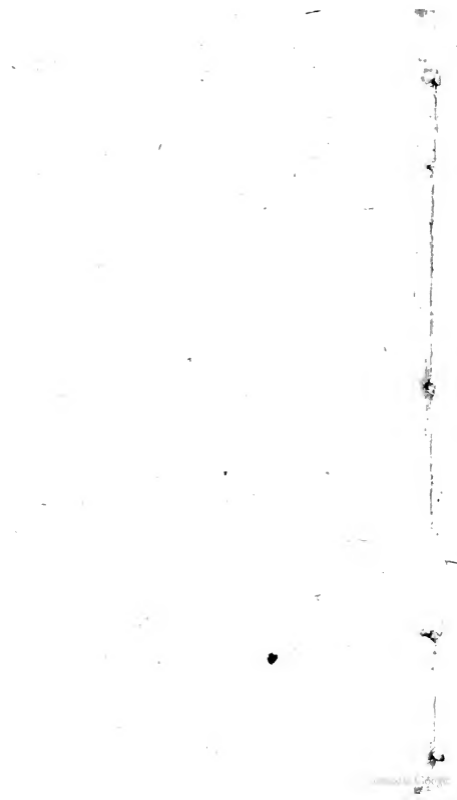
F I N I S.

ANT 1317 PH

33

1870

. B
—
—
—
—